

18

42

పాఠకులకు

జ్యోతి ఫిబ్రవరి 1977. సంచికతో

అందిస్తున్న

పూర్తి సవల డి 4727

1187

విజ్ఞానభిక్షు

వి.వి.బి.రామారావు

“నాన్నా! నాన్నా!”

బడినుంచి వచ్చి కాళ్లు కడుక్కోడానికి పెరట్లోకి వెళ్ళిన కిరణ్ కేకేశాడు.

“ఏరా?” విసుగ్గా అడిగాడు శ్రీనాథ్, ఎండలోంచి తెచ్చిన బట్టలన్నీ మడతలు పెడుతూ.

“అమ్మ ఎప్పుడొస్తుంది నాన్నా?”

“పస్తుందిలే. మామ్మ టిఫిన్ పెడుతుంది వెళ్ళు.”

శ్రీనాథ్ పుస్తకం పట్టుకుని వెళ్ళి పడకకుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

ఇంకో గంట చూసి టీడింగ్ రూమ్ కి పోవడం మేలు.

“అబ్బాయ్!” లోపలనుంచి హైమవతమ్మ పిలిచింది.

“ఏవమ్మా?” తనూ వంటింట్లోకి వెళ్ళాడు శ్రీనాథ్.

“ఏమిలేదు....” కిరణ్ భయంభయంగా తండ్రిపై పు చూశాడు.

“ఏం లేకపోతే ఎందుకు పిలిచావ్” ఎంత విసుక్కుక్కాడ చినుకున్నా విసుక్కుకుండా వుండలేకపోయాడు.

“మరేం లేదురా....రాత్రికి కూర....”

“కాదు నాన్నా, మామ్మ నాకంటే భయపడిపోతోంది. సక్క వళ్ళ శ్రధాకర్, శశివాళ్ళ పెద్దన్నయ్యతో ముత్యాల ముగ్గుకు వెళు చున్నాడట. నేనూ వెళ్ళతా నాన్నా. రెండురూపాయ లివ్వవూ?”

“సరే వెళ్ళు” లోపలికి వెళ్ళి డ్రాయరు సొరుగులో ఉన్న నాలుగు అర్డరుపాయలు తీసుకొచ్చి ఇచ్చాడు.

“అమ్మ ఏమీ అనదు కదూ!”

చునసు చివుక్కుమంది శ్రీనాథ్ కి.

“లేదులే, నే చెబుతాగా” మామ్మ ధైర్యం చెప్పింది. “రాత్రి పదయిపోతుంది. ఇంత మజ్జిగ అన్నం తినేసి పో. ఇంట్లోంచి పడుకోవచ్చు.”

“వచ్చి తింటాలేవే” ఎగురుకొంటూ వెళ్ళిపోయాడు కిరణ్.

హైమవతమ్మ బియ్యం కడగటానికి బుట్టలోకి కొలిచింది.

కాలం ఒకలా వుండదు. ఎవరనుకున్నా రిలా అశుభవని.

భర్త వున్న రోజుల్లో దర్జాగా కాలుమీద కాలు వేసుకున్న

తరాలు తిన్నా తరగనంత ఆస్తిపాస్తులతో లక్షణంగా వుండేవారు, చివరికేం మిగిలింది?

ఆస్తి కరిగిపోయింది. కూచుని తింటే కొండలు కరుగుతాయంటారు.

తను వద్దంటూనే వుంది. ఎదురింటి మహాలక్ష్మమ్మ భర్త ఆసుపత్రిలో వున్నాడు. చేసేది గుమాస్తా ఉద్యోగం. నాలుగు నెలలు జీతం లేకుండా ఆసుపత్రిలో వుండడమంటే మాటలా? సాటివాళ్ళు కదా అని దగ్గరకొచ్చి గోడు పెట్టుకుంది. రెండు వందలు సర్దుచుని. వడ్డీ వ్యాపారులంటే అందరికీ చులకనే. కాని, అదునుకి అదుకునేదీ, ప్రజలచేత ఈసడింపబడేదీ వీళ్ళే.

మహాలక్ష్మమ్మ బ్రతిమలాడింది. తన నేరం లేకుండా భర్త పాండురంగారావుతో చెప్పింది హైమవతమ్మ.

తాకట్టుకి వస్తువు లేకుండా అప్పు ఇవ్వడం తనకు అలవాటు లేని పని అనేకాడు. తనెంత చిన్నబోయిందనీ, తాకట్టుకి వస్తువే వుంటే అది తెగనమ్ముకునేది ఆత్మాభిమానం వున్న మహాలక్ష్మమ్మ.

ఓ పూటంతా ఆలోచించింది అమెకు ఏం సమాధానం చెప్పడమా అని. పోనీ భర్తకు తెలియకుండా తన దగ్గరున్న నూటయ్యైదై ఇస్తే?

అయ్యో, ఆయనగారికి తెలిస్తే ఇంకేమైనా వుందా?

చొరవ చేయలేకపోయింది హైమవతమ్మ. సాయంకాలానికి

మహాలక్ష్మమ్మ వచ్చింది. కొంతసేపు ఆ మాటా ఈ మాటా అడిగి అసలు విషయం బయటపెట్టింది. 'వస్తువేమైనా వుంటే' అంటూ నసిగింది తను. పాతికేళ్ళ స్నేహం తెగతెంపులు చేస్తుంది.

"అవునే హైమా, ఎవరి జాగ్రత్త వాళ్ళ కుండడం న్యాయమే. ఇంటికి వెళ్ళి అబ్బాయిచేత వస్తువు పంపిస్తాను. డబ్బు పంపించు."

పొట్టు పెట్టించుకుని వెళ్ళిపోయింది మహాలక్ష్మమ్మ.

ఆ సాయంకాలం మహాలక్ష్మమ్మ కొడుకు వచ్చాడు.

"అత్తయ్యా, అమ్మ నీకు ఇయ్యమంది."

చేబురో చేతితో పట్టుకొచ్చిన కాగితం పొట్లం అందించాడు.

హైమవతమ్మ కాగితం విప్పి చూసేసరికి కళ్ళు తిరిగినట్టయింది.

మహాలక్ష్మమ్మ పుస్తెలు.

కాగితంతోనే యిచ్చి “మామయ్యగారు గదిలో వుంటారు. తీసుకెళ్ళు” అని అతన్ని పంపించేసి దేవుడిదగ్గర దీపం వెలిగించింది. తక్కువ మీదనున్న ట్యూబ్ లైట్ ఆరిపోయింది. పూజ చేస్తుండగా పాండురంగారావుగారు లోపలికొచ్చారు.

“పూజయిందా. తెలిగ్రాం వచ్చింది. మీ అన్నయ్య దగ్గర నుంచి. పెళ్ళికి పిల్లలను ఒప్పించారట! నే చెప్పలేదూ. మనవాడికేం తక్కువ? ఎన్నెల్ని పోయింది కాని, ఈ పాటికి యూనివర్సిటీ చదువు పూర్తయ్యేదే కదూ! అయితేనేం నాలుగు తరాలు తిన్నా తరగని డబ్బు. వాడికేం లోటు? ఎలాగైనా మీ అన్నయ్య తెలివై నవాడు. దానికి మాత్రం ఏం తీపి దిగేసిందా? కోరినంత బంగారం. చదువు కున్నందుకు తెలివితేటలున్నాయి. అదే చాలు. ముహూర్తం పెట్టించి మళ్ళీ రాస్తానన్నాడు. నిరిగాడూ. జ్యోతి ఒకరికొకరు తెలియనివాళ్ళు కాదు.”

మనసులోని ఆలోచనల నన్నింటినీ గడగడా బయటికి మాటాడేస్తున్న భర్తవైపు చూసి, మహాలక్ష్మమ్మ కొడుక్కి డబ్బిచ్చారా అని అడుగుదామనుకుని కొడుకు పెళ్ళిధ్యాసలో చటుక్కున మరిచి పోయింది.

బి.యస్.సీ. ప్యాసయిన హైమవతమ్మ మేనకోడలు జ్యోతితో శ్రీనాథ్ కి ముచ్చటగా పెళ్ళి జరిగిపోయింది.

తన కోడలు కాపురానికి వచ్చిన మూడోరోజునే మహాలక్ష్మమ్మ భర్త ఆస్పత్రిలో పోయాడు.

హైమవతమ్మకి మహాలక్ష్మమ్మ పుస్తెలు గుర్తొచ్చాయి. ఆ రోజే మహాలక్ష్మమ్మ కొడుకు మరో వంద ఇయ్యమని నచ్చాడు. తల్లి మాంగల్యాన్ని తెగనమ్మి బాకీ తీర్చమన్నాడు పాండురంగారావు. మరుసటిరోజే కొంప మునిగింది.

లై సెన్స్ లేకుండా పడ్డివ్యాపారం చెయ్యడం ఇష్టమని హైమవతమ్మకి ఆ రోజువరకూ తెలియదు.

తెల్లవారేసరికి ఆరుగురు మనుషులొచ్చారు ఇంటికి. ఇల్లంతా సోవాచేసి సుమారు ఐదు కేజీల బంగారం, ఎనభై మూడు ప్రామిసరీ నోట్లూ, ఇంకా తాకట్టుపట్టిన వెండిసామానూ అంతా గోతాలకెత్తి సీళ్ళు వేసేశారు.

సీళ్ళు వేస్తుండగానే పాండురంగారావ్ నేల కొరిగాడు. అప స్మారకంలో ఆయన జీవితం అంతమైంది.

వ్యవహారాలన్నీ అన్నయ్య ప్రకాశరావే చూసుకున్నాడు. చేస్తున్న వ్యాపారంపై వస్తున్న లాభం గత పదిహేనేళ్ళదీ ఫలానా ఇంత వుంటుందని నిర్ణయింపబడడమూ, దానిమీద పన్ను కట్టాలన్న విషయం స్పష్టం చెయ్యడమూ జరిగిపోయింది. ఆ స్థి సర్వస్వం నాశనమైపోయింది.

మహాలక్ష్మమ్మ జ్ఞాపకం వచ్చింది మళ్ళీ. మరి ఆలోచించ లేదు హైమవతమ్మ.

కొత్తతరహా బ్రతుక్కి అలవాటు పడిపోయింది.

జరీచీరలు చిరిగిపోయాయి. సాదా తెల్లచీరలూ, మల్లుబట్టా. సైను ముక్కా అలా అలా దిగజారిపోయింది ఆమె తాహతు.

కోడలికి ఉద్యోగం వేయించారు తెలిసినవాళ్ళు. విశాఖ పట్నంలో కొత్త మకాం, సంవత్సరం తిరగకుండా భర్త మరో అవ తారం ఎత్తినందుకు తన విచారాన్ని మరిచిపోయింది హైమవతమ్మ.

కిరీచీ పుట్టిన తరవాత సంసారం మళ్ళీ ఓ రాస్తాలో పడింది.

కోడలు బ్యాంకులో ఉద్యోగం చేస్తోంది. కొడుకు శ్రీనాథ్ ఆలోచించి ఆలోచించి తమ కుటుంబానికి వచ్చిన సంకట స్థితి ఏ విధంగానూ తీర్చలేక, ఖరీదైన అలవాట్లు ఒకవంక అతి కష్టంతో మరిచిపోతూ, కొత్తగా సంప్రాప్తించిన బ్రతుకు అలవాటు చేసుకుని పరిస్థితులతో రాజీపడ్డాడు.

శ్రీనాథ్ కి జ్యోతి మరీమరీ చెప్పింది. ప్రయివేటుగా మెట్రీక్ పూర్తి చేసుకోమని. చెప్పిచెప్పి విసుగెత్తిపోయింది.

కొడుకు పిడికిటిమీద బుగ్గపెట్టుకుని కుర్చీలో కూచుంటే హైమవతమ్మకు ఎలాగో వుంటుంది.

కలిగిన కష్టాలను పునరావలోకనం చేసుకుంటూ బియ్యం కడిగి పొయ్యిమీద పెట్టి సావిట్లోకి వచ్చింది హైమవతమ్మ.

ఎనిమిదవతున్నా జ్యోతి రాలేదు.

“ఎక్కడికెళ్ళిందో ఏమో, ఎనిమిదయిపోయింది.”

“నే వెళ్ళి తీసుకురానా?”

“చూద్దాం ఉండు మరి కాసేపు చూద్దాం” కొడుకు మాటల్లో వ్యంగ్యం తల్లికి అర్థమైనట్టులేదు.

“రా నీకు వడ్డిస్తా” శ్రీనాథ్ మానాన్ని, నిశ్శబ్దతనీ చీల్చడానికి మరో ప్రయత్నం.

కుర్చీలోంచి లేచాడు.

బయట కారు చప్పుడూ, తలుపు దడేలున వేసిన చప్పుడూ అయిన మరో క్షణంలో జ్యోతి ఉస్సరనుకుంటూ లోపలికొచ్చింది.

“బాబీ ఏడీ?”

“.....”

“అత్తయ్యా, బాబీ ఏడీ?”

“పక్కవాళ్ళ పిల్లలతో పనిమాకు వెళ్ళాడు. వాళ్ళ నాన్న-
డబ్బులిచ్చాడు.”

‘నా బొంద, నేనేం అర్జించి చస్తున్నాను కనకనా, నేను డబ్బు లివ్వడమేమిటి? ఇంటి ఖర్చుకని ఉంచిన చిల్లరతో కొడుకు కోరిక తీర్చడానికి సాహసించానంతే!’ బయటికి అనదలచుకున్న మాటలు పెదవి దాటబోయి వంటింటినుంచి వస్తున్న సెగలో చేడి నిట్టూర్పుగా కలిసిపోయాయి.

“ఆలస్యం అయింది అత్తయ్యా, ఎంత పనిచేసినా తరగదు, ఇంకా ఉంటుంది. అదీ గుమాస్తా పనికి ఇవ్వవలచిన నిర్వచనం.”

రెండో వాక్యం జ్యోతి మనసులోకిమళ్ళీ ఆలోచనగా వచ్చింది. శ్రీనాథ్ నిట్టూర్పు గుర్తించి మాటాడకుండా పెరట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

మొహం తుడుచుకుంటూ వచ్చి లోపలికెళ్ళి ఇంత పొడరు రాసుకుని బొట్టుపెట్టుకుంది జ్యోతి.

“పదింటికి తిన్నావ్ రెండు మెతుకులు, రా అమ్మా వడ్డిస్తా.”

“మీరు భోజనం చేశారా?”

“.....”

ఉద్యోగం సద్యోగం లేనివాడిని నీ కంటే నాకు ముందు తిండెలా వస్తుంది. వస్తేమాత్రం కింఛిత్ లజ్జేనా లేకుండా ఎలా తింటానూ? శ్రీనాథ్ ఆలోచన.

“అత్తయ్యా, ఆయన భోజనం చెయ్యలేదా?”

“లేదమ్మా, పిలిస్తే కలుసుకుంటాడని ఊరుకున్నా.”

“మీరు పలహారం కానివ్వం డత్తయ్యా, మేం ఇద్దరం కలిసి పెట్టుకుంటాం.”

గదిలోకి వచ్చి మంచంమీద సాగోరింది జ్యోతి. శ్రీనాథ్ చటుక్కున సావిట్లోకి వెళ్ళాడు.

“వెళ్ళి అన్నాలు తినండి ఇంకెందుకూ ఆలస్యం?” పలహారం చేసివచ్చిన హైమవతమ్మ కోడల్ని హెచ్చరించింది.

“ఏమండీ, లేవండీ. అన్నం చల్లారిపోతుంది.”

అతి విధేయుడిలా వెంటనే వేచి నుంచున్నాడు శ్రీనాథ్.

అతని ప్రతి కదలికలోనూ, ప్రతి నిశ్శబ్దంలోనూ, మౌనం లోనూ ఏదో వెక్కిరించినట్టు కనపడుతుంది జ్యోతికి.

వంటింట్లో పీట వేసుకుని కూచున్నాడు. జ్యోతి వడ్డిస్తోంది.

“నెయ్యి వేశా, కలుపుకోండి.”

“.....”

“ఏమిటండీ ఆలోచన?”

“.....” ఇంక అన్నం ముందుకు తీసి కలుపుకున్నాడు. తల దించుకుని మౌనంగా భోజనం కానిస్తున్నాడు శ్రీనాథ్.

“యింకాస్త కూర వెయ్యనా?”

“.....”

ఏ ప్రశ్నకూ బదులు పలకలేదు శ్రీనాథ్. త్వరగా భోజనం ముగించి పెరట్లో చెయ్యి కడుక్కుని సావిట్లో కుర్చీలో మళ్ళీ కూల బడ్డాడు శ్రీనాథ్.

ఎంగిళ్ళూ, ఏమాలూ చూసుకుని ఇల్లంతా సర్ది మరోసారి

ముఖం కడుక్కుని మెల్లగా గదిలోకి వెళ్ళింది జ్యోతి.

కారు శబ్దం గురించే ఆలోచిస్తున్న శ్రీనాథ్ జ్యోతి ముస్తాబు చూడనేలేదు.

“నే పడుకుంటున్నా.”

గదిలో దీపం ఆరిపోయింది.

మరో అరగంటకి కిరణ్ తలుపు పిలిచాడు.

“అమ్మ వచ్చిందా?” ఇంట్లోకి రాగానే అడిగాడు.

“నిద్రపోతోంది.”

లైటు ఆర్పి మంచంమీద వాలాడు శ్రీనాథ్. కాసేపు సినిమా కబుర్లు చెప్పి నిద్రలోకి జారాడు కిరణ్.

శ్రీనాథ్ కి నిద్రరావడం లేదు. పగలంతా పడకే మళ్ళీ రాత్రి నిద్ర ఎలా వస్తుంది?

లేచి లైటువేసి పుస్తకం తీసుకుంటే?

అలమారులో పుస్తకం ఏమీ దొరకలేదు.

వంటింట్లోకి వెళ్ళి గ్లాసుడు నీళ్లు తాగి తల్లి భాగవతం తీసుకున్నాడు. రెండు పద్యాలుకూడా చదవలేదు.

“ఔలిగ్రాం సార్!” కేక వినిపించింది తలుపు చప్పుడుతో పాటు.

ఔలిగ్రాం అన్నమాట వినగానే హైమవతమ్మ తలుపు తీసింది. శ్రీనాథ్ ఔలిగ్రాం అందుకున్నాడు. మనసులో చదువుకున్నాడు ముందు.

‘కామాక్షి అన్ వెల్. ఎ రై వింగ్ టుమారో కామేశ్వరావ్.’

“ఎక్కడ నుంచిరా? బెజవాడనుంచా?”

కొంచెంసేపు ఆగి చెప్పాడు: “విజయనగరం నుంచి. కామాక్షికి ఒంట్లో బాగులేదట. రేపు తీసుకొస్తాడట. కామేశ్వరావ్. ఇచ్చాడు.”

“నుస్తీ ఏమిటో?”

“రేపు తెలుస్తుందిగా! కంగారుపడకు. పడుకో.”

“ఏమిట తల్లయ్యగారూ?”

“తెలిగ్రాం అంటేనూ....” కోడలికి చెప్పిస్తోన్న హైమ వతమ్మ. అంత హఠాత్తుగా ఏం వచ్చింది చెప్పా అనుకుంది జ్యోతి.

2

తెల్లవారి మరో రోజు మొదలైంది శ్రీనాథ్ కి.

మొదటి బస్సులోనే బయలుదేరిన కామాక్షి, కామేశ్వర్రావు ఎనిమిదింటికల్లా వచ్చారు.

రిజ్జ అగగానే శ్రీనాథ్ వెళ్ళి నాలుగేళ్ళ కామాక్షి కొడుకుని అందుకున్నాడు.

“రావే కామాక్షి! ఏమిటలా అయిపోయావ్?” హైమవతమ్మ పలకరించింది.

కామేశ్వర్రావు శ్రీనాథ్ కి చెప్పాడు. విజయనగరంలో లేడీ డాక్టర్ కామాక్షిని విశాఖపట్నం ఆస్పత్రిలో జాయిన్ చెయ్యమన్నట్టు.

ముందు కాఫీలు అందించింది హైమవతమ్మ. తాపీగా విషయం అవగాహన చేసుకుంది.

మరో అరగంటలో కామాక్షిని ఆస్పత్రికి తీసుకెళ్లారు. గైనిక్ వార్డ్ లో డాక్టర్ రెడ్డి గది ముందు బల్లమీద కూచున్నారు కామాక్షి. కామేశ్వర్రావు, శ్రీనాథ్.

డాక్టర్ రౌండ్సునుంచి రాగానే చొరవచేసుకుని లోపలికి వెళ్ళి విజయనగరం డాక్టర్ నిచ్చిన ఉత్తరం ఇచ్చాడు శ్రీనాథ్. ఆమె ఉత్తరం చదువుకుని పేషెంటుని తీసుకురమ్మంది.

కామాక్షిని కోచ్ వరకూ తీసుకెళ్ళి పడుకోబెట్టి వచ్చేశారు మగాళ్ళిద్దరూ.

“డాక్టరమ్మగారు పిలుస్తున్నారు.” సిస్టర్ బయటికి వచ్చి చెప్పింది పది నిమిషాల తర్వాత.

“ఈమె భర్త ఎవరు?” ఇద్దరినంకా చూసి అడిగింది డాక్టర్ రెడ్డి వాళ్ళు లోపలికి వెళ్ళగానే.

కామేశ్వర్రావు ముందుకు వెళ్ళాడు.

“ఈమె కదలకూడదు. ఓ వారం రోజులపాటు ఆస్పత్రిలో

ఉండవలసివుంటుంది."

"అక్కడ డాక్టరుగారు చెప్పారు. అంతా మీ దయ. నేను మళ్ళీ దర్శనం చేసుకుంటాను."

జేబులోంచి కవరు తీసి ఇచ్చాడు డాక్టరమ్మకి.

ఓ మారు అతనివైపు చూసి పర్పుల్ పెట్టేసుకుంది కవరు.

రెండో రోజు సాయంకాలం కామాక్షికి ఇంకేం భయంలేదని చెప్పాడు.

మరుసటి రోజు ఇంక శెలవ్లేదని చెప్పి కామేశ్వరావ్ బస్సు ఎక్కేశాడు.

ఆపరేషన్ అయిన సాయంకాలం జ్యోతి ఆస్పత్రికి వెళ్ళినా మాటాడే స్థితిలో లేదు కామాక్షి. మనిషి తెల్లగా పారిపోయింది. తెల్లటి తలగడమీద ఒక్క జుట్టే కనబడుతోంది.

భయంవేసింది చెల్లెల్ని చూసిన జ్యోతికి.

తనకంటే నాలుగేళ్ళు చిన్న. అప్పుడే ఎంత పెద్దదై పోయింది. అంత ఘోరమైన జబ్బేమిటో డాక్టరు నడగాలనుకుంది.

తరవాత రెండు రోజులు జ్యోతికి ఆస్పత్రికి రావడానికే వీలవలేదు. ఆ రోజు సాయంకాలం నాలుగున్నరకే బయలుదేరి ఆస్పత్రికి వెళ్ళింది. అప్ ఎక్కుతూవుంటే ఆయాసం అనిపించింది.

జీవితంలోని నిమోన్నతాలకు సంకేతం విశాఖపట్నం రోడ్లు. మనసులో ఈ వాక్యానికి మెరుగులు దిద్దడానికి ప్రయత్నంచేస్తూ గై నిక్ వాడులోకి వెళ్ళింది.

ఔవ్ మీద కూచుని వుంది కామాక్షి.

"ఏమే? అసలు వచ్చి చూడడానికి కూడా తీరిక లేదా?"

"ఆఫీసు పనితోనే సరిపోతోంది. ఇంటికొచ్చేసరికి ఏడున్నరా, ఎనిమిదీ అవుతోంది.... ఉద్యోగం చెయ్యడమంటే...."

"బావుంది. కూచో."

"నువ్వొంకా ఎన్ని రోజు లుండాలట?"

"మూడు రోజులు. సిస్టర్! మీరు అనుమతిస్తే అలా వెళ్ళి ఆ సిమెంటు దిమ్మమీద కూచోవాలని వుంది." వార్డ్ లో తిరుగుతున్న

సిస్టర్ను ఆడిగింది.

“మెల్లగా నడచి వెళ్ళండి. ఫ్రెష్ ఎయిర్ మంచిదే. చదువు కున్న మీలాంటివాళ్ళతో మాకు ట్రబుల్ వుండదు.”

ఇద్దరూ బయటకు వెళ్ళి పిమెంటు దిమ్మమీద కూచున్నారు. పర్స్ లోంచి చాకలెట్లు తీసింది జ్యోతి.

“నిన్నామొన్నా పీటికోసం దెబ్బలాడుకున్నట్టే వుంది. అప్పుడే ఎంత పెద్దవాళ్ళమైపోయాం!”

“పెద్దవాళ్ళమవడంలో వింత లేదు. మన పరిస్థితులు మనర్హి ముసలివాళ్ళను చేస్తున్నాయి. ఇంతకీ నీ ఓంట్లో ఏమిటి సుస్తోంది? ఆ రోజు అడగడానికి వీలుచిక్కలేదు. అత్తయ్య నడిగితే తనకూ తెలియనట్టు ఊరుకుంది.”

“ఆ, ఏం లేదు, చిన్న పొరపాటు....”

“అంటే?”

“మరేం లేదు. ఆయనతో ఎన్నోసార్లు చెప్పాను. మరో ఓర్వ కావాలనుకోడం మా కుటుంబ స్థితిలో ఆలోచించడంలేదని. ‘ఓస్’ అనేశారు. తీరా మూడు నెలలయ్యాక నేనే ధైర్యం చేశాను. ఎదురింటావిడ ఏదో మందు ఇస్తానని చెప్పింది. దానితో విపరీతమైన నీరసం. కొన్ని గంటలకంటే దాచలేకపోయాను బాధని. డాక్టరు విశాఖపట్నం పెద్దాసుపత్రికి తీసుకెళ్ళాలంటే వచ్చేశాం.” బోసిమెద తడుముకుంటూ చెప్పింది కామాక్షి.

కనుచీకటి పడుతోంది.

“ఎంత పని చేశావ్ కామాక్షి!”

“మరేం చెయ్యనక్కా! మనం బ్రతకడానికే ఈడిగించడం తున్న ఈ పరిస్థితుల్లోకి మరో జీవిని ఏమని తీసుకురాగలను? నేను చేసిన పని తప్పని నేననుకోడంలేదు. ఈ ప్రపంచంలో పుట్టి సాధించే దేమిటి? అసలు పిల్లల్ని కనే అర్హత అందరికీ ఉండదని, ఉండకూడదని నా నమ్మకం. ముద్దాముచ్చటా తీర్చలేని తల్లిదండ్రులు కేవలం పిల్లల్ని కనిపారేయడం ఎందుకు?”

“అంత బాధపడుతున్నారా డబ్బుకి, కామేశ్వర్రావుకి ఐదొం

దలు రావా?"

"వస్తయ్. కాని ఏం లాభం?"

"పోనీలే కామాక్షీ! అవన్నీ ఇప్పడెందుకు? ఇకనైనా జాగ్రత్తగా ఏ మాత్రం వేసుకోడం మంచిది."

"ఆఁ, మాత్రలు మాత్రం చవకా?"

"పోనీ ఆపరేషన్...."

"అది ఆయనకు బొత్తిగా ఇష్టంలేదు."

జ్యోతి ఆ విషయం అక్కడికి వదిలేయదలచుకుని అంది
"అమ్మకి నీ ఆరోగ్యం విషయం రాశావా?"

"లేదక్కా! రాసి ఏం ప్రయోజనం? వాళ్ళు రావాలంటే ఖర్చు, శ్రమ. నువ్వు నన్ను సమయానికి అదుకున్నావ్ అంతే చాలు."

"బావుందే! పైవాళ్ళమా?"

"నువ్వు ఓ పని చేసిపెడుదూ! బావచేత మీ మరిదికి ఆపరేషన్ చేయించుకోమని చెప్పిద్దూ!"

"సరి. ఆయనగారికి అసలు గిట్టవు అలాంటివి. చెప్పలేం కామాక్షీ! నా జాగ్రత్తలు నేను తీసుకుంటున్నా. నిజంగా దొంగతనం చెయ్యడమంటే ఎంత కష్టమో నాకు ఇప్పుడు తెలుస్తోంది. మా బ్యాంకు...." రక్కున ఆగిపోయింది జ్యోతి.

"పోనీలే అవన్నీ ఎందుకు? బావ అదోలా ఉంటున్నట్టుంది. ఏమైనా మాటామాటా అనుకున్నారా?"

"ఏం అనుకోలేదు—కాని, ఎందుకో తప్పుకుతిరుగుతున్నారు. నాకు అటు ఉద్యోగం....ఇటు ఇంట్లో...."

మాట్లాడుతుండగానే "ఇంజక్షన్ తీసుకోవాలి రండి." సిస్టర్ బయటకు వచ్చి పిల్చింది.

మళ్ళీ వస్తానని జ్యోతి ఇంటిముఖం పట్టింది.

శ్రీనాథ్ కి చేతినిండా పని. ఇటు ఇల్లు చూసుకోవడం, బజారు పనులూ, అటు ఆస్పత్రికి క్యారియర్ తీసుకెళ్ళడం, కామాక్షికి కాఫీ ఫలహారాలు పట్టుకెళ్ళడం, అన్నీ శ్రీనాథ్ వంటే అయ్యాయి.

కామేశ్వరావ్ వెళ్ళిపోతానన్నప్పుడు మరో రెండు రోజులు

ఉండమన్నాడు శ్రీనాథ్.

“శెలవులేదన్నయ్యగారూ! ఉన్నా ఇవ్వరు. ఈ బాధలు మీరేం తెలుస్తాయి?”

అతని జవాబు గుచ్చుకుంది శ్రీనాథ్ కి.

“బావా! మీకందరికీ చాలా శ్రమ ఇచ్చాను.” అస్పత్రికెళ్ళి నప్పుడొకసారి అందే కామాక్షి.

“మంచిదానివే! అదేమిటలా మాటాడుతున్నావ్?”

“లేదు బావా! చేజేతులా చేసుకున్నాను. వ్యక్తి తన బాధ్యతలను కాదని, హక్కులనూ, ఆనందాలనూ కోరుకుంటూపోతే చచ్చే విషపరిణామాలే ఇవి.”

“ఏమిటి నువ్వంటున్నది?”

“నేను తల్లిని కాబోతున్నానని తెలిసి మూర్ఖపు పని చేశా. చేసిన పాపానికి శిక్ష అనుభవిస్తున్నాను. నేనంటే ప్రాణం పెచ్చే మనిషివి నీతో చెప్పకుండా ఉండలేకపోయాను. బావా! అక్క అదోలా ఉంటోంది ఎందుకని? నేను అస్పత్రికి వచ్చాక ఒకేసారి వచ్చి చూసింది. అసలు మీరిద్దరూ ఏమైనా దెబ్బలాడుకున్నారా?”

“అదేం కాదు. పెద్దవాళ్ళు చేసిన తప్పులకు చిన్నపిల్లలు పాపపరిహారం చెల్లించవలసి వుంటుందన్నమాట నిజమేననిపిస్తోంది. అసలు నేను బుద్ధిగా చదువుకునివుంటే ఈ రోజు ఇన్ని సమస్యలుండేవికావు? ఎవరికెవరు కామాక్షి ఈ రోజుల్లో. ధన మూల మిషం జగత్. డబ్బుంది నాకు చదువెందుకనుకున్నాను. అటు డబ్బు పోయింది. ఇటు వయసూ దాటింది. చదువుకూ, వయసుకీ సంబంధం ఏమిటంటుంది మీ అక్క — నిజమే. అదృష్టవంతులంతా అలాగే మాటాడుతారు. నాకూ చదువుకోవాలనే ఉంటుంది. కాని ఎలా రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ అది అసాధ్య అవుతోంది. బుర్ర చదువు మీదకు వెళ్ళదు కదా. అది నా కర్మమో! ఇక డబ్బుంటావా, ఏదీ కలిసిరాని నాకు డబ్బు సంపాదించే చాకచాక్యం మాత్రం ఎలా వస్తుంది చెప్పు!”

కామాక్షి ఇదంతా ఎందుకు కదిపానా అని బాధపడింది.

“సుధాకర్ కిరణ్ తో ఆడుకుంటున్నాడా? అల్లరి చేస్తున్నాడా?”

“హాయిగా ఆడుకుంటున్నాడు. వాళ్ళని చూస్తే మన మనసు లోని బాధంతా మాయమవుతుంది. మళ్ళీ చిన్నపిల్లలమైపోతే ఎంత బావుణ్ణు! ఒక క్షణంలో గిచ్చుకున్నా మరుక్షణంలో మరిచిపోతారు. కలిసిపోతారు..”

కామాక్షి ఆస్పత్రిలో చేరిన ఐదవరోజున జ్యోతి మెడ చూసింది హైమావతమ్మ.

“అదేమీటే గొలుసేమయింది?”

“ఏం లేద తయ్యా, నెలాఖరు, సద్దుకోలేక బ్యాంక్ లో పెట్టాను. బోనస్ వచ్చాక విడిపించేస్తా..”

“పోస్తే వెర్రితల్లి బతికి బయటపడింది అంతే చాలు.”

వారం రోజులూ అయిపోగానే డిస్చార్జ్ చేశారు కామాక్షిని. కామాక్షి పుట్టింటికి ఉత్తరం రాసింది వివరాలతో.

వారంరోజుల్లో మూడువందలు మనియార్డరు వచ్చింది. ఫస్టుతరీఖు రాగానే కామేశ్వరావ్ తెచ్చి ఓ వంద ఇచ్చాడు.

“అక్కా ఈ డబ్బు తీసుకెళ్ళి నీ గొలుసు విడిపించు” మనియార్డరు రాగానే అంది కామాక్షి.

“ఎందుకులేవే తరువాతనే విడిపించుకుంటాలే..”

“అలా అయితే నేరేపే వెళ్ళిపోతా. ఇంతనే నాన్నగారు పంపించారుగా” బలవంతం చేసి కామాక్షి జ్యోతి చేత గొలుసు తెప్పించేసింది. తన గొలుసు ఎలానూ తాకట్టుపోయింది. అక్క బోసి మెడ చూస్తే చాలా బాధనిపిస్తుంది.

పదిహేను రోజుల్లో కామాక్షి బాగా తేరుకుంది, టానిక్కులూ, పాలూ, పళ్ళూ తీసుకోవడంవల్ల మనిషి కొంచెం ఎరుపెక్కింది.

ఓరోజు సాయంకాలం బావతో అంది కామాక్షి.

“అక్క ఇంకా ఆఫీసునుంచీ రాలేదు. మననిద్దరమూ అలా ఓచ్కి వెళదామా?”

“నువ్ నడవగలవా?”

“ఓయస్..”

“జాగ్రత్త” అంటూ వీధిగుమ్మం వరకూ వచ్చింది హైమ వతమ్మ.

బస్సెక్కి ఆర్. కె. మిషన్ స్టాపు దిగారు.

“అమ్మ!” చిన్న రుమాలుతో చెమట తుడుచుకుంటూ నిట్టూర్చింది కామాక్షి. పిటీ బస్సు ప్రయాణానికి అలసిపోయి.

“అలా సముద్రపు ఒడ్డుకు వెడదామా.”

“పద” వెనకాలే వచ్చింది కామాక్షి.

క్వాలిటీ దగ్గర కొచ్చాక కామాక్షి “అయిస్ క్రీం తిందాం” అంది.

మెట్లెక్కి లోపలికెళ్ళారు. “రెండు ఐస్ క్రీం” ఆర్డరిచ్చింది.

కామాక్షి లోపలి రూమ్ వైపు చూస్తూ కూచుంది. శ్రీనాథ్ ఆమె కెదురుగా సముద్రం కేసి చూస్తూ కూచున్నాడు.

సూర్యాస్తమయం వేళ. ఎక్కడ చూసినా జంటలూ, విధ్వాంతులూ, విద్యార్థి నులూ, కలకలలాడుతోంది వాతావరణం.

కామాక్షికి చాలా సంతోషంగా వుంది. ఎన్నాళ్ళకి మిస్స్ ఇంత ఫ్రీగా బయటికి రాగలిగింది. ఎప్పుడో కాలేజీలో చదువుచూడగా ఇలా వచ్చి ఐస్ క్రీమ్ తింటూండేది. ఆ ఒక్క సంతోషాన్ని ప్రకాశరావుగారు విశాఖలో పనిచేసింది, కాని పెళ్ళయిన ద్వారా అదే పరాధీనమే. సుధాకర్ పుట్టిన తరువాత మరీని. నిమిషం తీరికలేదు. రెండేళ్ళవరకూ పాలు మానలేదు. పాలు తాగాలంటే తను పడుచుని ఇవ్వాల్సిందే. నెలరోజుల ముందునుంచి పోగ్రాం పేసుకుని సినిమాకి వెళ్ళినా పదినిముషాలైనా కాకుండా ఎందుకు వచ్చారా ధగవంతుడా అనిపించేటట్టు ఏడ్చేవాడు సుధాకర్. రెండు సార్లు ఇలా అయ్యాక చెవులు మెలేసుకుంది తను. చిన్నసిల్లలతో సినిమాకు వెళ్ళ కూడదని.

“ఏమిటి కామాక్షి అంత దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నావ్?”

“ఏంలేదు బావా.”

అయిస్ క్రీం సర్వర్ తెచ్చి టేబిల్ మీద ఉంచాడు.

తలవంచుకు తింటున్నారీద్రూ.

“వాట్ ఎ బ్యూటీ” బిల్లు ఇచ్చేసి బయటికి వస్తూ అన్నాడు ఒక సూట్ వాలా.

తలెత్తి అతనివంక చూసిన కామాక్షికి అతని వెనకాల జ్యోతి కనపడింది.

“పోనిదురూ, బయటకు పదండి” వడివడిగా నడిచి వెళ్ళి పోయింది జ్యోతి.

“అక్కా!” అని పిలివబోయి ఆగిపోయింది, జ్యోతిచెయ్యి తన చేతిలోకి తీసుకుంటున్నాడు సూట్ వాలా. కంగారుగా శ్రీనాథ్ చైపు చూసింది కామాక్షి. శ్రీనాథ్ తల వంచుకుని ఐస్ క్రీమ్ తింటున్నాడు.

కామాక్షికి చిరుచెమట పట్టింది.

బావ ఐస్ క్రీమ్ తినడం పూర్తయ్యాక కామాక్షి తన పర్సు లోని పది రూపాయల కాగితం బిల్లమీద పెట్టి బేరర్ ఇచ్చిన చిల్లర వదిలేసి మిగిలినది పర్సులో వేసుకుంది.

“పద బావా, అలా వెళ్ళి ఇసుకలో కూచుందాం.”

కాళ్ళు తడుపుకుంటూ నీటిలోంచి నడుస్తూంది కామాక్షి.

కొంత దూరం వెళ్ళి ఇసుకలో కూచున్నాడు శ్రీనాథ్.

“ఏమిటి బావా అంత ఆలోచిస్తున్నావ్?”

“గతించిన కాలం మళ్ళీ జీవించ గలిగితే మన బ్రతుకుని మనం ఎంచక్కా బాగుచేసుకోగలం!”

“అదెలా, ఆసాధ్యం. కాని అంతమాత్రాన నునసును తృంగ దీసుకోవడం ఎందుకు? భవిష్యత్తు కొంతవరకూ మన చేతుల్లోనే ఉందని నా నమ్మకం.”

“అవును. అందుకనే చేజేతులా....”

“పొరపాట్లు చేసినంత మాత్రాన జీవితం మీద విరక్తి పెంచు కోవలసిన అవసరంలేదు.”

“అవును నువ్ చదువుకున్నదానివి. విజ్ఞతతోవ్యవహరిస్తావు. కాని నాకు అదే లేదు. తప్పు దిద్దుకునే శక్తి లేదూ. సామర్థ్యమూ లేదు. అందుకే నాకు భవిష్యత్తు చీకటిగా కనపడుతోంది. బ్రతుకంటే

అసహ్యం వేస్తోంది."

అదేమిటి బావా, చదువుకోలేదన్నదే నీ మనసులో చింతయితే...."

"అవొక్కటే కాదు కామాక్షీ, మగవాడిగా బ్రతకాలంటే డబ్బు సంపాదించాలి. సంపాదించాలంటే ఏదోకమైన తెలివితేటలుండాలి. కనీసం చాయకష్టమైనా చెయ్యాలి. కాని నాకు రిజిలగాడం కూడా చేతకాదు."

"ఏమిటో బావా చాలా బాధపడుతున్నావ్, ఏది ఏమైనా నాకు నువ్వు ఒక వాగ్దానం చెయ్యాలి. నామాట కాదనకు."

"చెప్పు కామాక్షీ సికోరిక నేను కాదనను."

"అక్కయ్యకు అన్యాయం చెయ్యకు."

"ఓస్ అదా! మీ అక్కయ్యకు నేను అన్యాయం చేసే స్థితిలో ఎక్కడున్నాను? మీ అక్కయ్య నన్ను పోషిస్తోంది. ఏ అన్యాయమైనా నే భరించవలసిందే."

"ఎదుటివాళ్ళు నిన్ను అన్యాయం చేశారే అనుకో. అందుకు ప్రతికారంతో నీ మానవత్వాన్ని వదలుకుంటావా? తప్పు చేసినవాళ్ళను అర్థం చేసుకుని ఎదుటి మనిషి చేసిన తప్పును క్షమించగలగడమే విద్యాసముపార్జనకి గమ్యం."

"నిజమే, తప్పుచేసిన వాళ్ళను క్షమించడం గొప్ప లక్షణమే నేను అంతటి వాడినవగలనని కలలోకూడా అనుకోను, కాని బుద్ధి నిజం. నీకు మాట యిస్తున్నాను, నేను ఇన్నాళ్ళూ అక్క చుట్టూ పోషింపబడుతున్నందుకు కృతజ్ఞతా సూచకంగానై నా ఆమెకు అన్యాయం చేశారే ప్రయత్నం చేస్తాను."

"ఛాంక్స్ బావా!"

ఆకాశం అంతా ఎర్రని రంగు అలముకుంది. అస్తమిస్తున్న సూర్యుడికాంతి పడి సముద్రం వింత రంగుతో మిలమిలా మెరుస్తోంది.

చూస్తుండగానే తళుకులన్నీ పోయి చీకటి ముంచుకొచ్చింది. బజారుపని కూడా చూసుకొని ఎనిమిది కాబోతుండగా ఇంటికి

చేరుకున్నారు శ్రీనాథ్ కామాక్షి.

“సుభా, పిన్ని వచ్చేసింది” తప్పట్లు కొడుకూ చెప్పాడు కిరణ్.

“అత్తయ్యా, అక్క ఇంకా రాలేదా?”

“వస్తుందమ్మా. ఈ మధ్య ఆఫీసులో పని ఎక్కువగా ఉంటోదట.”

రోజులు గడుస్తూనే వున్నాయి. ఆదివారం రాగానే కామేశ్వర్రావు వచ్చాడు. పిల్లల్ని తను చూసుకుంటూనే కామాక్షినీ, కామేశ్వర్రావునీ పినిమాకు వెళ్ళమనీ చెప్పాడు శ్రీనాథ్.

జ్యోతి వాళ్ళు పినిమాకి వెళ్ళాక అంది. “ఏమండీ, మనం పిల్లల్ని తీసుకుని బీదికి వెళదామా?”

“నేనెందుకులే, నువ్వెళ్ళు నాకు ఎక్కడికీ రావాలిలేదు.” ముఖం ముడుచుకునే అన్నాడు. ఆరున్నరయిపోయింది. జ్యోతి ఇంట్లో పనులేవో చూస్తోంది.

బయట కారు చప్పుడు.

జ్యోతి సావిత్రికి వచ్చింది. శ్రీనాథ్ ఆమెవైపు నిశితంగా చూశాడు.

తలుపు తీసే ఉంది.

“రండి రండి” అంటూ జ్యోతి అతన్ని ఆహ్వానించింది.

“ఈయన మా ఏజంటు రాధాకృష్ణమూర్తి గారు. వీరు మా వారు.” పరిచయం చేసింది.

“కూచోండి” మర్యాద చేశాడు శ్రీనాథ్.

“జస్టేమినిట్” అంటూ జ్యోతి వంటింట్లోకి వెళ్ళింది.

శ్రీనాథ్ మూర్తి వంకే చూస్తున్నాడు.

కుడిచేతివేలికి చక్కని ఉంగరం. పెళ్ళినాటిదేమో ముచ్చటగా వుంది. నీట్ గా క్రీజ్ నిలబడే ట్రౌజర్స్. అందమైన టై, కూర్చుంటూ నీటుగా మునివేళ్ళతో ట్రౌజర్స్ మీదకు లాక్కుని మరీ కూచున్నాడు. మనిషి సన్నగా, ఎర్రగా, పొడుగ్గా వున్నాడు. డబ్బుతోనూ, హోదాతోనూ వచ్చే వర్చస్సు ముఖంలో పూవులోని తావిలా గునాళిస్తోంది.

అతనితో ఏదైనా మాట్లాడడం మర్యాదని తెలిపినా ఎలా మాటాడాలో తెలియడం లేదు.

మూర్తి ప్రారంభించాడు : “మీ ఫాదర్ నాకు తెలుసు. ఎ గుడ్ బ్యాంకర్! నేను గుంటూరులో పని చేస్తుండగా చాలాసార్లు చూశాను. చాలా హఠాత్తుగా పోయారటగా.”

“అవునండీ!” అంత తెలిసినవాడు మిగిలిన విషయాలు తెలుసుకోకుండా వుంటాడా అనిపించింది శ్రీనాథ్ కి.

జ్యోతి ప్రేతో ఒక కప్పు తీసుకొచ్చి పక్కబల్లమీద పెట్టింది సాసరుతో సహా.

‘మీరు తీసుకోరా’ అని అడుగుతాడేమోనని, ఇప్పుడే తీసుకున్నానని చెబుదామనుకుంటున్న శ్రీనాథ్ వైపు చూడనైనా చూడకుండా జ్యోతి కళ్ళల్లోకి చూస్తూ కాఫీ సిప్ చేస్తున్నాడు మూర్తి.

“ఐయామ్ సారీ, మిమ్మల్ని డిస్టర్బ్ చేసినట్టున్నాను. మీరు వెళ్ళాక ట్రంక్ కాల్ వచ్చింది. విజయనగరం నుంచి బెజవాడ వెళ్తున్నాడు మన పెర్సనల్ ఆఫీసర్. స్టేషన్ కు రమ్మని ఫోన్ చేశాడు విజయనగరం నుంచి అక్కడి ఏజంట్లు. ఎలానూ వెళుతున్నాను. మీరుకూడా వస్తే మీ ప్రమోషన్ గురించి మరోసారి మాట్లాడవచ్చు. ఎలాగైనా సెంట్రల్ ఆఫీసులోకూడా అతనికి మంచి ఇన్ ఫ్లూయెన్స్ వుంది. ఈస్ యూ డోన్ట్ మైండ్.”

శ్రీనాథ్ వైపు చూశాడు.

“దానికేముందండీ, ఆమెకు ప్రమోషన్ రావడం నాకూ ఇష్టమేగా!” నామవాచకానికి బదులు సర్వనామం వాడాడు శ్రీనాథ్.

“టూ మినిట్స్!” అంటూ జ్యోతి లోపలికెళ్ళింది.

జేబులో పెట్టెతీసి సిగరెట్ వెలిగించాడు మూర్తి. తరువాత ఆలోచనగా శ్రీనాథ్ కూ ఒకటి ఆఫర్ చేశాడు. ఖరీదైన సిగరెట్ ప్యాకెట్. పూర్వాశ్రమంలో తను అలవాటుగా కాలేజీ గోర్డ్ ఫ్లాక్ ఫిల్టర్.

“వద్దండీ నే కాల్చును” అనేశాడు శ్రీనాథ్.

జ్యోతి ముస్తాబై వచ్చి మూర్తివెంట వెళుతూ ‘వస్తా అత్తయ్యా’ అని చెప్పి వెళ్ళిపోయింది.

“నాన్నా, ఆ వచ్చినతనెవరూ?”

ఏమని చెప్పాలో తెలియక తికమకపడ్డాడు శ్రీనాథ్.

“ఆయన....ఆయన దగ్గర అమ్మ పనిచేస్తోంది.”

“నాన్నా, మీరు ఆఫీసుకు వెళ్ళరే?”

మరో రోకటిపోటు.

“వెళతాలే నాన్నా, వెళతా నువ్వకూడా చదువుకుంటే నువ్వు వెళతావ్” ఏదో సమాధానం చెప్పాడు.

పిల్లలిద్దరూ అన్నలు తిని పడుకున్నారు, మామ్మ కబుర్లు, కథలూ చెబుతుంటే.

“నువ్ కూడావస్తే వద్దిస్తా.”

“వద్దమ్మా, బాగుండదు. కామేశ్వరావ్ రానీ.”

“పోనీ, జ్యోతి వచ్చేసినా బావుండును. రైలు లేటయిందేమో” హైమవతమ్మ కడుపులో బాధ ఆగక బయటికి అనేసింది.

“వస్తుందిలే అమ్మా. తల అమ్మకున్నాక అనేకమైన పనులుంటాయి. అంతా మన ఇష్టం కాదుగా.”

హైమవతమ్మ పిల్లలు తిన్న కంచాలు తీసి, ఎంగిళ్ళెత్తి పెరట్లోకి వెళ్ళింది. కంచాలు తోమడానికి.

శ్రీనాథ్ కి విలవిలలాడిపోయాడు. తల్లి పెద్దదైపోయింది.

చిన్నప్పటినుంచీ కష్టపడి పనిచెయ్యడం అలవాటు లేనిది. సుఖపడ వలసిన ఈ వయసులో ఇంత చాకిరీ చేస్తోంది. తాను తల్లికి ఏం చెయ్యగలుగుతున్నాడు? తెల్లవారుచూమున లేస్తుంది. మదీ తడీ, పూజా పునస్కారం కావాలి. ఓపిక లేకపోయినా, శరీర స్థితి ఎలా వున్నా రోజూ స్నానమే. కోడలు తనకు చేపిపెట్టడం పోయి, తానే కోడలికి కంచంలో అన్నంపెట్ట చెయ్యి కడుగుతోంది. కనీసం ఈ విషయంలోనైనా జ్యోతి కొంచెం విచక్షణ చూపిస్తే బాగుంటుంది. తనెప్పుడైనా అన్నా జ్యోతినే వెనకేసుకొస్తుంది తల్లి. శ్రీనాథ్ కి చెప్పింది.

పదవుతుండగా ఆటోలో వచ్చారు కామేశ్వరావు, కామోజీ.

హైమవతమ్మకి నిద్ర పట్టేసింది.

“మీరు కాళ్ళు కడుక్కు రండి, నే వడ్డించేస్తా” కామాక్షి పిలిచింది.

చటుక్కున తెలివి వచ్చింది హైమవతమ్మకి. “ఎంత పనే తల్లీ, నిద్ర పట్టేసింది.” లేచి వంటింట్లోకి వెళ్లింది.

“సినిమా ఎల్లా వుంది కామాక్షీ” మాటవరస కడిగాడు శ్రీనాథ్.

“బావుంది బావా! అక్క ఏదో?”

“ఏదో పనిమీద వెళ్లింది. ఎవరో రైల్వో వస్తున్నారట.”

శ్రీనాథ్ జవాబు విన్నాక ఎందుకడిగానా అని బాధపడింది.

“అయినా ఈ రోజుల్లో రైళ్ళు వాళ్ళ ఇష్టమే” కామేశ్వరావ్ అన్నాడు.

బయట తలుపు చప్పుడు.

“నే లేస్తా” శ్రీనాథ్ వెళ్ళి తలుపు తీశాడు.

“అబ్బ! వెధవరైలు గంటా ముప్పావు లేటు. ఎనిమిదింటికి రావలసింది” జ్యోతి విసుక్కుంది.

“ఆఁ, ఆ, అదే అనుకుంటున్నాం.”

అందరి భోజనాలూ అయ్యాయి.

మరో రోజు గడిచిపోయింది శ్రీనాథ్ కి.

సురి కొన్ని గంటల్లో మళ్ళీ లెల్లవారుతుంది. మరో రోజు మొదలౌతుంది. “భగవాన్, నాకు ఒక దోవ చూపించు. ఏ క్షణంలో నై నా పిచ్చివాడి నాతానేమో!” మనసులో ప్రార్థించాడు.

కాఫీ కప్పు తెచ్చి ఇస్తూ చెప్పింది కామాక్షి: “బావా, మేం ఈరోజు సాయంకాలం వెళ్ళిపోతున్నాం. ఆయనకు ఇబ్బందిగా ఉందట. ముసలావిడ ఒకామెను వంటకు మాటాడారట. నే వెళ్ళనా, పనిమనిషీ వంటమనిషీ ఉంటారు కాబట్టి ఏమంత కష్టపడి పని చెయ్యక్కర లేదంటున్నారు.”

జ్యోతి రోపలనుంచి విందోంది. బావతోనే ఈ విషయం చెప్పడంలో కామాక్షి ఆంతర్యం?

ఆదివారం సాయంకాలం కొంపదీసి తనను క్వాలిటీలో చూడ

లేదు కదా! అందుకనే అనుకున్నదానికంటే తొందరగా వెళ్ళిపోతోందా! వచ్చి నాలుగు రోజులున్నంతమాత్రం తండ్రికి రాసి డబ్బు తెప్పించి ఎందుకు ఇచ్చేసింది?

తనను రాధాకృష్ణమూర్తితో చూడకముందే ఆడదానిగా ఇంట్యూయిషన్ తో జరుగుతున్న విషయం పసిగట్టిందా?

అందుకేనేమో బావతో అంత చనువుగా తిరుగుతోంది.

తనగురించి వాళ్ళిద్దరూ ఏమనుకున్నారు? తెలిస్తే బాగుణ్ణి. కాని ఎలా?

మూర్తి అంత ధైర్యం చేస్తాడనుకోలేదు. తనుచేస్తున్న పని సరే నదికాదని తనకూ తెలుసు. కళ్ళు విప్పి చూస్తూనే ఈ రౌంపిలో అడుగుపెట్టింది తను. మూర్తి పెళ్ళయినవాడు. తగుజాగ్రత్తతోనే ఉంటాడని నమ్మింది.

కాని తను ఎందుకు బాధపడుతోంది?

చెల్లెలి ఎదుట పరువుపోయిందనా? భర్తకు ఆన్యాయం చేస్తున్నదనా?

మనసులో మొదటిసారిగా ఈ ఆలోచనలూ, తర్జన భర్జనలూ ప్రారంభమయ్యాయి జ్యోతికి. తను ఆలోచనలలోనుంచి లేరుకోనే లేదు.

“ఎందుకలా తొందరపడతావ్ కామాక్షీ. తొందరపడితే పచ్చే పరిణామాలు ఎలా ఉంటాయో చూశావ్ గా! మరోసారి ఆలోచించు. నీ ఆరోగ్యం బాగా కుదుటపడేవరకే ఉండు. నేను సంపాదిస్తున్న వాడిని కాదనుకో. అయినా సీవల్ల అయ్యే ఖర్చు మేరకు సరే శావ్ గా. పైవానివి కాదు. మేనత్తచేత అవసర సమయంలో చేయించు కోడం వింతా?”

‘జ్యోతి నీకు అక్క’ ఆ మాటమాత్రం అనలేదు శ్రీనాథ్. తనమాట ఎత్తలేదు. అంటే తన విషయం తెలిసిపోయిందన్నమాట. జ్యోతి మనసు చివుక్కుమంది.

ఇప్పుడైనా చెల్లెల్ని ఉండిపోమన్నమాట తన నోటి వెంట రాలేదు. తన స్వార్థం తనకే ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది జ్యోతికి.

శ్రీనాథ్ మాటాడుతుండగానే కలుగచేసుకున్నాడు కామేశ్వరావు. “అదికాదు అన్నయ్యగారూ. మీరు పైవాళ్ళని కాదు. అలోచన లేకనూ కాదు.”

కామాక్షి తన సంగతి కామేశ్వరావుకి కూడా చెప్పేసిందా? జ్యోతి కంగారుపడిపోయింది.

బయల్దేరేముందు అక్కతో చెప్పింది కామాక్షి..

“అక్కా.. నువ్వు బావా, ఓ అదివారం రందే, ఇక్కడే కదా పొద్దున్న వచ్చి సాయంకాలానికి తిరిగి వచ్చేయ్యొచ్చు.”

“అలాగేనే, ఉత్తరాలు రాస్తుండు.”

గబగబా రెండు మెతుకులు తిని ఆఫీసుకు వెళ్ళిపోయింది జ్యోతి.

బస్సుకి దిగబెట్టడానికి వెళుతూ దోవలో సుధాకర్ కి నిక్కరూ చొక్కా కొనిచ్చాడు శ్రీనాథ్.

కామాక్షి, సుధాకర్ ఉన్న కొద్దిరోజులా కొంత సాఫీగా గడిచి పోయినట్టు అనిపించింది వాళ్ళు వెళ్ళిపోయాక.

తనూ తన వంటరితనం మిగిలిపోయారు మళ్ళా. ఆ సాయం కాలం జ్యోతి ఇంటికి పెందరాడే వచ్చేసింది.

శ్రీనాథ్ అలా తిరిగివస్తానని బయలుదేరాడు.

రాధాకృష్ణమూర్తి ఇల్లు తెలుసుకోవడం కష్టంకాలేదు. ఇంటి చుట్టూ కాంపౌండు. పెన్సింగ్ కి బదులు మొక్కలు చక్కగా కత్తిరించ బడి ఉన్నాయి. కొత్తగా వెల్లవేయబడిన డాబా ఇల్లు కలకలలాడుతూ పెళ్ళిపందిళ్లలో పెళ్ళికూతురిలా ఉంది.

గేటు తీసుకుని లోపలికెళ్ళాడు శ్రీనాథ్.

జాబిరీ లోపల కుర్చీలూ, సోఫాలూ అందంగా పేర్చబడి ఉన్నాయి.

షెల్లదగ్గరే నుంచున్నాడు, కుక్కలెక్కడ భొంయేమంటాయో నన్న భయంతో.

“నువ్ నోరుముయ్యవే అన్నానా?”

“ఆ.. అంటారంటారు. సిగ్గు ఎగ్గు అక్కర్లే. మీకు లేకపోతే

దానికి ఉండదూ. దాని మొగుడైనా దాన్ని జాగ్రత్తపెట్టుకోవడూ. ఇలా ఊరుమీదికి వదిలేస్తాడా!”

“వదిలెయ్యకేం చేస్తాడూ, కానీ సంపాదన లేనివాడూ, చదువూ సంధ్యా లేనివాడూ, వాడు చెబితేమాత్రం ఎందుకు వినాలి? అయినా శ్రీదేవీ నీ మంచికే చెబుతున్నా. ఈ విషయంలో నువ్వు కలుగజేసుకోకు. నీ మంచికే చెబుతున్నా.”

“నేను ఊరుకుంటే, లోకం ఊరుకుంటుందా”

“లోకం సంగతి ఎవడిక్కావాలి. అది నా ఇష్టం.”

“నీ ఇష్టమని అనుకున్నంతమాత్రాన చెల్లదుగా. సామెత చెప్పినట్లు తన అన్నం తిని తన బట్ట కట్టుకుంటున్నా లోకానికి చెకననుని సామెత. ఉద్యోగం చేస్తున్నంతమాత్రాన సిగ్గొదిలేసి బహిష్కరణ పడుతుందా? చీ!”

“నోర్యుమ్! పోనీకదా అని ఊరుకుంటుంటే అదిమాయస్తున్నా? నా ఇష్టం! మగాడన్నాక అనేక పనులు చేస్తుంటాడు. సీకేమిటీ అన్యాయం జరగలేదుగా. అన్నింటోనూ ఆడవాళ్ళు కలగజేసుకోకూడదు.”

“నేను పుట్టింటికి పోతా, అదై నా ఉండాలి. నేనై నా ఉండాలి. హోటళ్ళంట తిరగడానికి సిగ్గులేదూ. చీ, చీ.”

అమె కోపం తారస్థాయి నందుకుంది.

అహంకారం రెచ్చిపోయి చెయ్యి చేసుకున్నట్లున్నాడు మ.గరాజు.

“ప్రసన్నా!”

“చిస్తున్నా, నాన్నా!”

పక్కగదిలోంచి వస్తూ బయటికి చూపింది పాప.

“నాన్నా! మీ కోసం ఎవరో వచ్చినట్లున్నారు.”

“వచ్చి లోపల కూచోమను.”

నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు చెప్పాడు సమర్థుడు.

సెకెండులో మూడ్ మార్పుకోగలిగిన అధికారి.

సంభాషణంతా వింటున్న శ్రీనాథ్ ప్రసన్న బయటికి వచ్చే

సరికి గేటుదాటుతున్నాడు.

ఎవరో, ఎందుకు వచ్చారో, ఎందుకు వెళ్ళిపోయారో తెలియ లేదు. మూర్తికి. మరో ఐదునిమిషాల్లో స్కూటర్ మీద బయలు దేరాడు విహారానికి. దోవలో శ్రీనాథ్ ని చూసి ఓ పదిగజాయి ముందుకి వెళ్ళాక ఆపాడు స్కూటర్.

“నమస్తే, మీరు మా ఇంటికి వచ్చినట్టున్నారా?”

“అబ్బే లేదండీ. ఇంకా మంచి ముహూర్తం చూసివద్దామను కుంటున్నా. ఏదైనా పని చూపిస్తారని ... అయినా నేను వచ్చినని ఎలా అనుకున్నారా?”

“ఆ! ఇటు వస్తుంటే పోన్లెండి ఇంటిదగ్గర డ్రాప్ చేస్తా రండీ.”

“థాంక్స్.” వెనక కూచోక తప్పలేదు శ్రీనాథ్ కి.

స్కూటర్ శబ్దంవిని జ్యోతి తలుపు వేసింది.

“రండీ, రండీ” ఆహ్వానించింది.

వెనకనుంచి దిగుతున్న శ్రీనాథ్ ని చూసి లెల్లదోయింది.

“నేను అలా వస్తుంటే ఇంటిదగ్గర డ్రాప్ చేస్తానన్నాడు. థాంక్స్!”

మెల్లెక్కి రోపలి కెళ్ళిపోయాడు శ్రీనాథ్.

స్కూటర్ స్టార్ట్ అయింది. మరి కాసేపటికి తలుపు గడిచి వేసి రోపలకొచ్చింది జ్యోతి.

“మీరు వస్తారా, నేనూ బాబీ, బీచికి వెళదామనుకుంటున్నాం.”

“నే నిప్పుడే తిరిగి వచ్చాగా, మీరు వెళ్ళండి.”

జ్యోతి కిరణ్ వెళ్ళిపోయారు.

శ్రీనాథ్ పడకకుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

“పిన్నవా ఆబ్బాయ్. వెనక వీధిలో పట్టపగలు పీచువాలో నగలన్నీ దోచుకుపోయారట.” తల్లి అంది.

“జాగ్రత్తగా ఉండాలమ్మా. రోజులు బాగులేకపోతే తాడే పామై కరుస్తుందంటారు.”

“వీధిలోకి వెళ్ళే పిల్ల దానిమెడలో ఉండక తప్పదు. నా గొలుసు

రేపు తీసుకెళ్ళి బ్యాంకులో పెట్టెయ్. అవసరమొచ్చినపుడు తెచ్చుకు
వేసుకోవచ్చు."

"అలాగేలే అమ్మా. రేపు చూద్దాంలే. జ్యోతి చేతికిచ్చెయ్
పడేస్తుంది బ్యాంకులో."

"చెబితే, మెడబోసిగా ఉంచుకోవద్దంది. నువ్వే వేసేయ్."

భగవద్గీత తీశాడు శ్రీనాథ్. ఒక శ్లోకం చదివి కింద
తాత్పర్యం చదివి ఆలోచనలో మునిగిపోయాడు.

క్షైబ్యం మాన్మగ మపార్థ! నై త త్త్వయ్యుప పద్యంతే

క్షుద్రం హృదయ దౌర్బల్యం త్యక్త్వాత్తిష్ఠ పరంతపః

ఈ శ్లోకం ఎక్కడో విన్నాడు. చటుక్కున గుర్తొచ్చింది.

రామకృష్ణ మఠంలో తను చదువుతున్న వివేకానందుని
సందేశంపోని మాటలు. తామసంతో కూడిన క్షైబ్యం నిర్జీవ
సంకేతం. ఈ క్షైబ్యానికి అర్థమవుతున్నాడనే భగవంతుడు
గీరాసారాన్ని పార్థునికి ఉపదేశించాడు. భగవంతుని మొదటిమాటలివే
అంటూ, వివేకానందస్వామి ఈ శ్లోకాన్ని ఉదహరించాడు. వేలాది
సంవత్సరాలుగా దేశమంతటా దైవం పేరుతో గాలి నిండిపోయింది.
అంతా దైవాన్ని కోరేవారే. కాని దైవం మానవుల ప్రార్థనల నెందుకు
వినాలి? మనిషే తెలివితక్కువ వాళ్ళమాటలు వినడే. దేవుడెందుకు
వింటామా? నిర్జీవ స్థితినుండి బయటపడడానికి ఒకటే మార్గం.
క్షైబ్యాన్ని, అంటే మానసికమైన నపుంసకత్వాన్ని విడనాడి ధీరుడై
మనిషి పనిచెయ్యాలి. లేచి యుద్ధం చెయ్యమని పరమాత్ముడు
బోధించాడు.

గత కొన్నాళ్ళుగా అతను చేస్తున్న ఆలోచన అతని ఎదురుగా
పుస్తకంలో జ్ఞానబోధగా సాక్షాత్కరించింది. కార్యదీక్ష వహించి
ఏదో ఒక పనిచేయాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చేశాడు శ్రీనాథ్.

మొందు ఏడుస్తూ కిరణ్ లోపలికి పచ్చాడు. కంటినిండా
నీళ్ళు. బుగ్గలమీద చోరకలు. వెనకాలే జ్యోతి.

"ఏం బాబీ, ఏడుస్తున్నావ్?"

"అమ్మకొట్టింది."

“ఎందుకూ?”

“మొన్న వచ్చినాయన స్కూటర్ ఎక్కమన్నాడు. నేను ఎక్కనన్నానూ, నాకు భయం. అమ్మ కొట్టేసింది.”

“పోన్లే బాబూ, మరెక్కొట్టదులే. రా, అన్నం తిను” హైమ వత్తమ్మ వచ్చి మననణ్ణి సముదాయించింది.

శ్రీనాథ్ రాత్రి తనదగ్గరే బాబీని పడుకోపెట్టుకుని మరుసటి రోజు తల్లి గొలుసు పట్టుకెళ్ళి బ్యాంకులో పెడతానని బయలుదేరాడు.

3

మూర్తి ఇంటికొచ్చి చూసేసరికి శ్రీదేవి లేదు. నౌకరు చేతికి తాళాలిచ్చి సాయంకాలం బస్సుకి కాకినాడ వెళ్ళినట్టు చెప్పమంది.

అంతవరకూ శ్రీదేవి అన్నంతపనీ చేస్తున్నదని అనుకోలేదు మూర్తి. ఓ పావుగంట కాలుకాలిన పిల్లలా ఇల్లంతా తిరిగి శ్రీదేవి పెట్టని ఉత్తరంకోసం ఇల్లంతా గాలించి ఏడున్నరయ్యాక బారు సీసా ఒకటి కొనుక్కొచ్చేశాడు.

మరుసటిరోజు ఆఫీసులో మరో షాక్.

జ్యోతి వారంరోజులు సెలవు పెట్టేసింది. అర్జంటుగా చూసు కోవాల్సిన వ్యక్తిగతమైన పనులున్నాయని.

టైపిస్ట్ మీద విసుగూ, మరో గుమాస్తా మీద కోపం, మెసంజర్ ని గెటౌట్ అనడం చకచకా జరిగిపోయాయి.

ఆఫీసుపని అయిపోయాక ఎందుకయినా మంచిదని ఇంజీ పక్కగా వచ్చాడు. తన తలకాయంత తాళంకప్పవేసి ఉంది.

లోకం మీద కపి వచ్చింది మూర్తికి. తనూ శెలవుపెట్టి వెళ్ళిపోతే?

కాని ఎక్కడికి వెళ్ళాలి?

తండ్రి ఏనాడో భార్యనీ ఇద్దరు పిల్లల్నీ నడిసముద్రంలో వదిలి వెళ్ళిపోయాడు. మేనమామలు ఆ స్త్రీ అప్పు లెక్కలుచేసి చూడగా అప్పే మిగిలింది. కొంతకాలం పోషించారు, పెద్దకుటుంబం, పాతకాలపురోజులూ కాబట్టి. తను ఎస్సెల్వీ ప్యాసుకాగానే సుందర శివరామ్ గారి ప్రాపకం లభించింది. దూరపుబంధువని జాత్యభిమానంతో

అయిన కొంత సహాయంచేస్తూ తెలిసినవాళ్ళకి చెప్పి సాయంచేస్తూ కాలేజీలో వేట్టారు. తనకూ సరస్వతీ కటాక్షం ఉండడంవల్ల బి.కామ్. ఫస్ట్ క్లాసులో పాసయ్యాడు. ఉద్యోగాలకోసం దొడ్డి పరిశ్రమలులేని రోజులు. తలచుకోగానే ప్రొజెషనరీ అఫీసర్ గా ఉద్యోగం వేయించేశారు. ఉద్యోగం వేయించి, అమ్మాయి నిచ్చి పెళ్ళిచేసి ఇల్లా నిలబెట్టారు.

జ్యోతి ఎక్కడికి వెళ్ళిందో? తనే తొందరపడ్డాడు. చాటుగా జరుగుతున్న వ్యవహారాన్ని వీచి పాలుచేశాడు. ఆ మెనంజర్ వెధవ నెలాగైనా ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించేయాలి. చాడు చెప్పకపోతే జ్యోతి సంగతి శ్రీదేవికి తెలిసేదేకాదు.

మామగారి దగ్గర అసలే తనకు భయం. ఆమెతో ఏదో బొంకి కాలక్షేపం చెయ్యాల్సింది.

మూడురోజులయ్యాక ట్రంక్ కాల్ చేశాడు.

పడుకొండున్నరయింది. భోజనంచేసి చిన్నకునుకు తీస్తున్నారు సుందరవరావ్ గారు. శ్రీదేవీ శారదాదేవీ ఏదో మాటాడుకుంటున్నారు.

శ్రీదేవి మూర్తి గురించే ఆలోచిస్తోంది.

పచ్చగా పందిట్లో నలుగురెదుటా పెళ్ళి చేసుకొని సుఖంగా ఉంటున్న తన జీవితంలోకి మరో స్త్రీ ప్రవేశిస్తేమాత్రం జడసి వెనక్కు పారిపోవల్సిన అవసరం తనకేముందీ!

వైర్యం తెచ్చుకుని జరిగినదంతా తల్లికి వివరించింది శ్రీదేవి. ఇంతలో టెలిఫోన్ మోగింది.

ప్రసన్న ఎత్తింది ముందు.

“హలో.... ఉండండి మా అమ్మమ్మని పిలుస్తా. అమ్మమ్మా, ట్రంక్ కాల్!” ట్రంక్ కాల్ అనగానే సావిత్రికి వచ్చింది శ్రీదేవి. ప్రసన్న చేతిలోంచి ఫోన్ అందుకుంది.

“హలో, సుందరవరావ్ గారిల్లు. ట్రంక్ కాల్ అన్నారుగా. కనెక్ట్ చెయ్యండి!” ఒకపక్క కోపం, మరొకక్క అర్థత. గుండెలు దడదడా కొట్టుకుంటున్నాయి.

మూర్తి గొంతు వినేసరికి మనసులో కోపమే మిగిలింది.

“హలో, సుందర! వరావ్ గార్లీ?”

“నేను శ్రీదేవిని మాటాడుతున్నా.”

“శ్రీదేవీ, నాతో చెప్పకుండా ఎందుకు వెళ్ళిపోయావ్....”

“అమ్మ మాటాడుతుంది.” ఫోన్ బల్లమీదపెట్టి లోపలి వెళ్ళింది.

“హలో! మూర్తీ, బాగున్నావా బాబూ, అమ్మాయి నువ్వు వస్తావని చూస్తోంది. ఎప్పుడూ ఉద్యోగమంటే ఎలా! మాకు ఎవరున్నారని చెప్పు. కొడుకునైనా అల్లడివైనా నువ్వే. ఓ రెండు రోజులు సెలవ్ పెట్టిరా. మావయ్యగారు మేడమీద నిద్రపోతున్నాడు, పిలవనా.... పోస్ట్, ఎప్పుడొస్తావ్.... మంచిది. ఉంటా.”

ఫోన్ పెట్టేసింది.

తల్లివంక ఆశ్చర్యంగా చూసింది శ్రీదేవి. అల్లుణ్ణి చూడనా తిట్టేస్తుందనుకుంది.

“ఏమిటమ్మా అలా మాటాడావేం, నాలుగు దులిపేస్తాను కున్నాను.”

“తల్లీ, అడపిల్లనిచ్చుకున్నవాళ్ళం. తొందరపడితే ఎలా? ఇప్పుడతన్ని ఏమన్నా నువ్వు మాతో విషయమంతా చెప్పినట్టు అరిచి తేలుస్తుంది. ఆరనిలో అహంకారం రెచ్చిపోతుంది. దానివల్ల నీ జీవితం చెడిపోయే అవకాశమే ఎక్కువ. మెల్లగా అతనే ఇక్కడి వస్తే కొంత సర్దుకుపోయే అవకాశం లేకపోలేదు. ఆరను చూసినప్పుడు వితండవాదం చెయ్యక చక్కగా వెనక్కి వెళ్ళడం మంచిది.”

తెలిఫోన్ మోగడం, తల్లీ కూతుళ్ళ సంభాషణ మేడమీద నుంచే వింటున్న వరావ్ గారు కిందకి వచ్చారు.

“నే వెళ్ళకపోతే....”

“అతనే ఇక్కడికి వస్తాడమ్మా. ఆవేశపడి ఏంచేస్తావ్. నీ అంతట నువ్వు వెళ్ళడం ఇష్టం లేదంటే నీ అభిమానం అద్దు వస్తోందన్న మాట. సరే అతనే వచ్చి నిన్ను తీసుకెళతానంటే వెళతావ్ గా....”

డైరీలో తెలిఫోన్ నంబర్లన్న పేజీలు తిరిగేళారు వరావ్ గారు.

ఉద్యోగంలో ఉన్నప్పటి హోదా వేరు. ఇప్పుడు శ్రమపడి వెళ్ళినా అవతలమనిషి ఒబ్బయిజ్ చెయ్యకపోవచ్చు. కాని ఫోన్ లో మాటాడితే పాత గాంభీర్యం ఉండనే ఉంటుంది. ఉత్తరాల వల్లయ్యే పనులు కావు.

"ట్రంక్స్!" అన్నారు ఫోన్ తీసి.

రెండు గంటల తర్వాత వచ్చింది ట్రంకాల్.

"హలో రంగనాథన్.... నేనయ్యా సుందరశివరావుని.... కాస్త తీరికగా విను.... ఆ, ఆ, కాకినాడనుంచే. శ్యామల బావుందా.... సెద్దవాడేం చదువుతున్నాడూ.... ఎంమకిలా పిలిచానా.... మా అల్లుడు రాధాకృష్ణమూర్తి జ్ఞాపకం వుందా.... ఆ, ఆ, ఒక్కరే కూతురు. ఇంకా ఏదీ ఒకటో క్లాసే.... అక్కడ చిన్న పని చేయించిపెట్టాలి. అల్లుణ్ణి కాకినాడ ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించాలి. లేకపోతే సామర్లకోట. తుని, నీ ఇష్టం.... అల్లుడుగా రావాలంటే.... ముసలాళ్ళమైపోయాంగా ఒక్కరే అమ్మాయి, అందుకని.... అవన్నీ చెబుతాగా.... ప్లీజ్ ఎస్టేన్స్. విశాఖలో జ్యోతి అని ఓ అమ్మాయి ఉంది. ఆ జ్యోతితో మూర్తి చిరుగుతున్నాడని వినికిడి. ఇల్లాంటివి గోళ్ళతోనే తుంచే య్యాలి గొడ్డళ్ళవరకూ పెంచకుండా.... నో, నో. ఆమెకు కష్టం కలగచేసే ఉద్దేశ్యం మనకేం లేదు.. గుప్తచప్ కాకుండా ఈ పని చేయించేస్తే వాళ్ళంతట వాళ్ళే విడిపోతారు.... ఎన్నిరోజులు పడుతుం చుంటావ్.... సరే, సరే.... అక్కడ కోదండరామయ్యనీ, వివేకానంద మూర్తినీ, జోసెఫ్ నీ అడిగానని చెప్పు. గోవిందాచారి ఎక్కడ? ఏదో రాపూ, కృష్ణా అనుకుంటూ కూచున్నాను. అంతే. మరోమాట. ఈ విషయం బయటికి పొక్కుకుండా చూసుకో. కాకినాడ ఫస్ట్ ప్రీఫరెన్స్.... ఉంటా అవసరమైతే ఫోన్ చెయ్యి.... అలాగే ఉంటా" ఫోన్ పెట్టేశారాయన.

4.

తను పెరట్లో పనులు చేసుకుంటోంది. 'నే వెళుతున్నా. తలుపేసుకో' అని చెప్పి మరీ బయలుదేరాడు అంతకంటే తనకేం తెలియదంది హైమవతమ్మ.

మొదటిసారిగా గుండె కలుక్కుమంది జ్యోతికి.

ఇంతకాలమూ తను చేస్తున్న పని భర్త అసమర్థతకు ప్రతీకారమనే అనుకుంది. జ్యోతి కంగారుపడిపోయింది. అత్తయ్య కూడా తనను వదిలి వెళ్ళిపోతే? ఇటు ఇంటిపనీ, అటు అఫీసుపనీ రెండూ చేసుకోగలదా తను?

“అత్తయ్యా, ఆయన ఎందుకు వెళ్ళిపోయారో మీకేమైనా తెలుసా?”

“అయ్యో, కట్టుకున్నదానివి నీతోనే చెప్పకపోతే, నాకెందుకు చెబుతాడూ.”

ఈ మాటలోని చెప్పి పొడుపే కనిపించింది. భార్యగా నువ్వీ నీ స్థానాన్ని భర్త జీవితంలో పొందలేదన్న పోటుంది హైమవతమ్మ మాటల్లో.

మూడవ రోజు కార్డు వచ్చింది.

అమ్మకి.

శ్రీనాథ్ నమస్కరించి వ్రాయునది.

నీ గొలుసు అమ్మేశాను. ఏదో చిన్న వ్యాపారం పెట్టుకుని ప్రయోజకుణ్ణి అవాలని ఆశ. అవకాశంరాగానే వెంటనే వచ్చి తీసుకెళ్తాను. బాడీని జాగ్రత్తగా చూసుకో. బాగా చదువుకోమని చెప్పు.

శ్రీనాథ్

జ్యోతికి ఉత్తరం చూచి నోట మాట రాలేదు.

ఎడ్రసు రాయలేదు. కార్డు అటూ ఇటూ తిప్పి పోస్ట్‌మాన్‌కి మాత్రం పోల్చుకోగలిగింది. విజయనగరం. విజయనగరంలో ఏం వ్యాపారం చేస్తాడూ. గొలుసు అమ్మితే మహావస్త్రే రెండు చేరొస్తాయి. దానితో వ్యాపారమే!

“అమ్మాయ్, విజయనగరం నుంచి ఉత్తరం రాకాడంటున్నావ్ నే వెళ్ళి ఓమారు కామాక్షిని చూపివస్తా. అటు వాడి సంగతి తెలుస్తుంది. ఇంతకీ నువ్వు వాడు ఏమైనా దెబ్బలాడుకున్నారా?”

“లేదత్తయ్యా, ఆయన నాతో మాట్లాడితేగా. ఆసలు దెబ్బలాడుకోడానికి, కొన్ని నెలలైంది నాతో మాట్లాడి.”

నేను చూస్తున్నాను. ఎక్కడికి వెళ్ళాదో, ఏమో, నువ్వు జాగ్రత్తగా ఇల్లు చూసుకో. సాయంకాలం నేరుగా ఇంటికి వచ్చేయ్. బాబీని కూడా తీసుకువెళ్ళేదా?"

"నే ఒక్కర్తినీ ఉండన తయ్యా, ఓవారం పెలపు పెట్ట నేనూ వస్తా, నాకు ఒంటరిగా వుండడం అంటే భయమేస్తోంది. మనసు ఆదోలా వుంది."

"పాపం! నత్తి కాలపుపిల్ల" తల నిమిరింది హైమవతమ్మ. ఆరోజు విజయనగరం బయర్దేరారు అర్తాకోడళ్ళు.

"అక్కా, బావ రాలేదేం?" వెళ్ళడంతోనే కిరణ్ ని చేరపీస్తూ అంది కామక్షి.

"....."

"ఏమిటో నమ్మా, బండనై మనసు గట్టిచేసుకుని బ్రతుకు తున్నాను. భగవంతుడి లీల ఏదో ఓ కిష్టం. మనసుకి శాంతి లేదే తల్లీ, నా బ్రతుకెలా తెల్లవారుతుందో."

"ఏమిటయింద తయ్యా!"

"శ్రీనాథ్ ఇల్లుపనిలి వెళ్ళిపోయాడు. ఇవాళటికి నాలుగు రోజులైంది."

"అత్తయ్య మెడలో గొలుసు బ్యాంకులో వెయ్యమన్నారు. ఈ డబ్బు అక్కడ పొంగతనాలు చాలా జరుగుతున్నాయలే. అదే అడిగిస్తున్నాను...."

"పొంగతనం చేశాడంటావ్. అంతేనా అక్కా?"

"నేననడమెందుకు?"

"పోస్తే, ఆ తర్వాత మాటాడుకుందాం. కోపం వచ్చి ఎక్కడికైనా వెళ్ళినా, నాలుగు రోజులుండి వచ్చేస్తాడలే. గొలుసు అమ్మేశాడంటే నేనమ్మను."

"నమ్మక పోవడమేమిటీ, ఈ ఊరునుంచే వుత్తరం రాస్తే, ఇదిగో చూడు."

"ఇక్కడికి వచ్చేడేమోననుకుని వచ్చాం. నాన్న ఎక్కడి వెళ్ళాడని ప్రాణం తీస్తున్నాడు వీడు. ఏమని చెప్పనూ, మాయదారి

గుండె జబ్బు ఆయన కొచ్చింది. నాకు రాకూడదూ." కంట తడి పెట్టుకుంది హైమవతమ్మ.

"పోనీ ఎవరైతే నా స్నేహితుడింటికి వెళ్ళాడేమో, తెలుసుకున్నారా?"

"లేదు, పొద్దున్న వెడితే రాత్రి వస్తుంది జ్యోతి. వాడి సంగతి పట్టించుకునే వాళ్ళెవరు?"

"ఏం చంటాడా? ఆయన సంగతి పట్టించుకోడానికి," జ్యోతి కోపంగా అడిగింది.

"అదేనమ్మా వరస. నేను చెయ్యగలిగినది లేదు. అదీ అదే మోస్తరుగా తర్క విత్తర్కాలు చేస్తుంది."

"అసలు బావకి స్నేహితులున్నారా?"

"మొదటనుంచి వాడికి స్నేహితులా లేరు. ఎవరినీ నిచ్చేవారు కాదు మీ మామయ్య, నీకు విశాఖ ట్రాన్స్ఫర్ తరవాత తరచూ ఒకాయన వస్తుండేవాడు జ్ఞాపకం వుందా?"

"అతనా, ఎక్కడో యూడీసిగా పని చేస్తున్నాడని చెప్పాడు. అంతే. అవునే కామాక్షి, మా ఆయన ఇల్లు వదిలి వెళ్ళిపోయారు ఎక్కడికి వెళ్ళారో తెలుసా అని ఏ ముఖంతో అడుగులానే? వాళ్ళు చేసేది లేదు సరికదా మన సంసారం విషయాలు రచ్చ రెక్కడం, నలుగురూ నోళ్ళు నొక్కుకోవడం?"

"ఇందులో తప్పేముందీ, రెండు పనులు చేస్తే తప్పు."

హైమవతమ్మ ఈ వాక్యం అనగానే ఘెల్లమంది జ్యోతి. అక్క-వైపు చూసి, తల దించుకుంది కామాక్షి.

పెద్దవాళ్ళ గొడవలేమీ పట్టనట్టు హాయిగా అడుగుంటున్నారని కిరణ్, సుభాకర్.

కామేశ్వరావ్ వచ్చి జరిగినదంతా విని సానుభూతి చూపించడం తప్ప మరేమీ చెయ్యలేకపోయాడు.

హైమవతమ్మను తన అత్తయ్యగా కామాక్షి ఎదురింటావిడలే పొరుగు వాళ్ళకూ సరివయం చేసింది.

కొసల్పారూ, రాజేశ్వరిగారూ అంతా మరుసటి రోజు

మధ్యాహ్నం వచ్చారు.

“విశాఖలో వుంటున్నారటగా. ఏమిటి పని మీ అబ్బాయికి?”
వచ్చిన ఐదు నిమిషాల్లోనే హైమవతమ్మ ఏం భయపడిందో
అదే సంభాషణ వచ్చింది.

“అబ్బాయికి ఊద్యోగం లేదు. ఏవో ఆ స్తిపాస్త్రులు చూసు
కోడమే.” ముభావంగా సమాధానం చెప్పింది. వచ్చిన వాళ్లు ఆసో
బాధను అర్థం చేసుకున్నట్టు మరేం ప్రశ్నలు వెయ్యలేదు.

జ్యోతి ఒకటే చిరాకుపడిపోతోంది.

“పోస్తే అక్కా జరిగిందేదో జరిగింది. పరిస్థితులు వాటంతట
అవే సర్దుకుంటాయి. మనం అలా వెళ్ళి బజారు పని చూసుకుందాం
క. సుధాకర్ సాయంకాలం వరకూ రాడు. కిరణ్ నిద్దరో.
డుగా. ఆయన ఆఫీసునుంచి వచ్చి ఏం వెళతానా. నేనే
కు వెళ్ళడం అలవాటు చేసుకున్నాను.”

“ఏం కావాలిప్పుడు?”

“దాలా కావాలి పద చెబుతా!”

కామాక్షి సంఘలు తీసి స్లాస్లిన్ బ్యాగ్ లో పెట్టింది. నూనెక్లో
పిల్వర్ క్లారియర్ మరో చేత్తో పట్టుకుంది.

“నే పట్టుకుంటాలే” చేతిరో సంచి అందుకుంది జ్యోతి.

“అత్తయ్యా, మేం వెళ్ళి బజారు పని చూసుకుని వస్తాం..
మీరు వ్యరాణం కానివ్వండి. ఇదిగో భాగవతం.”

“అవునమ్మా. ఈలోకాభిరామాయణం ఎప్పుడూ ఉన్నదే..
ఓ గంట రామాకృష్ణా అంటే ఆదే మనకు మిగిలేది.”

“—జోళ్ళు తొడుక్కోవేమే?”

“తెగిపోయాయే. బాగు చేయించలేదు” కామాక్షి సర్ది
చెప్పింది.

అలా అంటూనే రెండడుగులు ముందు వేస్తే వెనక వెళ్ళక
తప్పలేదు జ్యోతికి. అప్పటికి కాని విషయం అర్థంకాలేదు.

ఫస్టు తారీఖు గడిచి వారం రోజులయినా సామాన్లు తెచ్చుకో
లేదు. భార్యకు కనీసం జోళ్ళు కొనలేనంత బీదకరిం లో ఎందు

కుండాలి?

కామేశ్వరావును గురించి మొదటి సారిగా అనుమానం వచ్చింది జ్యోతికి.

ముందు బాటా షాపుకి తీసుకు వెళ్ళింది కామాక్షిని.

“ఇప్పుడెందుకే?”

“ఏవై నా రిడక్షన్ లో ఉన్నాయేమో చూద్దామని.”

“రిడక్షన్ సరుకెందుకు లెద్దూ?”

“ఏం, నాలుగైదు రూపాయలు తక్కువకొస్తే, డబ్బు చేదా? ఇది చూడు ఐదు రూపాయలు రిడక్షన్ ఇది నీకు నచ్చిందా?”

“బాగానే ఉంది.”

“అయితే తీసుకో దీనికి బిల్లే యిచ్చెయ్యండి. వేసేసుకుని పద మరెందుకు?”

“ఇప్పుడొద్దులే.”

“నేనిస్తున్నాను” మూడు కొత్త అయిదు కాయలాలు తీసి ఇచ్చింది.

సామాన్లు కొనేసరికి మూడు గంటలు దాటిపోయింది.

“ఏమిటీ చదువుతున్నావ్?” వరండాలో కూర్చుని పాఠశాలిక వదువుతున్న అక్కను పలకరిస్తూ అంది కామాక్షి ఆ సాయం కాలం.

“ఇదిగో, ఈ కథ ఎంత బావుందో. స్లాట్ చాలా బావుంది. చదువుతున్నంతసేపూ ప్రపంచాన్ని మరిచిపోతాం.”

“అదే వచ్చిన చిక్కు, ఇంతకీ దేనిగురించేమిటి?”

“ఒకమ్మాయి తన కాలేజీలో చదువుతున్న మరో కుక్కాడితో ప్రేమలో పడి, షికార్లు కొట్టి....”

“నే చెబుతా మిగిలిన కథ, కార్లలో పొర్లి, పార్కుల్లో దొర్లి చివరకు మోసగించబడి బడిపంతుల్ని పెళ్లాడుతుంది. లేకపోతే పంతులమ్మ అవుతుంది. అంతేనా?”

“లేదు లేదు ఆఫీసర్ భార్యే అవుతుంది.”

“మరి కాలేజీమేట్?”

“కారు ప్రమాదంలో చనిపోతాడు.”

“మరి ఆమె గుండె బద్దలై పోమా?”

“ఉంటే బద్దలై పోయేదే.... ఆమె భగ్గుప్రేమకురాలై పోయి ఆఫీసులో పని చేస్తుంటే ఆమెతో ఆఫీసర్ ప్రేమలో పడి పిచ్చి వాడై తే విరిగిన గుండె, లేని గుండె, మళ్ళీ వచ్చి, చచ్చిన గుండె చిగిర్చి, అతనిమీద జాలికొద్దీ....”

“బావుంది. ఈ అద్భుతమైన ప్రేమ కథ మనల్ని నిజజీవితం నుంచీ, బాధ్యతలనుంచీ ఎక్కడికో ఎగరేసుకుపోతుంది. చదువుతున్న కాసేపూ ఆశా లోకంలోకి, ఊహా సాధాల్లోకి, మనం పొందలేక పోయిన రంగుల కలల్లోకి తీసుకుపోయి చివరన అక్కడనుంచి మనసు విరిగేలా, బుర్ర వాచేలా, జీవితంమీద విరక్తి పట్టేలా కిందకు వదిలేస్తుంది. అంతేనా..”

“ఆ, ఈ కబుర్లు చెప్పడానికేం. చదివిన నాలుగు నిమిషాలైనా కనీసం హాయిగా బ్రతకాలనుకోడంలో తప్పేమిటి... నిజ జీవితంలో నాకేం ఉందనీ.... భర్త చిన్నచూపు చూసిన భార్యను... వదిలేసిన అబలను....”

“అసలు భర్త చిన్నచూపు ఎందుకు చూశాడూ.... వదిలేశాడో ఎందుకనుకోవాలి?”

“ఎప్పుడో ఆయన ప్రయోజకులై తల్లిని బిడ్డనీ తీసుకెడతారట. మరి కష్టమవుతున్న నన్ను పూర్తిగా మరిచిపోయినట్టున్నారు.”

“బావ చేసినది, ఆ మేరకు తప్పే. కాని ఆసలు ఎందుకు చేసి ఉంటాడు?”

“ఇన్ ఫీరియారిటీ కాంప్లెక్స్.”

“నాకన్న చదువుకున్నదానివే. కాదనను.... ఆ కాంప్లెక్స్ ఆతనిలో ప్రవేశ పెట్టినదెవరు? నీ ఉద్దేశంలో బావ ఉద్యోగంచేసివాడు. నీ ధనారాజుమీద ఆధారపడి ఉన్నాడు. కాబట్టి చిన్నతనం పడుతున్నాడని నీ ఉద్దేశ్యం. అలా అయితే నిన్ను చేసుకోనే పోనుగా. ఆ కాంప్లెక్స్ ఉంటే ఇన్నాళ్ళెందుకుంటాడూ, ఎప్పుడో వెళ్ళిపోయి ఉండును. నువ్వు పొరపాటు పడుతున్నావ్ అక్కా. బావ నిన్ను

ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. నువ్వంటే బావకి ఎంత అభిమానమో నాకు తెలుసు. ఏ మగాడైనా భార్య పరాయివాడితో.... "

"ఏమిటే నువ్వంటున్నది?"

"అక్కా నా దగ్గర దాస్తావెందుకూ? నేను చూశాను. బావ మనసులో ఏదో చెప్పలేనంత విచారం-మనిషి మాటల్లో వైరాగ్యం. బావ ఇల్లాంటిదేదో చేస్తాడని నేను ఆ రోజే అనుకున్నాను."

"సీరోజు?"

"నా నోటివెంట చెప్పించాలని ఉంటే విను. ఆరోజు క్వాలిటీలో....

"చాలు. నువ్ చూసివుంటావని అనుకున్నాను నేను ఆరోజు. ఇన్ని శ్రీరంగసీతులు చెబుతున్నదానివి నువ్వు బావతో ఎందుకు పికారు కెళ్ళావ్?"

"చల్లారిపోయిందా నీ కసి! నువ్వా మాట అన్నంత మూత్రాన నా పిలువ ఏం తగ్గిపోలేదు. బావ నాకు తండ్రీలాంటివాడు. పిల్లి కళ్ళు మూసుకు పాలు తాగుతూ లోకమంతా గుడ్డిదనుకుంటుందని సామెత. నచ్చి నాలుగురోజులున్న నాకే నీ ప్రతాపం తెలిస్తే బావకి తెలియ ఉండా ఉంటుందనుకున్నావా? బ్యాంకులో ఉద్యోగం రాత్రి ఎనిమిదింటివరకూ అంటే ఒకరోజు, రెండురోజులు ఎనరై నా నమ్మకలరు. కాని రోజూనా? బావ అంత మూర్ఖుడా? వేదాంతాలా చూటాడు తుండడం విన్నప్పుడే అనుకున్నాను. చివరికి చెబుతున్నా విను, ఆ రోజు బావతో చెప్పాను. నీకు అన్యాయం చెయ్యవద్దని."

"నువ్ చూసినది చెప్పావన్నమాట! అంత తెలివైనదానివి నీ సంసారం నువ్ చక్కపరచుకోగలుగుతున్నావా? సెద్ద కబుర్లు చెప్పడం కాదు. ఇంటికేమిస్తాడో ఏమో, రెండో బిడ్డని కనడానికి ధైర్యంలేక చెయ్యబాడని పని చేశావ్. అయిదారు వందలు తెచ్చుకుంటూ ఈ డ్రాబు ఖత్యాలెందుకు? రాత్రి పదింటివరకూ పేకాట, అంతేనా?"

"నేను కాదనలేను. ఆయన ఇల్లు పట్టించుకోరు పేకాట ఆడుతూ. అందుకని నన్ను మరొకరితో ఊరేగమన్నావా? అక్కా మనం ఇంకా బరితెగించేటంత నాగరికులం కాలేదు. మన సంసారం

మన బాధ్యత. దానిని నిలబెట్టుకున్నా. కూలదోసుకున్నా తరవాత అనుభవించవలసింది మనమే. కేవలం డబ్బు సంపాదిస్తూ జీవించ గలుగుతున్న మాత్రాన భర్తను తృణీకరించడం. నేను అయిన చెడ్డతనాన్ని కప్పిపుచ్చడంకంటే ఘోరమైన పొరపాటు. జరిగింది జరిగేపోయింది. నేను నీకు చెప్పవలసినదానిని కాదని తెలుసు. నిజం మాటాడి నీ మనసు నొప్పించాను. బావకు అపచారం చేశానని నేను బాధపడుతున్నాను.... నా సంసారం కూడగట్టుకునేందుకు నువ్వే ఏ సలహా ఇచ్చినా సంతోషంగా పాటిస్తాను. నాకు ఒక్కటే కోరిక. నువ్వు నావా సుఖంగా ఉంటే చూడాలని. భార్యభర్తల పోట్లాట అలో నలిగిపోయేవీ, ఒకసారి నలిగితే మళ్ళీ తేరుకోలేనవీ, పిల్లల చునసులు...."

గొంతు వణికింది కామాక్షికి.

"ఏమిటో అక్కా చెల్లెళ్ళిద్దరూ మానంగా కూచున్నారు—"
లోపలికి రాగానే అన్నాడు కామేశ్వరరావు.

కామాక్షి చటుక్కున లోపలికెళ్ళిపోయింది. ఆ వెనుకే కామేశ్వరరావు లోపలికెళ్లాడు.

—అక్కా, చెల్లెళ్ళమధ్య చర్చ అలా ఆగిపోయినా ఇద్దరి మనసుల్లోనూ ఆ చర్చను గురించిన ఆలోచనలే వున్నాయి.

భోజనాలదగ్గర మాటల్లో అంది జ్యోతి "లేవు బ్రౌద్దున్న పెళ్ళిపోతాం" అని. చెల్లెలు. మరదీ నెలవుంది కదా నాలుగురోజులు ఉండమన్నా వినలేదు.

ఆ రాత్రి "అక్కా, నీ మనసు బాధపెట్టినందుకు క్షమించు. అందుకని కోపంతో వెళ్ళిపోకు. రాకరాక వచ్చావ్. ఈ నాలుగు రోజులూ ఉండు" అంది కామాక్షి అక్కతో వంటరిగా మాట్లాడుతూ.

"లేదు కామాక్షీ, నాకు కోపం రాలేదు. ఆడవాళ్ళ ఉద్యోగాలు చూసేవాళ్ళకి ఆనందంగా ఉంటాయి. దానికేం మహారాజులా డబ్బు సంపాదించుకుంటోందని నలుగురూ అంటారు. కాని మీరా ఉద్యోగం లోకి వెళ్లక మనం ఊహించని పరిస్థితులు ఎదురౌతాయి. మా ఏజంటు చాలా తెలివైనవాడు. నా స్వభావం తెలుసుగా. మగ్గుతో

ప్రీతిగా మాటాడడం నాకు బాగా అలవాటు, అమ్మ అంటూనే ఉంది జాపకం ఉందా? మూర్తి నన్ను పొగడనిరోజు లేదు. అఫీసు పని అయిపోయినా 'ఉండండి, కలిసి వెళదాం' అనేవాడు.

—కొన్నాళ్ళుగా ఆత్మీయతకీ, అనురాగానికి ముఖంవాచి ఉన్నా నేనెవరూ కాదనలేకపోయావాన్ని.

ఏం చేస్తున్నానో తెలుసుననుకునే ఈ వ్యవహారంలో తల దూర్చాను. నా ఉద్యోగంలో మీదకు వెళ్ళే అవకాశాలన్నీ అతనిమీదే ఆధారపడి ఉంటాయి. ఇది విచారకరమైన స్వార్థం. మూర్తి సహాయంతో రెండు పరీక్షలు ప్యాసయ్యాను. మా స్నేహమూ చిక్క పడింది. ఇలా విషయం ముందుకు వెళ్ళింది. ఇప్పుడు నన్నేం చెయ్యమంటావ్ కామాక్షి...."

"అడవి కాలుజారితే క్షమించగలిగినంత విశాలదృష్టి మన సంఘం సంపాదించుకోలేదు అక్కా! అందుకే ఎంత సమానులమని అనుకుంటున్నా. వేదికరెక్కి ఎన్ని ఉపన్యాసాలిచ్చినా, మన గౌరవం మనం నిండవ్వకుండా వలసిన బాధ్యత కూడా ఉంది. ఇవన్నీ తెలిసినా మానసిక దౌర్బల్యానికి నేనూ లోనయ్యాను. నేను మాత్రం తప్పక చేయాలేమో? బావకు నేను ఈ విషయం చెప్పానని అనాల్సినదేమి? చూసినదేమిటి? ఏం చెప్పగలను? బావ బాధపడుతున్నాడని ఒక ఆధారం ఉందని మాత్రం తెలుసుకున్నాను. బావను చూస్తే జారి పోసింది. అతనిరో ఆర్మవిశ్వాసం పెంపొందిస్తావనుకున్నాను."

"మరింత కుంగదీశాను. దీనంతటకీ కారణం మూర్తి. అతని స్వార్థం. నేను రేపు అతని ఇంటికి వెళ్ళి అతని భార్యను రెప్ప గొడితే...."

"వద్దు అక్కా, వద్దు. ఉద్రేకపడి అలాంటి పని చెయ్యకు. వారిద్దరూ, మీలాగే విడిపోతే మాత్రం నీ సంసారం చక్కబడుతుందా! ఇక బావ మాటా. నాకు మాట ఇచ్చాడు. తిరిగివస్తాడనే నా నమ్మకం."

"లేదు కామాక్షి. ఆయనతో కాపురం చేసినదాన్ని నేను. ఒక నిర్ణయానికి వస్తే దాన్ని ఏ పరిస్థితుల్లోనూ మార్చుకోరు. ఎన్నోసార్లు నవలానుబంధం

చెప్పాను. మెట్రిక్ ప్యాసుకమ్మని. కొన్ని నెలలు కష్టపడితే సరి పోయేది. ససేమిరా కాదన్నారు. పెద్దలు చేసిన పాపాలకి పిన్నలు ఈ ఆనుభవించాల్సిందే నన్నారు. ఓ ముద్దా ముచ్చటా లేకుండా యంత్రంలా జీవిస్తూ జీవితంలోకి చాటుగా వెలుగు తెచ్చుకోవాలను కున్నాను. దగా పడ్డాను."

"విచారించకక్కా! ధైర్యంగా నువ్వు మంచిచనుకున్నది చెయ్యి. తరవాత...."

"ఎలాగో జరుగుతుంది.... జీవితం.... స్పె.... సరే పడుకో.... ప్రొద్దున్నే లేవాలి.... ఫస్ట్ బస్ కే వెళ్తాను. బాంక్ కి వీలైతే అందుకోవచ్చుకూడా" లేచింది జ్యోతి.

౨

విజయనగరం స్టేషన్లో అనిపించింది శ్రీనాథ్ కి తల్లి మనసు బాధపెట్టినవాడవురాడని. జ్యోతి తనగురించి విచారించడని తనకు తెలుసు. ఆమెకే తనమీద ఏమాత్రం అపేక్ష ఉన్నా ఇలాంటి నిర్ణయం తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉండేది కాదు. రైలు ఎంతసేపు ఆగుతుందో కనుక్కుని మొదటి ప్లాట్ ఫారంమీదకొచ్చి కాద్దు కొని నాలుగు ముక్కలు రాసి అక్కడే ఉన్న పోస్ట్ బాక్స్ లో పడేశాడు.

రైలు పార్క్ తీపురం చేరేసరికి పది దాటిపోయింది.

అంతరాత్రి స్నేహితుడి ఇల్లు వెదుక్కోవడం కష్టం. తెల్లవారిన తరవాత ఆలోచించి ఇల్లు వెదకడమూ, ఆఫీసులో కలవడమూ అన్నది నిర్ణయించుకోవచ్చునని వెయిటింగ్ రూమ్ లోనే పడుకున్నాడు.

అర్ధరాత్రి. చలి. పిమెంటు దిమ్మ. భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచన. ఏదిఏమైనా మళ్ళీ ఇంటికి వెళ్ళడం అసంభవం. పిళితే తన కాళ్ళమీద తను నుంచుని కుటుంబాన్ని పోషించగలిగిననాడే.

చలితో కలత నిద్ర. తెల్లవారింది.

ప్లాట్ ఫారంమీద కుళాయిదగ్గర ముఖం కడుక్కుని టిక్కెట్ వెళ్ళాడు. కాఫీహోటల్లో టిఫిను కాఫీ ముగించుకుని రిజ్ స్టాండుకు దూరంగా నుంచున్నాడు వచ్చేపోయేవాళ్ళను చూస్తూ.

ఎనిమిదవుతుండగా ఒక రిజ్జెవాడ్ని పిలిచాడు.

“ఎక్కడి కెళ్ళాలి బాబూ?”

“మునిసిపల్ ఆఫీసుకి.”

“నలభై పైసలిప్పించండి.”

“పద” అంటూ రిజై ఎక్కి కూర్చున్నాడు శ్రీనాథ్.

“ఈ ఊరు కొత్తా బాబూ?” దారిలో రిజైవా దడిగాడు.

“అవును.”

ఐదునిముషాల్లో టౌన్ జంక్షన్ కి పచ్చేశారు. మరో రెండు నిముషాల్లో మునిసిపల్ ఆఫీసు వచ్చింది.

చిన్న ఇల్లు. బయటినుంచి చూస్తే ఆఫీసులాగే లేదు. బ్యాగు పట్టుకు దిగుతూ అడిగాడు శ్రీనాథ్. “నీ పేరు?”

“పెంటయ్య బాబూ!”

“ఎక్కడుంటావ్, అదే నీ ఇల్లెక్కడ?”

“బెలగాంలోనే గెడ్డెనకాల. ఏం బావూ అలా అడుగు తున్నారు?”

“ఏంలేదులే. వెళ్ళు.” అర్థరూపాయచ్చి పదిపైసలిస్తూ ఉంటే ‘ఉంచు’ అని లోపల కెళ్ళాడు.

“రామచంద్రమూర్తి ఎక్కడుంటాడు బాబూ?”

“మేనేజర్ గారా?”

“విశాఖపట్నంనుంచి వచ్చాడే ఆయన.”

“అవును బాబూ, ఆయనే మేనేజర్ గారు. పవకొండయ్యాక వస్తారు. తమదేవూరు బాబూ?”

“మాది విశాఖపట్నమే.”

“అలాగా, ఇల్లు తెరీదా బాబూ.... నే చూపిస్తా రండి.... ఏమై ద్వైవరూ.... బాబుని మేనేజరుగారింటికి తీసుకెళ్ళు....”

“నా కెరికే బావూ, మేనేజరుగారిల్లంటే నేనే తీసుకెళ్ళుదునుగా. రండి రండి.”

“నేనుంటా బాబూ!”

ప్యాన్ లోపల కెళ్ళిపోయాడు.

రామచంద్రమూర్తి పేపరు చదువుకుంటున్నాడు కుర్చీలో

కూచుని.

“ఓరి, నువ్వా, ఎవరో అనుకున్నా, చెప్పాపెట్టకుండా - ఇలా దిగావ్, రా, రా.... మా ఇల్లెలా తెలిసిందీ?”

“నువ్ ఈ ఊళ్ళో ఇంత పెద్దవాడివని తెలీదు. రిజివాడికి నీ ఇల్లు తెలుసట?” మరో పావలా ఇస్తే సంతోషంగా పట్టుకెళ్ళాడు పెంటయ్య.

“ఎప్పుడొచ్చావ్. మనిషి వేమిటి అలా చిక్కిపోయావ్?”

“ఎంతేదురే.... గెడ్డం గీసుకోలేదంతే.... ఇప్పుడే వస్తున్నా.”

“ముందు స్నానం చెయ్యి. తరవాత చూటాడుకుందాం.... వసూ, శ్రీనాథ్ వచ్చాడు.”

“ఓయ్....” చెవిలో చెప్పాడు రామచంద్రమూర్తికి శ్రీనాథ్ నాలుగు మాటలు.

“.... ఆఁ పెరట్లో ఉన్నావా! ఇదిగో వీడే నా స్నేహితుడు శ్రీనాథ్....”

“ఆఁ బావున్నారా? మీ జ్యోతిగానూ, మీ అమ్మగానూ, మీ బాబూ?”

“ఆఁ బావున్నారండీ, చాలా చెప్పినట్టున్నావే, మీ అవిడతో.”

దోజనం చేస్తూ అడిగాడు మూర్తి.

“క్రికెట్ తరవాత?”

“...చాలు చార్లెరా బాబూ, నీకు ఒకటే విచారం, పిల్లలు కనగానే సనా, ఈ రోజుల్లో వాళ్ళను పెంచి పెద్దనెయ్యడం ఎంత కష్టం? కన్నందుకు మనమీద ఉసూరుమంటారు పెద్దయ్యాక.”

వీడో అనుమానం వేసింది మూర్తికి.

“ఇంట్లో చెప్పే వచ్చావా?”

“లేదు.”

“అ?”

“అంతా చెబుతాగా, నువ్ అఫీసుకు వెళ్ళిరా!”

“మరికొంచెం కూర వేసుకోండి. మొహమాటపడుతున్నారు.”

“నాకు మొహమాటం లేదమ్మా, ఒరేయ్ అని ఆప్యాయంగా

పిలిచే స్నేహితుడు నాకు వీడొక్కడే! అమ్మా పూర్వజన్మ సుకృతం ఉంటేనే కాని మంచి జీవితం ఎలా వస్తుంది. మావాడు అదృష్ట వంతుడు. మీలాంటి గుణవంతురాలు దొరకడం అదృష్టం. ప్రేమా అనురాగం రక్తసంబంధాల నిచ్చేవి కాదమ్మా! మనసులో ఉండాలి మంచితనం.”

వసుంధర శ్రీనాథ్ కోసం మంచం పక్కా ఏర్పాటు చేసింది. రాత్రి నిద్రలేదేమో వెంటనే నిద్రపట్టేసింది శ్రీనాథ్ కి.

రెండయ్యాక మూర్తి వచ్చాక తెలివివచ్చింది.

లేచేసరికి టిఫిన్ కాఫీ ఇచ్చింది వసుంధర.

“ఒరేయ్ రామం! నీ దగ్గరకి ఓ అవసరంమీద వచ్చాను. నువ్వు నన్ను ఈ పరిస్థితిలో అదుకుని నన్నూ ఒక మనిషిని చెయ్యాలి. తోటిమనిషి సహాయం అర్థించడానికి కూడా కొన్ని అర్హతలుండాలి. అవి నా కున్నాయో లేదో తెలియదు కాని....”

“ఏమిటా వచ్చినదగ్గరనుంచి వింతగా మాటాడుతున్నావ్. ఏనాటిని మన స్నేహం?”

“అవన్నీ సరేననుకో. అందుకే నా కష్టం నువ్వు అర్థం చేసుకుంటావనే నిర్ణయానికి వచ్చాను. కట్టుకున్న అడదాని అర్థమైన ఆధారపడే మగాడి జీవితంకంటే హీనమైన జీవితం మరొకటి ఉండదు....”

ఏదో అడుగువామనుకున్నా మిత్రుడు వాక్రస్పవంతిని అడ్డంకి ఇష్టంలేక మౌనం వహించాడు రామచంద్రమూర్తి.

“మనిషిగా బ్రతకాలంటే మగాడు డబ్బు సంపాదించాలి. ఇన్నాళ్ళూ ఉపేక్షించడం నా ఖర్క. ఎన్నెల్ని పోయినా. తరవాతై నా కన్ను తెరచిపలసింది. ఆలోచించి ఆలోచించి ఓ నిశ్చయానికి వచ్చాను. జీవితానికి ఓ మలుపును సాధించాలి. నేను చెప్పినది నీకు రుచించదు. ఎట్టేట్టగా, అసహ్యంగా కనపడుతుంది. కాని జీవచ్ఛవంలా, విలువలేని మనిషిగా బ్రతికేకన్నా, ఏ చిన్న పనై నా చేసి స్వతంత్రంగా బ్రతకడం మేలు....”

బయట సైకిల్ బెల్ చప్పుడైంది.

“ఎవరూ?” అంటూ వసుంధర వీధి వరండాలోకి వెళ్ళింది.

“అమ్మా, బాబుగారున్నారా?”

జిడ్డు మరకలతో ఉన్న భావీజట్టల కుర్రాడు అడిగాడు.

“ఉన్నారు. ఎందుకు?”

“ఓమాట చెప్పాలన్నారమ్మా. చెయిర్మన్ గారు.”

మూర్తి ఈ మాటలు విని ఇవతలకొచ్చాడు.

“చెయిర్మన్ గారు మిమ్మల్ని ఒకసారి రమ్మన్నారు. ఏదో విషయం మాటాడాలట. ఆఫీసు కెళితే రెండోపూట శెలవుపెట్టారని చెప్పారు. ఒక్క ఐదునిమిషాలు వచ్చి వెళ్ళమన్నారు.”

“సరే వస్తానని చెప్పు. ఆరింటికి వస్తా.”

“నా మనసులో ఈ ఆలోచన చాలా రోజులనుంచి ఉంది. నాకేమిని నిర్లబ్ధిగానందుకు దైవం తగిన సాయం చేశాడు. వడ్డీ వ్యాపారంచేసి రూపాయికి రూపాయి వడ్డీ తీసుకుని ఎంతమంది ఉసురుపోసుకున్నారో. నాకే ఖర్మపట్టింది.

“పోనైద్దూ. అదన్నీ ఇప్పుడు ఎందుకు తలుచుకోవడం?”

“నాకు ఉద్యోగం రావడం అసాధ్యం. వ్యాపారానికి మదుపు చాకచక్యం కావాలి. అమ్మ గొలుసు అమ్మి రెండుపేలు తెచ్చా. రెండు రికాలు కొని, ఒకటి అద్దె కిచ్చి, రెండోది తొక్కుకుని కాలక్షేపం చెయ్యాలని ఉద్దేశ్యం. లై సెన్సులూ వ్యవహారం నువ్వే చూసిపెట్టాలి.”

“నువ్వు తీసుకున్న నిర్ణయంలో అసహ్యించుకోవలసిందేదీ లేదు. కలిసినస్తే అన్నీ కలిసివస్తాయి. నేను సాయంకాలం చెయిర్మన్ గారి దగ్గరకు ఎలాగూ వెళుతున్నాను. మంచివాడు. కాసు కష్టం విలువ తెలిసినవాడు. తప్పకుండా సాయంచేస్తాడు. నీ ప్రయత్నం వసూకి తెలియడంలో నీకేమైనా అభ్యంతరమా?”

“ఆమె నాకు చెల్లెలులాంటిది. నా కష్టాన్ని అర్థం చేసుకో గలిగిన మనిషి. కాని ఏ పరిస్థితుల్లోనూ నా ఉనికి, అమ్మకి కాని, బోయ్స్ కి కాని తెలియకూడదు. అంతే.”

*

*

*

తలుపు తెరవగానే పింహం అంత కుక్క ఒకమారు తలెత్తి చూసింది.

“జానీ.... ఏమోయ్ పంతులూ, సెలవ్ పెట్టావట.”

చెయిర్మన్ గారే పలకరించారు రామచంద్రమూర్తిని.

“మధ్యాహ్నం వరకూ ఆఫీసులోనే ఉన్నాను. మా స్నేహితుడు వచ్చాడు. వాడితో మాటాడవలసిన పని ఉండి....”

“అదినరేలే, ఆ కంట్రాక్టర్ లబో దిబోమంటున్నాడు. వాడి ఉసురుపోసుకోడం మనకి మంచిదికాదు. కౌన్సిలర్లు ఇద్దరూ డబ్బు కొట్టేశారట. చివరకు ఎనిమిదివేలు నష్టం వచ్చిందిట.... ఈసారి టెండర్లో....”

“అలాగేసార్, మీరు తలుచుకుంటే అదెంత పని?” రామచంద్రమూర్తి అంటూండగానే.

“బాబూ, బండికి ఏక్సిడెంటయిందట?”

పరిగెట్టి వచ్చాడొక వ్యక్తి.

“ఎవరికై నా ప్రాణాహుని....”

“అదేం లేదుబాబూ. లారీని ఢీకొంది. గ్లాస్ బ్రేకియిందీ. ఎక్కడి దెబ్బలు తగలేదు. లారీ ఇంజనుమాత్రం దెబ్బతిన్నట్టుంది. డ్రైవ్ ఇన్ స్పెక్టర్....”

“ఒరేయ్ డ్రైవర్ ని కారు తియ్యమని చెప్పి. లారీవాడికి కాస్త డబ్బిచ్చి పంపించే ఏర్పాటు చెయ్యమను. ఫోర్మన్ ను అక్కడికి వెళ్ళమను. మిగిలినవన్నీ నేను చూసుకుంటా!”

“పంతులూ అలా వెళ్ళివద్దాం వస్తావా? ఈయనెవరూ?”

“మావాడే. చెప్పానుగా విశాఖపట్నంనుంచి వచ్చాడని.”

“నమస్కారం పంతులుగారూ, అలా నుంచుండిపోయారు. నా గొడవతో నేను చూడనే లేదు. రండి కూచోండి. నేను ఒక్క నిమిషంలో వచ్చేస్తా.”

లోపలకెళ్ళి బట్టలు మార్చుకుని వచ్చారు వినయభూషణంగారు. షెడ్ లోంచి కారు తీసుకువచ్చాడు డ్రైవర్.

“రండిసార్! మా ఊరు చూద్దురుగాని!”

చెయిర్మన్ గారి మాటల తీరులో ఎంతో స్నేహభావం కనిపించింది శ్రీనాథ్ కి.

“మీరు ముందుకు రండి” ఆయనే పిలిచారు.

బితుకు బితుకుగానే కూచున్నాడు శ్రీనాథ్ వినయభూషణంగారి పక్క.

డ్రైవర్ ఇంటిదగ్గరే ఉండిపోయాడు.

ఆ యాక్సిడెంట్ గురించి డ్రైక్ ఇన్ స్పెక్టర్ తో మాట్లాడి ఆ వ్యవహారం సెటిలయ్యేవరకూ చేయిర్మన్ గారితోనే ఉన్నారు మిత్రులిద్దరూ.

“పద మీ ఇంటిదగ్గర దింపేస్తా!” అన్నారు ఆయన పనంతా అయ్యాక.

“సార్, మీతో మాటాడాలిసార్.... అందుకనే స్నేహితుణ్ణి తీసుకొచ్చా....”

“చెప్పవోయ్.”

“రెండు లై సెన్సులు కొత్త రిజెలకి మావాడి పేరున. మీరు చెబితే కమిషనర్ గారు కాదనరు.”

“ఓస్ అదేనా, రేపు చెబుతా.... లేకపోతే నేను చెప్పానని నువ్ చెప్పు.... మా ఊరు చూద్దురుగాని....” అలా ఓసారి తిప్పి చూర్తి ఇంటిదగ్గర యిద్దరినీ డ్రాప్ చేసి వెళ్ళిపోయారు వినయ భూషణంగారు.

సాయంత్రం టీ తాగాక “అలా పద వెళదాం” శ్రీనాథ్ బయలుదేరతీశాడు మూర్తిని.

“బెలగాం వెళదాం రా.... గెడ్డెక్కడ వుందీ?”

“అదెందుకూ?”

“చెబుతాగా పద.”

—“ఊబూ రిజె—”

రిజెలో కూచున్నాక రిజెవాడినడిగాడు “పెంటయ్య ఇక్కడక్కడ” అని.

గెడ్డదగ్గర దింపేశాడు రిజెవాడు.

అర్ధరూపాయి తీసిచ్చాడు మూర్తి.

“తన దగ్గర డబ్బు లుచ్చుకుంటానా?”

వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

“ఏమిటి నీ దగ్గర వాడి అవసరం.”

“ఇది ఈ ఊరు పద్ధతి. అందుకే నే రిజ్జె ఎక్కను.”

—మురికి కంపూ, ఊరిచెత్తా, అంతా ఆ గెడ్డ ఒడ్డునే ఉన్నట్టు ముక్కు బద్దరై పోతోంది. వరసగా పాకలు.

రామచంద్రమూర్తి అయోమయంలో పడ్డాడు. లై సెన్స్ ల కోసం రికమెండ్ చేశాడేకాని శ్రీనాథ్ రిజ్జె ఎలా తొక్కగలడో ఊహించలేదు. ఏదైనా ఉద్యోగమే యిచ్చునేమో, భూషణంగారి నడిగితే.

“ఇప్పుడే వస్తా. ఇక్కడే ఉండు” అని శ్రీనాథ్ పేటలోకి వెళ్ళాడు. రెండు నిమిషాలు కాకుండానే వచ్చేశాడు.

“నువ్ రిజ్జె ఎప్పుడై నా తొక్కావా?”

“లేదు నేర్చుకుంటా. ఇక ఈ పేటే నా నివాసం.”

“శ్రీనాథ్! నన్ను క్షమించు. ముందు ఆలోచన లేకుండా అడిగేశాను. ఆయనకూ తెలిసి ఉండదు. నువ్ రిజ్జె లాగదానికి అడుగుతావని అతనెలా అనుకుంటాడూ? ఇవాళా రేపూ, సాక్షం కాకపోయినా ఓ వారంరోజులు వ్యవధి ఇస్తే ఆయన్ని అనిగి ఏదైనా ఉద్యోగం పేయిస్తాను, పద వెళదాం.”

“నువ్ అనవసరంగా ఆదేశపడకు. ఆదేశంతో ఈ నిర్ణయానికి రాలేదు నేను. కష్టపడడంలో సిగ్గు దేనికి? నువ్ మాత్రం నన్ను ఆపకు. నేను అవసరమొచ్చినప్పుడు సీదగ్గరికి వస్తా.”

“పోనీ నేను ఆపకపోతే, వసుంధరో. అది ఊరుంటుందా?”

“అయితే నే వెనక్కి వెళ్ళిపోయానని చెప్పేయ్!”

“నువ్ చేస్తున్న పనేమిటో ఆలోచించే చేస్తున్నావా?”

“నిజంగా ఆలోచించాను. ఏనాడో చెయ్యవలసిన పని. పనికి వాడిని. చెయ్యలేకపోయాను. ఇప్పటికై నా మంచి బుద్ధి పుట్టింది. దై వేచ్చు.”

తిరిగి ఇంటికి వచ్చి ఇద్దరూ భోజనాలుచేశారు.

“వీడి ధర్మమా అంటూ ఓ లారీ చూసిపెట్టాడు, నే వెతతా నమ్మా.”

“ఇప్పుడే!”

“ఏదో చూడాలని వచ్చాను. వెళుతున్నా! మళ్ళీ వస్తాలెండి.”
బ్యాగ్ తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు శ్రీనాథ్.

వీధివరకూ వచ్చిన మూర్తికి ‘ఇది నీదగ్గర ఉంచు’ అంటూ ఓ కవరు అందించి ముందుకు సాగిపోయాడు. గెడ్డదగ్గర చాలాసేపు ఆగి పేటలోకి వెళ్ళాడు.

“పెంటయ్యా!”

“ఎవరుబాబూ!” పాకలోపలనుంచి గొంతు.

“ఎవరో వచ్చారు మా(వా, నీకోసం. ఇంవాకోమారు వచ్చేరు.”

తలుపులాంటి తడికను తోసుకుని బయటకు వచ్చాడు. దూరంగా ఉంది మునిసివల్ దీపం.

“నే పొద్దున్న నీ బండి ఎక్కానుగా....”

పెంటయ్యకు భయంవేసింది. కొంపదీసి బండిలో యేదో పడేసుకున్నాడేమో!

“అవునుబాబూ....”

“పెంటయ్యా, నీ సాయం కావాలి.”

దీపం కిందకి తీసుకెళ్ళి చెప్పాడు పెంటయ్యకి.

రెండురోజుల తర్వాత టౌన్ స్టాండుదగ్గర అడిగాడు పెంటయ్యని షుకో ద్రైవరు.

“ఎట్రోయ్, మా(వా, కొత్తోడు కూస్త సదువుకున్నట్టు న్నాడూ!”

“అడి కతే ఏరు. మా పెత్తండ్రి కొడుకు. బతికిసెడ్డోడు. అడినేం నొప్పించకేవ్! నీ పున్నె(వుంటుంది.”

“మీ ఇంటికాడే ఉంటున్నాడా?”

“మా ఇంట్లో సోబెక్కడిదీ? ఆ పివరిల్లు లేదూ, లారీ

యాసిడెంట్ లో సచ్చిపోయినోడి ఇల్లు. కాలీగుండిపోనాది. దాంట్లెట్టిం
చీసే ఆడిసంసారం. ఆడికేటి ఒంటిగోడు. ఇంత కాసుకుతింటన్నాడు."

"ఆడికేం, ఇటు రికసా అద్దే అటు కూలి డబ్బులూ రెండూ
వున్నాయ్గా!"

"ఆడెడ్డిబాధలు పడ్డాడో నేకేటెరిక? పోలీస్ టేషన్ ముందు
నాలుగురోజులు సెడ బాధపడిపోనాడు. సదువుకుని ఉజ్జోగం సెయి
వల్పినోడు, ఆడి కరమ. ఇప్పుడలవాదాడిపోయాడే."

"ఆడి బండెవడి కిత్తన్నాడూ?"

"ఏం నీకు తెలిసినోడెవరేనా ఉన్నాడా?"

"మా అన్నయ్య కొడుక్కి కావాలి. మన సావుకార్లకంటే
కూపింత సవగ్గిస్తే...."

"నే కనుక్కుసెస్తాలే."

మొదటి మూడు రోజుల్లో ఉర్చులు పోను విగించిన డబ్బు
తిరపతి పంపిస్తానని మొక్కుకున్నాడు శ్రీనాథ్.

నాలుగోరోజే జ్వరం.

రెండురోజులు మళ్ళీ వీధిలోకి వెళ్ళలేదు.

మొదటిసారిగా భయంపేసింది. తనకేమైనా అయితే తల్లిరెండా
తెలుస్తుంది. ఒకవేళ తల్లికేమైనా అయితే....

పెంటయ్యకు అడ్రసిచ్చాడు.

పెంటయ్య రోజుకి నాలుగైదుసార్లు వచ్చి చూసి వెళ్ళేవాడు.
డాక్టరు దగ్గరికి వెళ్ళి మందూ మాకూ తెచ్చాడు.

మూడోరోజు జ్వరం తగ్గింది. అయినా మరో రెండురోజులు
పని చెయ్యలేకపోయాడు శ్రీనాథ్.

నెలలు గడుస్తున్నాయ్.

మొదట్లో వింతగా చూసినా ఆ పేటలో అందరికీ ఆత్మీయుడై
పోయి శ్రీనాథ్ సిరిగాడుగా మారిపోయాడు.

శ్రీదేవిమీద ఒళ్ళు మండిపోయింది రాక్షాకృష్ణమూర్తికి.
ఆడదైనా ఎంత అహంకారం! పోన్ చేస్తే తల్లిచేతి కిచ్చేస్తుందా!

జ్యోతి ఊళ్ళో లేదు. ఎక్కడికెళ్ళిందో తెలీదు. చెప్పకుండా ఎక్కడికి వెళ్ళి ఉంటుంది. చెప్పా. వారం శెలవు పెట్టింది. అంటే చాలా దూరం వెళ్ళివుండాలి.

అయినా మరోసారి ప్రయత్నించేద్దామన్న ఉద్దేశ్యంతో ఆ సాయంకాలం అటు వెళ్లాడు. ఇంటికి తాళం పెట్టి ఉంది. చిరాకేసింది ఆతనికి. ఎవరినన్నా అడగాలన్నా ఏమని అడగాలో తెలియని అయోమయం.

చీకటిపడుతుండగా మరో ఆలోచన వచ్చింది. తృప్తిగా నవ్వు కున్నాడు మూర్తి.

అలా ఎకౌంటెంట్ విత్రలావ్ ఇంటికి వెళ్లాడు.

“నమస్తేసార్! రండి, రండి.”

విత్రలావ్ ఆహ్వానించాడు.

“ఏమిటండీ విత్రలావుగారు సాయంకాలం ఇంట్లోనే ఉన్నారు. దొరుకుతారో లేదో అనుకున్నాను.”

“ఎక్కడికెళతాను సార్. మా ఆవిడ పేరంటానికి వెళ్ళింది. ఇంటిదగ్గర ఎవరూ లేరు. తాళంవేసి వెళ్ళడమంటే నాకు భయం.”

“అవునైంది, మనజాగ్రత్త మనకి ఉండాలి. నేను అర్జంటుగా కాకినాడ వెళ్ళాలి. ఈ రాత్రి బస్సుకి బయలుదేరుతున్నా. ఇవిగో తాళాలు—మీరు చూసుకోండి. ఇదిగో కాగితం. సాధ్యమైనంత పేగం వచ్చేస్తా. అవసరమైతే ఈ కాగితం ఉపయోగించండి. మీమీద నమ్మకంతో వెళుతున్నా.”

“ఎంతమాట సార్! అవసరాలు అందరికీ వస్తాయ్.... వీరైనంత త్వరగా వచ్చేయ్యండి. వర్క్ ఎలాగో ఎజ్జస్ట్ చేసు కుంటా!”

స్కూటర్ ఇంట్లో వదిలేసి రిజైమీద బస్సుస్టాండ్ కి బయలు దేరాడు మూర్తి.

దోవలో రిపేరు వచ్చి బస్సు కాకినాడ చేరేసరికి నాలుగు గంటలై పోయింది.

శ్రీదేవే తలుపు తీసింది.

“మీరా?”

“ఏం రాననుకున్నావా?”

ఇంతలో అత్తగారూ, మావగారు వచ్చారు.

“బాయిలర్లో నిప్పు నే వేస్తాకాని అల్లుడికి ముందు కాఫీ ఇయ్యి” శారదాదేవిగారు పురమాయించేశారు.

“రాత్రి బస్ ప్రయాణం కష్టమే!” అన్నారు శివరావుగారు.

“అంతే కానండీ. పగటిపూట ప్రయాణానికి శెలవ్ ఎలా వస్తుంది?”

“వాట్! శెలవు పెట్టకుండా వచ్చేశావా?”

“వెంటనే వెళ్ళిపోవచ్చు కదా అని.”

“అయితే మాత్రం క్యాష్ కీస్?”

“ఆ! అదేం ఫరవాలేదు. అందరూ నమ్మకస్తులే. ఎకౌంటెంటు మరీను.”

“పొరపాటు మూర్తి, నీకిస్తున్న జీతం నీ పనికి కాదు. నువ్వు మోస్తున్న బరువు బాధ్యతలకి. నువ్ ఇలా రావడం ఏం బాగా లేదు....”

“మరి ట్రంకాల్ చేసినా శ్రీదేవి రాలేదు” మూర్తి జోరుగానే అన్నాడు.

“ఔలిగ్రాం ఇస్తే నేను పంపించేవాడినిగా. ఇలాంటి రిస్క్ తీసుకోడం చాలా తెలివితక్కువ....చూడమ్మా శ్రీదేవీ వెంటనే అన్నీ సర్దుకో....నేను వెళ్ళి టాక్సీ తీసుకొస్తా.”

కాఫీ తాగుతూనే శివరావుగారు బయలుదేరారు.

క్యారియర్లో వేడివేడి ఇడ్లీ పట్టుకుని మరో గంటలో వచ్చారు.

“టాక్సీ వచ్చేసింది. నేరుగా వైజాగ్ వెళ్ళిపోదాం.”

“అదేమిటండీ. అమ్మాయికి పసుపు కుంకుమా పెట్టుకో వద్దూ....”

“అవన్నీ అక్కడే పెట్టు. అందరం వెళదాం పద.... ఆలస్యం చేయవద్దు.”

—“ఆ, మరేవిటోయ్ విశేషాలు? ఎంతపని చేశావ్, తీరికగా శాలపు తీసుకుని వస్తావనుకున్నాను.... ఆరోగ్యం బావుందా?” మామ గారి ధోరణి అర్థం కాలేదతనికి. శ్రీదేవి విషయం బయటపెట్టలేదా? లేచి గదిలోకి వెళ్లాడు.

ఒకవక్క శ్రీదేవి బట్టలు సర్దుతోంది.

“జేబీ, అమ్మ నీ బట్టలన్నీ సర్దిందా?”

“.....”

“ఇలారా!”

“.....”

“ఏయ్! రమ్మంటున్నానా?”

“.....”

“ఏం, మీ అమ్మ ఏమైనా చెప్పిందా?”

“చాలు ఊరుకోండి చిన్నపిల్లల ధగ్గర మాటాడే పద్ధతి అదేనా?”

“చాలా కోపం వచ్చినట్టుందే!”

“అంటే దెబ్బలుతిన్నా కోపం తెచ్చుకోకుండా ఉండాలన్న మాట.”

“అంత గట్టిగా కొట్టానా?”

“సామెత చెప్పినట్టుంది. దెబ్బ ఒక్కక్షణం. నొప్పిపెట్టి పోతుంది. కాని మనసుకి తగిలిన దెబ్బ..... అయినా ఆడబ్రతుకు ఇంతే!”

“సారీ శ్రీదేవీ, జరిగినదేదో జరిగిపోయింది. ఇంత ధైర్యం చేస్తావనుకోలేదు. కొంపదీసి మీ నాన్నగారితో ఏమైనా చెప్పావా?”

“ఎలా చెప్పగలనూ? ఏ ఆడది మాత్రం తన భర్త గురించి ఇలాంటి విషయం చెప్పగలదు? ఇలా వచ్చి పీకలకింధ కూచుని బయలుదేరమనడం ఏం న్యాయం?”

“ఐయాంసారీ శ్రీదేవీ.... జరిగినది మరచిపోదాం.... పాపాయ్!”

ముందుకు వచ్చి పాపాయిని ఎత్తుకున్నాడు మూర్తి.

మూర్తి ఎత్తుకున్నా తల్లివై పే చూస్తోంది ప్రసన్న.

“అమ్మకి నామీద కోపం వచ్చింది. నీకు కూడా నామీద కోపం వచ్చిందా?”

తల ఊపింది ప్రసన్న.

“బంగారు తల్లి, ఏదీ ముద్దు.... ఇటో....”

“అమ్మాయీ!” అని పిలవగానే వంటింట్లోకి వెళ్ళింది శ్రీదేవి.

“ఇదిగో ఈ డబ్బు, నీ పెన్సిల్ పెట్టు. గొలుసూ అవీ తీసుకో. మెడలోనే వేసుకో ఎందుకేనా మంచిది.”

బయట కారు హారన్ మోగింది.

“బయలుదేరండి, ఏడున్నరయిపోయింది....” శివరావుగారు హెచ్చరించారు.

ఇంటికి రాగానే స్నానంచేసి టిఫిన్ తినేసరికి బ్యాంకు టయిం దాటిపోయింది. బ్యాంకు కెళ్ళేసరికి జ్యోతి సీటులోనే ఉంది.

అపీసుకు రాగానే ఫ్లాస్క్ ఇచ్చి కాఫీ తెప్పించుకు తాగాడు మూర్తి. రెండింటికల్లా క్యారియర్ పంపింది శ్రీదేవి.

రీసెస్ లో తను భోజనం చేస్తుండగా జ్యోతి వచ్చింది.

“రా జ్యోతి! చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయావ్? మీ పెన్సిల్లు క్షేమమా?”

“అయి”

“అంత అర్జంటుగా వెళ్ళిపోతావనుకోలేదు. ముందు చెబితే మెంటల్ గా ప్రిపేర్ అవుదును.”

“ఈ మాటలకేం కాని సాయంకాలం మీ కోసం ఇంటికిగ్గర వెయిట్ చేస్తూ ఉంటాను. వస్తారుకమా!”

“సాయంకాలమా! నాకు....”

“అలా ననుగుతున్నారేం?”

“ఎల్లుండి ప్రసన్న బర్త్ డే. చిన్న పార్టీ ఇద్దామని. ఫాదర్ ఇన్ లా మదర్ ఇన్ లా వచ్చారు. నేను నిన్న సాయంకాలం అప్పటి కప్పుడు వెళ్ళి తీసుకొచ్చా!”

“వాళ్ళను తీసుకురావడానికన్నమాట వెళ్ళింది మీరు. సరేపోనీ

ఎల్లండి...."

"బర్దే పార్టీగా.... నువ్వు రావాలి సుమా."

"నేను రాకుండా ఉందామనుకున్నా. రాకుండా వుండలేను మరి."

మూర్తి నోటి మంచివల్ల అతను ఆరోజు ఆఫీసులో కొన్ని గంటలు ఆలస్యంగా వచ్చినా బ్యాంకు పనిలో ఆలస్యంకాని అంత రాయం కాని కలగలేదు.

ఎకౌంటెంటూ, సబ్ ఎకౌంటెంటూ వచ్చి అడిగారు "వెళ్ళిన పని సానుకూలమేనా?"

ప్రసన్న పుట్టినరోజు గురించి వాళ్ళకు చెప్పాడు మూర్తి. ఎకౌంట్ బాలెన్స్ అయ్యేసరికి ఆరయ్యింది.

జ్యోతి ఐదుగంటలకే ఇంటికి వెళ్లి పోయిందన్నాడు మెసెంజరు. నిరుత్సాహపడిపోయాడు మూర్తి. అతను అనుకున్నదేమిటంటే బ్యాంకు తరవాత ఓ అరగంట అక్కడే జ్యోతితో మాటాడుదామనుకున్నాడు. ఆమె అపార్థం చేసుకుందేమో! చెప్పవలసిన విషయం ఎలా చెప్పడమో అని ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాడు. మధ్యాహ్నంనుంచీ. ఆ సాయంత్రం కారులో భార్యను తీసుకొని బయల్దేరాడు మూర్తి ముఖ్యులనందర్నీ వ్యక్తిగతంగా ఆహ్వానించేందుకు.

"ఈమె జ్యోతి. మా బ్యాంక్ లో పనిచేస్తోంది. మై వెరీ గుడ్ ఫ్రెండ్." జ్యోతి ఇంటిలో చెప్పాడు.

తలుపు తీయడానికి వచ్చిన జ్యోతి శ్రీదేవిని చూసి కొయ్యబారి పోయింది. "....జ్యోతీ. మీట్ మై వై ఫ్, శ్రీదేవి!"

చివరి మాటల్లో గర్వమే తోణికిసలాడింది.

తనూ తన రంగు వెలిసిపోయిన చీర. జ్యోతికి తనంచేనే తనకి ఆసహ్యం కలిగింది. తళుకు తళుకుమని మెరిసే బాటిల్ గ్రీన్ పట్టుచీరతో పచ్చగా లక్ష్మీదేవిలా మెరిసిపోతోంది శ్రీదేవి.

"రండి.... రండి" ఒకక్షణం బిత్తరపోయినా తెప్పరిల్లుకుంది జ్యోతి.

"ఇన్నాళ్లై ఉంటున్నాం. ఎప్పుడూ మీ ఇంటికి రావడం

కాలేదు. ఇప్పుడై నా వీలైంది. మా పాప ప్రసన్నకి పుట్టినరోజు. ఐదో ఏడు వచ్చింది. మా అమ్మా నాన్నగారూ కూడా వచ్చారు: ఎల్లుండి సాయంకాలం ఆరుగంటలకి పేరంటం. తప్పక రావాలి. ఈ అబ్బాయి."

"నూ బాబు."

"పేరు."

"కిరణ్. అమ్మా, ఈవిడ...."

"ఆంటీ, నమస్తే పెట్టు."

"నమస్తే."

"నమస్తే బాబూ. తప్పక వస్తావుకదూ. మా పాపను చూద్దావు గాని రా. వెళ్తామండీ. ఇంకా స్టాప్ ఇశ్యు అన్నీ ఉండిపోయాయి!"

లేచినుంచుంది శ్రీదేవి. భర్తవైపు చూసేసరికి అతను జ్యోతి వైపు చూస్తున్నాడు. ఆ ముఖంలోని భావంచూసి శ్రీదేవి మనస్సు చివుక్కుమంది.

"బొట్టుంచురా" అంటూ రోపల కెళ్లింది జ్యోతి.

బొట్టుపెట్టించుకుని ఆమె ముఖంవైపు చూడకుండా ఇవరల కాచ్చేసింది శ్రీదేవి.

"ఎవరే ఆ వచ్చిందీ?" హైమవతమ్మ అడిగింది.

"మా ఏజంటూ, ఆయన భార్య. ఎల్లుండి వాళ్ళమ్మాయి పుట్టిన రోజుకి పిలవడానికి వచ్చారు."

"ఆంటీ చాలా బాగుందమ్మా!"

"నోర్మయ్ వెధవా. ఆంటీ ఏ మైసూర్పాకా. గుత్తి వంకాయ కూరా బాగుండడానికి."

"వాడిమీద ఎందుకు విసుక్కుంటావ్? కుర్ర నాగన్న ఏదో అన్నాడు."

కిరణ్ కళ్ళల్లో నీళ్లు తిరిగాయి.

దుఃఖం దిగమింగుకుని తెలుగువాచకం తీసి దడదడా చదివేస్తున్నాడు: "ఆకాశమున మబ్బులు క్రమేను. అవి మొదట మంచువలె తెల్లగా ఉండెను. కాని వెంటనే అవి నల్లగా మారెను. అప్పుడు ఒక

నెమరి పురివిప్పి ఆడెను. చల్లని గాలి వీచెను. పెద్దపెద్ద చెట్లు మరిమరి ఊగెను. చిన్నచిన్న చెట్లు మెల్లగా ఊగెను. ఎంత చెట్టుకి అంతగాలి అందురు. పదినిముషములు వాన జోరుగా కురిసి వెలిసెను. ఇంద్రధనుస్సు ఒకటి ఆకాశములో కనిపించెను...."

"బాబూ, ఆ పద్యం చదువు...." హైమవతమ్మ దగ్గరగా వచ్చింది.

"ఆ పాఠం అంటే మామ్మకి ఇష్టం. బొర్రయ్య బురదలో పడి మొర్రో...."

—విసుక్కుంది జ్యోతి.

"పోనీలే బాబూ, తరువాత చదువుకుందువుగాని. రా. అన్నం పెడతా!"

"వస్తున్నా!" కిరణ్ లోపలికెళ్ళాడు.

కళ్ళలో నీళ్ళతో కుర్చీలో కూలబడింది జ్యోతి.

ప్రసన్న పుట్టినరోజు వేడుకలు ప్రారంభమయ్యాయి.

ప్రసన్న పుట్టినరోజు పండుగకు వెళ్ళిన జ్యోతిని సాదరంగా ఆహ్వానించింది శ్రీదేవి.

అక్షణంగా ముస్తాబై ఖరీదైన చీర కట్టుకున్న శ్రీదేవి ముందు జ్యోతికి తన అందం ఆమె అందంతో పోల్చి చూస్తే తీసి కట్టేననిపించింది. శ్రీదేవి స్వతహాగా పచ్చని మనిషి. దానికి తోడు జావరాబందీ రేదు. చేతినిండా డబ్బు. అలంకరించడానికి కావలసి నంత తీరిక.

"రండి, రండి, మీరు వస్తే కాస్త పావదగ్గర కూచంటారని మీకోసమే ఎదురుచూస్తున్నా!....రండి....టిఫిన్ కాఫీ తీసుకోండి.... కాస్త ఈ పెడంటేషన్లు అందుకుందురూ....ప్రసన్నా, జ్యోతి అంటే అని చెప్పానే. ఆవిడే....ఇదుగో కిరణ్" మూర్తి పని అప్ప చెప్పేశాడు.

ఎంతయినా అధికారి అధికారేనని ప్రసన్న పక్కనే కూర్చుంది జ్యోతి.

కిరణ్ ప్రసన్నవంకే చూస్తూ నుంచున్నాడు.

మరో పదినిముషాల్లో శ్రీదేవి అటొచ్చేసరికి కిరణ్ అడిగాడు.

“ఏన్నీ. పొట్లలు అయిపోయాయి. ఇంకా కావాలి.”

— బిత్తరపోయింది జ్యోతి.

“తెస్తాబాబూ, అక్కడ పేకెట్లు పిన్ చేస్తున్నారు.”

“బాబీ, అంటీని ‘ఏన్నీ’ అని పిలుస్తావేం?”

“అంటీ అంటే ఏన్నికదూ, కామాక్షి అంటీ పిన్నే కదూ!”

— ఆ పరిస్థితుల్లో మరేం అనాలో తోచలేదు జ్యోతికి.

కిరణ్ ప్రసన్న పదినిముషాలలో ప్రాణస్నేహితులై పోయారు.

“రాత్రికి భోజనంచేసి వెళుదురుగాని. నిన్ననే చెబుదామను కున్నాను. మరేం అనుకోకండి... మీరు ఉండితీరాలి. ప్లీజ్” మెల్లగా వచ్చి చెప్పింది శ్రీదేవి జ్యోతితో.

— ఏమనడానికి తోచలేదు జ్యోతికి.

ఇంతలో మూర్తి వచ్చాడు.

“జ్యోతి, నువ్వు భోజనం చెయ్యకుండా వెళ్ళడానికి డిస్లేసు.

తర్వాత నేను డ్రాప్ చేస్తాగా.”

“అవిడ మనమాట కాదనదులెండి.... సారో.... సంద్రిక గారొచ్చారు, రండి....”

— శ్రీదేవి తనమీద అపేక్ష చూపిస్తున్నదెందుకు? చెప్పకుండా చెయ్యకుండా ఇక్కడ భోజనానికి ఉండిపోతే, అద్భుతాత్రి ఇంటి కెళ్ళాక అత్తయ్య ఏమనుకుంటుంది?

మనసు మనసులోలేదు. అయినా తను తొందరపడి లాఫిమూ లేదు. లేచి సరదా తెచ్చుకుని ప్రసన్నతో మాటాడడం ప్రారంభించింది జ్యోతి.

వచ్చేవాళ్ళు వస్తూనే ఉన్నారు, వెళ్ళేవాళ్ళు వెళ్ళిపోతున్నారు. బ్యాంకు స్టాప్ నే కాకుండా, బ్యాంకు ఖాతాదార్లనీ, ఊళ్ళో ప్రముఖుల్ని ధనవంతుల్ని పిలిచాడు మూర్తి.

నిజంగా మూర్తి స్థితిగతులు తెలియని జ్యోతికి కళ్ళు జిగురు మన్నయ్. పుట్టినరోజు పండుగకే అయిఉంటయ్ సుమారు పదిహేను

వందలు.

పెళ్ళయినవాడని తెలిసినా, అతని వాక్చార్యానికి ముగ్ధురాలై పోయింది. 'సరదాలు' లేని జీవితంలోకి, జీవనోపాధికోసం ఉద్యోగం చేస్తున్న కటిక నిజంలోకి ఊహా ప్రపంచపు సరదాలూ, విలాసాలూ, వింత సౌరభం గుబాళింపూ తీసుకొచ్చాడు మూర్తి.

అటు ఆఫీసులో పనీ, ఇంటికి రాగానే భర్త ఈసడింపూ. విసుగెత్తించే మానం, అడపా తడపా ఇంటిపనీ, వీటితోనే సతమత ఘయ్యేది జ్యోతి.

లాలనగా ముచ్చటగా చూడడం శ్రీనాథ్ కి తెలియనే తెలియదు. నవ్వుల గలగలలూ, కొత్త దంపతుల ఎకసక్కాలు దూరంగా తెరమీదా, నిజజీవితంలోనూ చూసినప్పుడు మనసు దేవుకుపోయేది జ్యోతికి.

ఇంతలోనే విశాఖ బదిలీ అయింది.

తను ఆఫీసులో చేరిన మొదటిరోజే మూర్తి తనకు చాలా ఆకర్షణీయంగా కనపడ్డాడు.

మొదటి పరిచయంలోనే చూస్తూనే తనకు తెలియకుండానే హద్దుమీరింది తను.

చీరటిలో బీచిలో అతని గుండెమీద తలపెట్టుకుని వలవలా ఏడ్చేసింది.

కారణం అడిగాడతను. ఏమని చెప్పగలదు?

మూర్తి తను హృదయంలోని వ్యధను అర్థం చేసుకున్నాడనుకుంది. అంతే అతనే తన సర్వస్వం అనుకుంది. మనసును అర్థం చేసుకున్న చునిషి దొరికితే అతనికోసం ఏ స్త్రీ ఐనా అంతే చేస్తుందేమో!

తనకి కావలసినవి సుఖం, తృప్తి, ఆనందం, సరదా!

మరి వీటిలో శ్రీనాథ్ తనకు ఏమివ్వగలడు?

....అహోనితుల సంరంభం కొంత తగ్గింది.

అప్రయత్నంగా గడియారం చూసుకుంది జ్యోతి. తొమ్మిదయింది.

“నీ అభిమానానికి కృతజ్ఞుణ్ణి.... ఏమంటారో ననుకున్నాను. ఈ సందర్భంలో నీతోపాటు భోజనం చెయ్యడం, అందరి ఎదుటా, నాకెంతో గర్వకారణంగా ఉంది.” మూర్తి జ్యోతి దగ్గరకొచ్చి అన్నాడు.

“ఈ పొగడ్తలమాటకేంకాని, మీతో చాలా మాటాడాలి. ఎలా?”

“రేపు సాయంకాలం ఇంటికి రానా?”

“వద్దు. నన్ను ఎక్కడికై నా తీసుకెడుదురూ.”

“వడ్డించేశా, రండి.”

జ్యోతి తత్తరపాటు చెందింది శ్రీదేవి తనమాట విన్నదేమో నని. వింటేనేం, తనదగ్గరికి వచ్చి శ్రీనాథ్ లో అనుమానం రెచ్చగొట్ట లేదూ మూర్తి!

అప్పటికప్పుడే మూర్తి మీద కసి!

డైనింగ్ టేబుల్ బార్లైట్ వెలుతుర్లో తళతళలాడుతోంది. కళ్లు జిగుషనిపించే వెండిసామాను. అంతా ఒకేసారి కూచున్నారు భోజనాలకి.

వంటమనిషి కాబోలు టేబుల్ మీద ఉన్న వస్తువులు తెచ్చి వడ్డిస్తోంది.

అటు అమ్మమ్మా, ఇటు అమ్మా పిల్లలకు కావలసినవి చూస్తున్నారు. జ్యోతికి కావలసినవి ఒకవంక ముసలాయనా, మరో వంక మూర్తి చూస్తున్నారు.

“అయితే అమ్మాయ్, మీ సాన్నగారిది ఏ ఊరు?” శారదాదేవి గారు అడిగారు.

“బెజవాడండీ!”

తర్వాత మరిన్ని వివరాలు. జ్యోతికి అసహనంగా ఉంది.

“అబ్బి వద్దంటుంటే....” నవ్వుతూనే తన ప్లేట్లో వేసిన అద్దూ శ్రీదేవి ప్లేట్లో వేశాడు మూర్తి.

“పోనీ, ఈ సగం” ఓ ముక్క వేసింది శ్రీదేవి.

జ్యోతి రోరోపల కుతకుతలాడిపోతోంది. తన ఎదురుగా

భక్తతో బూజం బంతులాడడానికా తనని భోజనానికి పిలిచింది శ్రీదేవి?

“మీ అన్నగారికి మాటలుంటే చాలు. భోజనం ఆక్కరలేదు” జ్యోతివంక చూసి నవ్వుతూ అంది శ్రీదేవి.

“అన్నగారికి మాటలే వడ్డిస్తారు, వదినగారు.”

గొంతులో తడి ఆరిపోతున్నా వెనక్కి అనేసింది జ్యోతి.

ఇక ఉండ బుద్ధికావడం లేదు జ్యోతికి. కాని బయటపడడ మెలాగో తెలియలేదు.

భోజనాలయినంతసేపూ స్వంత ఆడబిడ్డకంటే ఎక్కువగా సరసాలాడుతూ, ‘మీ అన్నా చెల్లెళ్ళొకటే’ అని శ్రీదేవి అంటూంటే జ్యోతికి కడుపు రగులుకుపోయింది.

“రాత్రయ్యింది నే వెళతా, మీరూ అలసిపోయారు. ఉండండిక.”

“బావుంది అలసటేమిటీ, పదినిముషాల్లో దిగబెట్టేస్తారు. కారు తీయండి.”

శ్రీదేవి చిన్నపైజు అర్దరు జాకీ చేసింది.

“వాడీ! నేనూ వస్తా!”

“నువ్వెందుకమ్మా, ఇప్పుడే వచ్చేస్తాగా.”

“పోనీ తీసుకెళ్ళండి. వచ్చేటప్పుడు మీకు కంపెనీ.”

“నువ్వే రారామా?”

“అయ్యో! నాకింకా చాలా పనులున్నయ్. ఎక్కడివక్కడే ఉన్నయ్. అన్నీ సర్దుకునేసరికి పదకొండవుతుంది.”

“వస్తానండీ.” అని చెప్పి బయటకొచ్చేసింది జ్యోతి.

“ఏమిటో చాలా మాటాడాలన్నావ్?” మలుపు తిరగగానే అడిగాడు మూర్తి.

“పిల్లలు....”

“దట్సార్ రైట్.”

“రేపు రాత్రి. లెట్ అట్ మీట్. నేను రేపు పినిమా కెళతా!”

“నేను వస్తానమ్మా.” కిరణ్ కలుగచేసుకున్నాడు.

“నన్నూ తీసుకెళ్ళు డాడీ!”

“సరే అలాగే, టీల్ టుమార్....”

జ్యోతిని డ్రాప్ చేసి వెంటనే వెళ్ళిపోయాడు మూర్తి.

ఇంటికొచ్చాక జ్యోతికి మనసు మనసులోలేదు. తననే ప్రత్యేకంగా భోజనానికి పిలవడంలో ఉద్దేశ్యం? తనకూ వుండక తప్పలేదు. మరి శ్రీదేవి సంభాషణ పేరు అలా ఉండడం కేవలం యాదృచ్ఛికమా. ఎత్తుగడా?

అన్నా చెల్లెలి వరస. ఎందుకు పెట్టినట్టు? శ్రీదేవికి తమ సంబంధం తెలిసిపోయిందా? తెలిస్తే బుసలు కొట్టవలసిందే?

పాపం ఆమె మంచిదేమో! తనే పొరపాటుపడుతోందేమో, పాపం ఎక్కడుంటే, భయం అక్కడుంటుందంటారు.

భర్త గురించి మూర్తితో చెప్పకుండా ఎలా ఉండడం? చెప్పి తన సమస్యలను ఆతని దగ్గరకు తీసికెళ్ళడంవలన వచ్చే లాభం?

ఒకవంక హైమవతమ్మను చూస్తే జాలిపేస్తోంది. నాలో మంచితనం ఎందుకు మిగిల్చావ్ భగవాన్! నన్ను క్రూరురాలినిగా చెయ్యి! ఆమెను అన్యాయం చేస్తున్నాననే బాధ, భర్తకు దూరమయ్యాననే భయం, మూర్తిని పోగొట్టుకుంటానేమోనని ఆవేశం, గండర గోళంగా ఉంది మనసు.

ఒక రాత్రికి కడుపులో ధేవేపినట్టనిపించింది జ్యోతికి.

గడియారం కొడుతున్న గంటలన్నీ వింటూనే ఉంది జ్యోతి. అర్ధరాత్రికి దోకులు ప్రారంభమైయ్యాయి.

తను లేవడం పెరట్లోకి వెళ్ళడం హైమవతమ్మకు తెలియనే తెలియదు.

పొద్దున్నే వెనకవీధిలో ఉన్న మరో కరీగ్ ఇంటికి శలవు చీటీ పంపేసింది జ్యోతి.

7

—శ్రీనాథ్ వెళ్ళి వారాలూ. నెలలూ గడిచిపోతున్నాయి. ఒక్కొక్కరోజూ అవుతుంటే మరి అతను వెనక్కి తిరిగిరాడన్న విషయం వెల్లడి అవుతుండగా, భయమూ పెరుగుతోంది.

జ్యోతి ఆరోజు పెందరాదే ఇంటికి వెళ్ళాలనుకుని తొందరగా పని పూర్తిచేసుకుంది.

సాయంకాలం అవుతుండగా మూర్తి మెసంజర్ చేత రమ్మని కబురు పంపించాడు.

వెంటనే వెళ్ళింది.

“రమ్మన్నారా?”

“ఆఁ. నిన్ను కలవాలని ఎంత ప్రయత్నంచేసినా ఏదో అవాంతరం వస్తోంది. ఈరోజు సాయంకాలం మా ఫాదర్ ఇన్ లా, మదర్ ఇన్ లా వెళ్ళిపోతున్నారు. బస్సుకి దిగబెట్టాలి.”

“పోనీ రేపు సాయంకాలం కలుద్దాం.”

“ఆరుగంటలకి బీచిలో....”

“వెయిట్ చేస్తుంటా.”

జ్యోతి వెళ్ళిపోయింది.

కిరణ్, ప్రసన్నా సన్నిహితులయ్యారు. వారి స్నేహాను బంధం ఇటు జ్యోతికి, అటు శ్రీదేవికి చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. తల్లిదండ్రుల సలహా పొందిన శ్రీదేవి పరిస్థితులతో రాజీ పడడం నేర్చుకుంది.

జ్యోతి వస్తునే ఉంది. భర్తతో ఆమెకున్న అనుబంధం ఎలాంటిదైనా తన హక్కులను తను పోగొట్టుకోకుండా ఉన్నంత కాలం తను ఇంకేమీ చెయ్యలేదు శ్రీదేవి.

తెలివిగా తప్పుకు తిరుగుతున్నాడు మూర్తి. శ్రీదేవితో సర వాగా తిరుగుతూనే తన పని చూసుకుంటున్నాడు.

జ్యోతికి కత్తిమీద సాముచేస్తున్నాననే భయం తగ్గింది. శ్రీదేవి ఆమెను కించపరచడానికే భోజనానికి పిలిచిందన్న భావం సన్నగిల్లడం మొదలైంది. మూర్తి తనతో మామూలుగానే ఉంటున్నా బయటికి దూరంగా ఉన్నట్లు నటిస్తుండడం అన్నివిధాలా శ్రేయస్కర మనుకుంది.

హైమవతమ్మ మనసు భక్తి మార్గాన పెట్టింది. సాయంకాలం అయేసరికి ఎక్కడికో ఒక దగ్గరకు పురాణ కాలక్షేపానికో, భజనకో

వెళ్ళడం అలవాటు చేసుకుంది.

ప్రశాంతంగా మరికొన్నివారాలు గడిచాయి.

ఒకనాడు కిరణ్ సాయంకాలం ఆడుకోడానికి ప్రసన్న ఇంటికి వెళ్ళాడు మామూలుగా.

తలుపు తాళంవేసి ఉండడం చూసి దిగులుగా ఇంటికి వచ్చే శాడు. తల్లి నడుగుదామనుకున్నా ఆమె ముఖంవంక చూసి అడగడానికి భయపడ్డాడు.

“ఆఫీసులో ఏదైనా గొడవ జరిగిందా?”

—వస్తూనే పడకకుర్చీలో కూలబడ్డ జ్యోతి ఎర్రబడిన ముఖంచూసి అడిగింది హైమవతమ్మ. కోడలి మౌనం చూసి లోపల కెళ్ళి కాఫీ తెచ్చియిచ్చింది.

“అబ్బాయి గురించి ఏమైనా తెలిసిందా?”—ఎంత అడుగ కూడదనుకున్నా అడగకుండా ఉండలేకపోయింది హైమవతమ్మ.

“లేద తయ్యా!” చీర మార్చుకోకుండానే పక్కమీస వాలింది జ్యోతి.

ఎంత ఆలోచించకూడదనుకున్నా మనసులో ఆ సంఘటనే మెదలుతోంది. మామూలుగా పనిచేసుకుంటూండగా పదకొండు గంటలకే కబురువస్తే మూర్తి గదిలోకి వెళ్ళింది.

“రా జ్యోతి....”

క్రిమికులకి పంపాడు మెసంజరుని.

“నేను భయపడినదంతా జరిగింది....నాకూ ట్రాన్స్ఫర్ అయింది. వెంటనే బెజవాడ వెళ్ళి ఛార్జి వేసుకోవాలి. సబ్స్టిట్యూట్ వచ్చేశాడు, ఈరోజే ఛార్జి ఇచ్చేస్తున్నా. ఇంతకీ దీనంతటకీ కారణం నా తెలివితక్కువే. అడవాళ్ళని నయవంచన చెయ్యడమే మేమకరం. గల్లీలోకి దిగి పోరాడడం ముప్పే!”

“ఎవరితో పోట్లాడారు?” కన్నీళ్ళను అదుపులో పెట్టుకుంటూ అడిగింది.

“ఇంకెవరితో, శ్రీదేవితో....అసూయకు పెట్టనిపేరు అడది. వాళ్ళ నాన్నగారి పనే ఈ ట్రాన్స్ఫర్....నేను వెళ్ళినీకూ ట్రాన్స్ నవలానుబంధం

ఫర్ అయ్యేటట్లు చూస్తా!"

"అది జరగకపోతే...."

"జరగకపోతే...." మాటమార్చి ప్రోగ్రాం చెప్పాడు మూర్తి.
మూర్తి మళ్ళీ కనపడలేదు.

నీటిలోంచి తీసి పడేసిన చేపలా గిలగిల్లాడింది జ్యోతి. తన
కష్టం ఎవరికి చెప్పుకోవాలి? ఎవరు తనని ఓదార్చగలరు?

మరునటిరోజు లంచ్ టైమ్లో క్యాంటీన్ దగ్గరకు వెళ్ళింది
జ్యోతి.

"కాఫీ తీసుకుంటారా?" తనవంకే చూస్తూ అడిగాడు శ్యామ
సుందర్. మూర్తికంటే బాగా చిన్నవాడు.... మొత్తం ఒక ఐదేళ్ళు
సక్రిసుంటుండేమో!

"అవును"

రోఫలకు వెళ్ళి స్పెషల్ గా కలిపించి పట్టుకొచ్చాడు.

"థాంక్స్!"

"పత్రిక చూస్తారా?" ఇచ్చి వెళ్ళిపోయాడు.

శ్యామసుందర్ మూడునెలలైంది ఆ బ్రాంచికి వచ్చి. అందరో
తోనూ నవ్వుతూ సరదాగా మాట్లాడుతాడు. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ
కులాసాగా తిరగడం అతని ప్రత్యేకత అసీ కొందరూ, రంగేళీరాజా
ఆని కొందరూ అనుకుంటూండడం వింది దూరంనుంచే జ్యోతి.

షుకోరోజు లంచ్ టైమ్లో తన టేబిల్ దగ్గరకొచ్చాడు.

"క్షమించాలి జ్యోతిగారూ, మీ ఏకాంతానికి భంగం కలిగిం
చాను.... నావల్లే మీరు క్యాంటీన్ కు రావడం మానేస్తే ఐయామ్
సారీ.... మీరు నన్ను అపార్థంచేసుకున్నట్టున్నారు...."

"నో, నో, అదేం లేదే...."

"మీదగ్గరకు ఓ పనిమీద వచ్చా...."

"చెప్పండి."

"యూనివర్సిటీకి కూచిపూడి బృందం వస్తోందట. ఉషాపరి
ణయం చేస్తారట. మన కొత్త ఏజంటుగారికి ఆ బృందం నాటక
మంటే ఇష్టం. నువ్వసోపియేషన్ తరపున వాళ్ళను పిలిచి టాన్

హాల్ లో వేయించాలని ఆతని కోరిక. నూటికి నూరుపాళ్ళూ తెలుగు దనం ఉట్టిపడే నృత్యం కూచిపూడి నృత్యం. నృత్యకళకి తెలుగు వాళ్ళ ప్రత్యేకమైన కంట్రీబ్యూషన్. మీదీ పడమటే కాబట్టి చూసే ఉంటారు.”

“మాశా, తప్పకుండా పెట్టించండి. మరోసారి చూస్తా!”

“పెట్టించడం మీవంతే! మీరు ఎప్పుడూ ఎవరినీ దేనిగురించి అడగలేదు కాబట్టి మీరు చెబితే అందరూ యస్ అనేస్తారు. మీరు ఒకసారి నలుగురితోనూ ఈ విషయం ప్రస్తావిస్తే ఆ తర్వాత విషయాలు ఏంచెయ్యాలో చెబుతానన్నారు ఏజంటుగారు.”

“ఓస్, అదా, తప్పకుండా చెబుతా అందరికీ....”

“రైట్ అయిదయింతర్వార వస్తా. ఏజంటుదగ్గరకెళ్తాం. ఆతని కిదో పెద్ద హాబీ.... ఇన్ ఫ్యాక్ట్ ఆతని ఉద్దేశ్యం తెలియగానే ఈ పని మీవల్లనైతే సానుకూలమౌతుందని నజెస్ట్ చేసింది నేనే!”

“అలాగా. పోన్లెండి, మిమ్మల్ని డిసెపాయింట్ చెయ్యనులెండి.”

“వస్తా థాంక్స్!”

—అతను వెళ్ళినవైపే చూస్తూ ఆలోచనలో పడింది జ్యోతి.

8

“ఆ సిరిగాడి నొకసారి రమ్మనిచెప్పరా—” పెంటయ్య కనపడితే, ఆఫీసునుంచి వస్తూ చెప్పాడు రామచంద్రమూర్తి.

రాత్రి ఏడింటికి జేరంమీద టౌన్ వచ్చి వెంటనే కలిశాడు శ్రీనాథ్.

“ఒరేయ్ నువ్ చేస్తున్న పని నీకైతే బావుండేమోకాని నాకు చాలా బాధగా ఉంది. వసూ కూడా నా ప్రాణం తీస్తోంది. ఇంటి దగ్గర చెప్పకుండా వచ్చేశానన్నావ్. వసు పుట్టింటికి వెళుతోంది. నీ విషయం మీ వాళ్ళకు చెప్పమన్నావా?”

“వద్దు! ఆ పనిమాత్రం ఎప్పుడలా చెయ్యకు—నేను కాస్త నిలదొక్కుకున్నాక నేనే వెళ్ళి వాళ్ళను తీసుకొస్తా.”

“మరి జ్యోతి ఉద్యోగం?”

“....ఆరోజే వస్తే చూద్దాం!”

“చూడు శ్రీనాథ్, మీ అమ్మను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆలోచించు....”

“ఒరేయ్ అవన్నీ నాకూ తెలుసు....పోనీ నీమాట కాదనడమెందుకు ఒకపని చెయ్యమను. ఈ వందా ఇచ్చిరమ్మను. నేను రైల్వో ఎక్కడో కనపడినట్లు చెప్పి మిగిలినదేమీ బయటపెట్టకుండా ఈ డబ్బు అందచేస్తే బావుంటుంది. ఇదిగో మావాళ్ళ ఎట్రెస్, నా ఉనికి వాళ్ళకు తెలియకూడదు. స్టీజ్!”

శ్రీనాథ్ రిజై తొక్కుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

మరో పదిరోజుల తర్వాత వసుంధర వచ్చిందన్న కబురు విని వెళ్ళాడు శ్రీనాథ్. ఇల్లు తెలుసుకోవడం కష్టం అయిందనీ, తను పంపించిన డబ్బు అందజేశాననీ అంతా కులాసాగా ఉన్నారని చెప్పింది వసుంధర.

జ్యోతిని మాత్రం చూడడం వీలుకాలేదని చెప్పింది. తిరిగి వస్తున్న శ్రీనాథ్ కి కళ్ళ నీళ్ళపర్యంతం అయింది. ఆలోచనల్లో పరభ్రానంగా రిజై తొక్కుతూన్న శ్రీనాథ్ స్పీడుగా వస్తున్న లారీని చూడలేదు. చూసి రిజైను పక్కకు లాగేలోపలే రిజైను ఒక మూలగా గుద్దేస్తూ ముందుకు పోయింది లారీ.

శ్రీనాథ్ చెయ్యి పళుక్కుమంది. “అమ్మో!” అంటూ కేక వేశాడు శ్రీనాథ్.

వెనకాల వస్తున్న బండిలో డాక్టరు దగ్గరకు తీసుకెళ్లారు. ఎక్స్రే తియ్యాలన్నాడాయన.

ఆడుకుని అప్పుడే ఇంటికొచ్చిన డాక్టరుగారి అమ్మాయి రత్న మాల “అయ్యో! నీకు దెబ్బ తగిలినదా?...!” అంటూ దగ్గరగా వచ్చింది.

ఈలోగా పెంటయ్యా వచ్చాడు.

“చేతిలో డబ్బులేదు పెంటయ్యా, బ్యాంకేజీ కావాలేమో?”

“నే నిస్తారే....ఆ రోజు మా అమ్మాయిని తీసుకొచ్చింది నువ్వేకదూ! నువ్వెళ్ళి బ్యాంకేజీ తీసుకురా....తొందరగా....”

“అమ్మా!” మెల్లగా మూలిగాడు శ్రీనాథ్.

“సిరిగాడికి చెయ్యి విరిగిపోయింది కాఫీ ఇయ్యమ్మా పాపం!”

అవిడా వచ్చింది ఆస్పత్రిలోకి.

“నీ ఇల్లెక్కడ? ఇంట్లో భార్యాపిల్లలూ ఉన్నారా?”

“నాదంతా ఒక కథ లెండి.... అబ్బ....స్!”

అతని పరిస్థితి చూసి మరి ప్రశ్నలు వెయ్యలేదెవరూ.

ఓ అరగంటలో బ్యాండేజీ వెయ్యడం పూర్తయింది.

“నాన్నగారూ! సిరి చెయ్యి బాగవుతుందా?”

“అవుతుందమ్మా. అదృష్టవంతుడివోయ్. సింపుల్ ప్రాక్చర్ అయింది. ఫరవాలేదు. రెండు నెలల్లో బాగయిపోతుంది. కాని పాపం....”

“భగవంతుడి లీల! మనిషి చేతిలో ఏం లేదని తెలిసి పోయింది. కష్టపడి పని చేసుకుందామన్నా అదీ వీలుకాకుండా చేశాడు. ఏ జన్మలో ఏ పాపం చేశానో....” కంట తడిపెట్టుకున్నాడు శ్రీనాథ్.

డాక్టరుగారు ఆశ్చర్యపోయారు అతని మాటలు విని.

ఉసుపోకకి పెంటయ్య కొడుకు చిట్టిగాడికి పాఠం చెప్పడం ప్రారంభించిన శ్రీనాథ్ దగ్గరకి చూస్తుండగానే ఓ పదిమంది పేటలోని పిల్లలు పోగయ్యారు.

ఒకటి రెండుసార్లు రత్నమాల వచ్చి చూసివెళ్ళింది.

ఒకరోజు డాక్టరుగారి దగ్గర కెళ్తుండగా ఛైర్మన్ గారు శ్రీనాథ్ ని చూశారు.

“ఏమండోయ్ పంతులుగారూ, చేతికి ఆ కట్టేమిటి?” కారాపి, దిగి పరామర్శించారు.

“చిన్న దెబ్బ!”

“హలో! రండి, రండి....” కారుశబ్దం విని బయటకు వచ్చారు అప్పుడే ఆస్పత్రిలోకి వచ్చిన డాక్టరుగారు.

“ఈయన మీకు తెలుసా?” ఛైర్మన్ గారి నడిగారు డాక్టరుగారు.

“ఆ, శ్రీనాథ్ అని మా మేనేజర్ ఫ్రెండ్....మితోనూ

ప్రెండ్‌షిప్ చేసినట్టున్నాడే.... శ్రీనాథ్ గారూ ఓమారు సాయంకాలం వస్తారా, మీతో చిన్న అవసరం పడింది. సాయంకాలం అయిదు తరవాత.... డాక్టరుగారూ మీతో మాట్లాడాలి.... "

డాక్టరుగారూ భూషణంగారూ లోపలి గదిలోకి వెళ్లారు. లోపలికి వెళుతూ పాప లోపల ఉంది వెళ్ళమన్నారు డాక్టరుగారు.

"అమ్మా! శ్రీనాథ్ గారు వచ్చారు..." పాప లోపలికి వెళ్ళి పేసింది.

చేతిలోని పుస్తకం ఇచ్చాడు శ్రీనాథ్ పాపకి. పాప అతనికి ఇల్లంతా చూపించింది.

"మీ దేవూరు?" పాపతల్లి అడిగింది.

"విశాఖపట్నం" అనేసి వెంటనే చేర్చాడు. "రిజిస్ట్రేషన్ ఉంటుంది, పెళ్ళొస్తానమ్మా" పాప బుగ్గమీద చీటికేసి వెళ్ళిపోయాడు శ్రీనాథ్.

ఇంటికి వచ్చేసరికి పిల్లలంతా వచ్చేళారు పాపాలకి. పిల్లలకి చదువు చెబుతుంటే తన బ్రతుక్కి సార్థక్యం వచ్చినట్టునిపిస్తోంది. ఉంది ఉంది మనసు కిరణ్ వైపు సోతూనే వుంది.

9

భూషణంగారు ఐదింటికి రమ్మంటే ఐదు నిమిషాలు ముందే ఇంటిముందు నుంచున్నాడు శ్రీనాథ్.

"లోపల కూచోండి బాబూ!" బంట్లోతు పిలిచాడు.

ఉండన్నట్టు సైగ చేశాడు శ్రీనాథ్. "పల్లెడు బాబూ, మీ కోసం వేసూ తన్నారు."

"రండి రండి, పంతులుగారూ...." తను లోపల అడుగు పెట్టేసరికి ఆహ్వానించారు భూషణంగారు.

"రిజిస్ట్రేషన్ తొక్కడం ఎలా ఉంది?"

"కష్టారనతో తృప్తి వచ్చింది" సూటిగా అడిగిన ప్రశ్నకి సూటిగానే ఇచ్చాడు జవాబు.

"మీరు అంతకంటే విలువైన పనులు చెయ్యగలరనే మిమ్మల్ని పిలిచాను. చాలా నెలలనుంచీ ఆలోచిస్తున్నాను....

కూచోండి.....ఫరవాలేదు కూచోండి. నేనూ లారీ క్లీనర్ నే ఒకప్పుడు. మీరు నిశ్చయంతో నిలబడగలరో లేదో అనుకున్నా.....తగని పని చేసి చెయ్యి విరుచుకున్నారు చూశారా....కష్టం విలువ తెలుసుకున్నారు. కష్టమంటే ఏమిటో తెలుసుకున్నారు. నా వర్క్ షాప్ చూసుకుంటున్న మనిషికి మరో మంచి అవకాశం వచ్చి వెళ్ళిపోతానన్నాడు. కాదనలేకపోయాను. మీరు అతని పనిలో చేరితే...."

"క్షమించాలి, అది నాకు తెలియని పని."

"వాబూ, ఇది బ్రహ్మవిద్యకాదు. కిందటి సంవత్సరం మీకు రిజై తొక్కడం వచ్చా? మనకి కావలసింది పట్టుద. వళ్ళు వంచి పని చెయ్యడం....అది చెయ్యగలిగినవాళ్ళు నలుగురిచేత హాళీ కష్టం కూడా అర్థమైంది పని చేయించలేదా. అతనికి నేను ఐదొందలు ఇచ్చేవాడిని. ఎకొంట్లు చూసుకోడం, కావలసిన సామగ్రి కొనడం. పనివాళ్ళమీద అజమాయిషీ ఇవ్వీ మీరు చూసుకోవలసిన శుగులు. నమ్మకదైన మనిషికోసం వెతుకుతున్నాను. చూడండి నా మాట రాదని కండి. ఈ రోజు వర్క్ షాప్ కెళ్ళు. రేపు బొద్దున్న నిలిచింది బిక్ డ్రైవర్ క్లెయిన్ కండి. నేను వచ్చి అంతా చూస్తూ ఏదోమిటి చెయ్యారో చెబుతా.

మరి వాదించడానికీ, సమాధానం చెప్పడానికీ వీలా కిలగలేదు శ్రీనాథ్ కి.

"సరే వస్తా. నమస్కారం....నామీద చాలా బరువు పెడుతున్నారు."

"నాన్నా!" లోపలనుండి ఓ పదేళ్ళపిల్ల వచ్చింది.

"రామ్మా! ఇది నా కూతురు సరళ... ఆరో వ్లాసు చదువు తోంది. మావయ్యమ్మా. శ్రీనాథ్ మావయ్య....నే వస్తా లోపల పని ఉంది."

అమ్మయితో లోపలకు వెళ్ళిపోయారు భూషణంగారు.

*

*

*

రోజులు గడుస్తున్నయ్. జ్యోతి మూర్తి దగ్గరనుంచి ఉత్తరం కోసం చూస్తోంది. అఫీస్ కి వెళ్ళేసరికే మెసంజర్ పోస్ట్ తెచ్చేసేవాడు.

అందరికీ తెచ్చి ఇస్తున్నప్పుడు తనవంక చూసి, 'మీకు ఏంలేవమ్మా' అంటూ ఉండేవాడు. ముల్లు గుచ్చుకున్నట్టు ఉండేది అమాట వింటే.

మనసు పరిపరివిధాల పోతూ ఉండేది. చక్కటి భార్య, కొత్త ఊరు. ఇంకా తను జ్ఞాపకం వుంటుందా? అంత అందమైనవాడికి ఎంతమంది రాకపోరు. తనను జ్ఞాపకం ఉంచుకోవాల్సిన అవసరం మేలితే?

“ఏదో ఆలోచనలో ఉన్నట్టున్నారు. ఎంతవరకూ వచ్చాయి ప్రిపరేషన్స్?” శ్యామసుందర్ పలకరించాడు.

“ఏవో జరుగుతున్నాయి!”

“విన్నాలెండి. నిన్న మీరూ ఏజంటూ వెళ్ళారుగా. ఏమన్నాడు ట్రూప్ లీడర్?”

జ్యోతికి మొహం ఎరుపెక్కింది. అంటే తను, ఏజంటు కారులో వెళ్ళగా అందరికీ తెలిసిందన్నమాట.

వెంటనే ఆపదలచుకుంది ఆపోహలకు ఆస్కారం.

“లేదండీ! నన్ను ఇంటిదగ్గర డ్రాప్ చేశారు. మన ఏజంటుగారబ్బాయిని, అమ్మాయిని ఇక్కడ కాలేజీలో చేర్పారట.”

“ఓ అలాగా. ఈ సాయంకాలం మనం ఇద్దరమూ వెళదాం, వస్తారా?”

“సరే. ఏజంటుగారితో చెప్పండి.”

“వెహి కిల్ ఇస్తారేమో. పోన్లెండి. మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే స్కూటర్ మీద వెళదాం. లేదా నంబర్ టెన్ ఉండనే వుంది.”

శ్యామసుందర్ మాటలలోని అంతర్యం గురించి ఆలోచనలో పడింది. తనకీ కొత్త ఏజంటుకీ స్నేహం ఎంతవరకూ పెరిగిందో. తెలుసుకోవాలని అతను ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. కొంపతీసి....

నాలుగవుతుండగా శ్యామసుందర్ వచ్చాడు.

“నేను అడిగా ఏజంటుని, కావలిస్తే కారు ఇస్తామన్నారు. మన ఇద్దరినీ వెళ్ళమని ఆయన ఉద్దేశ్యం.”

“ఆయన కారెందుకులేదురూ. మనపాట్లు మనం పడదాం.”

“రైట్. నువ్వెళ్ళి చెప్పవోయ్, కారు అవసరంలేదని”

వెంటనే మెసెంజర్ చేత కబురు పంపించేశాడు శ్యామ్.

ఆఫీసుపని పూర్తి చేసుకుని మరోసారి అన్నీ చూసుకునేసరికి అయిదు దాటిపోయింది.

జ్యోతి ఒకసారి టాయిలెట్ కు వెళ్లి ముఖంకడుక్కుని పౌడర్

పవ్ చేసుకుని తయారైంది.

“ఇలా బయలుదేరడమేనా, ఇంటికి వెళ్ళాలా?” శ్యామ్ అడిగాడు.

ఒక్కక్షణం ఆలోచించింది.

హైమవతమ్మ తన రాకకోసం నిరీక్షించి వర్రీ అయిపోయే రోజులు పోయాయి. కిరణ్ కూడా తనని ‘అమ్మా’ ‘అమ్మా’ అని కొంగుపట్టుకు తిరగడం మానేశాడు.

“పదండి, ఇంటికి వెళ్ళవలసిన పనిలేదు.”

జ్యోతి స్కూటర్ వెనకాల కూచుంది.

“గురుడు మెల్లగా సాధించాడే! అసాధ్యుడు.”

మెసెంజర్ మరో గుమాస్తాతో అనడం స్కూటర్ మీద వెళుతున్న ఇద్దరికీ వినపడలేదు. వేదాంతం శర్మగారు సద్భర్తనడనం గెస్ట్ రూమ్ లో ఉన్నారు. బ్యాంకువాళ్ళు వస్తారన్న విషయం ముందుగా ఫోన్ లో చెప్పడంవల్లా, రాత్రి తొమ్మిదింటివరకూ ప్రోగ్రాంలేక పోవడంవల్లా తీరికగా వచ్చేవాళ్ళకోసం ఎదురుచూస్తున్నారు. ఆయనతో మాట్లాడి ప్రోగ్రాం ఫిక్స్ చేసుకొని అరగంటలో బయటపడ్డారు.

స్కూటర్ అప్పరాముందు డౌన్ దిగుతోంది.

“నాకు కాఫీతాగాలని ఉంది. వస్తారా వెళదాం” వెనక్కుతిరిగి అన్నాడు శ్యామ్ సుందర్.

“రైట్!”

ఇద్దరూ లోవలికి వెళ్ళారు.

కాఫీలయ్యాక, బేరర్ ఇచ్చిన ఛేంజ్ తీసుకుంటూ అన్నాడు శ్యామ్.

“మా రూమ్ లో కాసేపు కూచుని వెళుదురుగాని రండి.”

“అలాగే!”

రూమ్‌లోకి వెళ్ళాక ఏజంటు గురించిన ప్రస్తావన వచ్చింది.

“ఈయన భలే బిజినెస్ లైక్. పాత ఏజంటులాకాదు. నాట్ ఏ స్పోర్టివ్ మ్యాన్.” అన్నాడు శ్యామసుందర్.

“పుస్తకాలు చాలా కొన్నారే” మాట మరిపించింది.

“ఆ, ఏదో.... సారీ, మరేం అనుకోకండి.”

జ్యోతి ఒక పుస్తకం తీస్తే దానివెనక కనపడింది విస్కీసీసా.

“ఐ డోన్ట్ మైండ్ ఎటార్!”

“నే ముఖం కడుక్కుని వస్తా” బాత్‌రూమ్‌లోకి వెళ్ళి వచ్చాడు శ్యామ్. అతని మనస్సుని అర్థంచేసుకున్న జ్యోతికి తన మనస్సును విప్పటానికి ఆచేసేపు పట్టలేదు.

నిండా మునిగిన తరవాత చలివెయ్యడంటారు. కొత్త ఏజంటు కంటే ఇతను లక్ష రెట్లు నయం. బ్రహ్మచారి. ఇదివరలోలా చిక్కులుండవు.

“అబ్బ! చాలా అలసిపోయాను.” జ్యోతి అంది.

“ఇలా మంచంమీద కాస్త రిలాక్స్ అవండి” టబల్‌తో ముఖం తుడుచుకుంటూ అన్నాడు శ్యామ్.

పుట్టి అయిన శరీరం. కట్ బనియన్‌లోంచి విశాలమైన చాతీ, గళ్ళయంగీ, సగానికి ఎత్తి కట్టుకున్నాడు బాత్‌రూమ్‌లో తడిసి పోకుండా.

పూర్తిగా రిలాక్స్ అయిపోయింది జ్యోతి.

ఎనిమిదిన్నర అయిపోయింది. “డార్లింగ్ నే వెళతామి.”

జ్యోతి లేచి నలిగిన చీర సర్దుకొంటూ అంది.

“నే దిగదెడతా” లేవబోయాడు శ్యామ్.

“డోన్డ్ వర్రీ. నేను నడిచి వెళ్ళగలను. సంసారుల ఇల్లులా ఉంది. మళ్ళీ ఇక్కడకు రమ్మనకు.”

“నోబెడ్ ఫర్ ఫ్యూచర్ గై డెన్స్!”

నవ్వుతూ బయటికివచ్చి “బై!” అన్నాడు శ్యామ్.

“అబ్బ! నిద్ర ముంచుకొస్తోంది” అనుకుంటూ ఇంట్లోకి

జ్యోతి

వచ్చింది జ్యోతి.

“అయినా ఇంతవరకూ పనే!” కిరణ్ అశ్చర్యపోయాడు.

“తల అమ్మకున్నాక ఏ పనై నా తప్పదు. ఏంచేస్తాం. రామ్మా కాసిని మెతుకులు తిని పడుకుందువ్గాని....”

“నువ్వెళ్ళి భోజనంచేసి పడుకో అమ్మా. నేను చదువుకుని అమ్మదగ్గర పడుకుంటాలే!”

“ఇదిగో అమ్మాయ్!” వడ్డిస్తూ అంది హైమవతమ్మ. “నీ వేళా, వాడివేళా కుదరడంలేదు. వాడికి స్కూల్ మునిఫారం కావాలట. రెండు జతలు తీసేస్తే దర్జీ రెండు రోజుల్లో ఇచ్చేస్తాడు.”

“సరే అత్తయ్యా, రేపు పెందరాడే వచ్చేస్తా.”

తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది జ్యోతి.

మనసులో శ్యామసుందరే మెదులుతున్నాడు. నిట్టూర్పు నిద్ర వడిలోకి వెళ్ళిపోయింది మరి కొన్ని క్షణాల్లో.

మరుసటిరోజు సాయంకాలం బట్టలు కొనడం, బజారుపని అయింది. తరవాత రోజు హైమవతమ్మనీ కిరణ్నీ తీసుకుని ఆ నో హోర్ కి ప్రదర్శన చూడడానికి వెళ్ళడం అయింది.

ప్రదర్శనమధ్య శ్యామ్ తన దగ్గరకు వచ్చినా హైమవతమ్మతో ఏదో మాటాడుతున్నట్టు నటించింది జ్యోతి. మూర్తి కొంచెం పడడం వల్ల వచ్చిన అనర్థాలు చాలు.

ఒకరోజు ఇంటికి వచ్చేసరికి జ్యోతికి కిరణ్ చెప్పాడు:

“అమ్మా నాన్నగారు డబ్బు పంపించారు. ఇదిగో....”

“ఎవరోచ్చారూ?” అని మాత్రం అడగగలిగింది.

“ఎక్కడో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడట. రైల్వో వెనతూ తన స్నేహితుడి భార్యచేత పంపించాడు. వస్తానని కూడా చెప్పాడట.” హైమవతమ్మ చెప్పింది.

“మరి ఎడ్రస్?”

“అది మనకు తెలియదని వాళ్ళకెలా చెబుతామా? ఏదో దోవలో కలిసినట్టు కలిసి వచ్చేసరికి కొన్నాళ్ళవుతుందని మాత్రం చెప్పి బాబీకి బట్టలు కొనమని డబ్బు ఇచ్చాడట. ఆ స్నేహితుడి భార్య మన ఇల్లు

వెతుక్కుంటూ వచ్చింది."

భోజనాలయ్యాక కిరణ్ ను అడిగింది జ్యోతి.

"డబ్బు తెచ్చి ఇచ్చినావిడ ఎలా ఉంటుంది?"

"అచ్చం పిన్నిలాగే ఉంటుంది. చాలా మంచావిడ. నీ గురించి చాలా అడిగింది."

"బట్టలు కొనుక్కుంటావా?"

"మామ్మకి ఇచ్చేస్తా. నువ్ నాకు మొన్న కొన్నావ్గా."

కిరణ్ కు తనమీదకంటే మామ్మమీదే అభిమానం ఎక్కువను కుంది.

షరుసటిరోజు లంచ్ టైమ్ లో శ్యామ్ వచ్చాడు జ్యోతి దగ్గరకి.

"సారీ! మిమ్మల్ని కలవడం అవలేదు."

"అంటే?"

"ఆరోజు ప్రదర్శనలో...."

"మా అత్తగారు నా దగ్గర కూచున్నారు. మావాడు ఆవులిస్తే పేగులు లెక్కపెడతాడు."

"ప్రోనీ ఈరోజు...."

"సారీ మరో మూడురోజులవరకూ ఐయామ్ బిజీ!"

"బోధపడింది."

మళ్ళీ మూడురోజులవరకూ పలకరించడనుకున్న జ్యోతి పొరపాటు పడినట్టు మరునాడే గుర్తించింది.

"సినిమాకు వెళదాం. వస్తారా?"

"చెప్పాగా బిజీగా ఉన్నానని. బోధపడిందన్నారా?"

"అయితే నాకు బోధపడలేదు."

"మీకు పడదు లెండి."

"నామీద కోపం వచ్చినట్టుంది!"

"ఎందుకట?"

"మీరే చెప్పాలి."

"నో, నో, అదేం లేదు. మూడ్ సరిగాలేదు. నేను పిలుస్తా

నని చెప్పాగా....సరేనా....?"

మరో నాలుగురోజులు మాటాడలేదు జ్యోతి.

శ్యామసుందర్ కూడా పలకరించలేదు. తను మాట్లాడడం కోసం వెయిట్ చేస్తున్నాడనిపించింది. అయినా అతనితోనూ తగువు పెట్టుకుంటే వచ్చే సుఖం?

మరుసటిరోజు తనే పిలిచింది సీటుదగ్గరకు వెళ్ళి.

"హలో!" శ్యామసుందర్ ముఖం చేటంత అయింది.

"నాకు కాఫీ అక్కరలేదు కాని ఈరోజు సాయంకాలం సినిమాకి...."

"రూమ్ కి వెళ్ళి వెళదాం" సీటుదగ్గరనుంచి వరండామీదికి వచ్చి చెప్పాడు.

తోటి గుమాస్తాలు తలలెత్తి చూడడం ఇద్దరూ గమనించినా చూడనట్టే మాటాడుకుంటూ బయటకు నడిచారు.

"రూమ్ కి వద్దులెండి. హాల్లోకి నేను నేరుగా వచ్చేస్తా. జగదాంబా ఫోయర్ లో ఉండండి."

"థాంక్యూ!" గట్టిగా అందరికీ వినిపించేటట్టు అని గేటు దగ్గరకు వెళ్ళిపోయింది జ్యోతి.

స్నేహాతురాలితో సినిమా అని చెప్పింది కిరణ్ కి. 'నువ్వు కూడా వస్తావా' అంటే 'నేను హోంవర్క్ చేసుకోవాలి రాను' అనేశాడు కిరణ్.

"అ త్తయ్యా, నువ్వు రాకూడదూ?"

"నేనెందుకులే అమ్మా. నాకు సినిమా ఇష్టంలేదు."

ఆలస్యంగా బయలుదేరింది.

హాలుదగ్గరకు వెళ్ళేసరికే ఆరూ నలభై అయిపోయింది. న్యూస్ రివ్యూ అయిపోయి ఉండాలనుకుంది.

ఫోయర్ లో సిగరెట్లు కాలుస్తూ గేటువంకే చూస్తూ నుంచు న్నాడు శ్యామ్.

"సారీ, ఆలస్యం అయిపోయింది."

"అసలు రారనుకున్నా, టిక్కెట్లు ఏంచెయ్యడమా అని ఆలో

చిస్తున్నా!”

“పదండి.”

చీకట్లో నంబర్లు వెనక టార్చిలైటు చూపించే కుర్రాడి సాయంతో వెదుక్కుని కూర్చున్నారు.

ఐదునిముషాలు కాకుండా శ్యామ్ జ్యోతి చెయ్యిని తన చేతి లోకి తీసుకున్నాడు.

“అబ్బ! నిద్రవస్తోంది!” జ్యోతి మెల్లగా అవులించింది.

“పడుకోండి.”

జ్యోతి తలను తన భుజాలమీదకు తీసుకున్నాడు.

పది నిముషాల్లో జ్యోతికి నిద్రపట్టేసింది.

ఇంటర్వర్ గంటమోగింది. లైట్లు జిగుమన్నాయి.

“ఇంటికి పోదామా?” బయట డ్రింక్ తాగుతూ అడిగాడు శ్యామ్.

“సరే.”

ఒక పావుగంటలో ఇద్దరూ శ్యామ్ గదికి వచ్చేశారు.

“జ్యోతీ. డియర్ ఈరకం బ్రతుకు నేనింక సహించలేను. నన్ను పెళ్ళిచేసుకో!”

“వాచ్!?”

“అవును. అన్నీ తెలిసే అడుగుతున్నా మిమ్మల్ని మూర్తి మోసంచేశాడు నన్ను చేసుకోడానికి ఇష్టపడితే ఐ విత్ నీ హాపీ”

“శ్యామ్. నిజంగా నువ్ ఇంత అనుభవంలేనివాడి వసుకో లేదు. అనుకుంటూ ఉంటే నీ జోలికి వచ్చేదాన్ని కాదు. నువ్ వర్జన్ వని నేను ఊహించలేదు. అయ్యాం సారీ”

“ఎందుకు?”

“నిన్ను అనవసరంగా ఈ ఊబిలోకి దింపినందుకు. ప్రేమ అంటే నాకు నమ్మకం పోయింది. పడక నిజం. ప్రేమ భ్రాంతి.”

“నువ్ అలా మాటాడకు జ్యోతీ. నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను.”

“అమాయకుడివి శ్యామ్. ఈ పడకమైకం వదిలిపోగానే నువ్వు అనుకుంటున్న ప్రేమ ఇగిరిపోతుంది. నువ్వు నా జీవితంలో మరో మూర్తిలా నిష్క్రమిస్తావ్. నేను మళ్ళీ మొదటికొస్తాను.”

“పినికిర్ గా మాటాడుతున్నావ్ జ్యోతి! ఎవరు ఎదురొచ్చినా సరే నిన్ను పెండ్లి చేసుకుంటాను. నిజంగా....”

“ఏం? ఇలా సుఖంగా గడపడం నీ కిష్టంలేదా?”

“ఉంది. ఈ సుఖాన్ని శాశ్వతం చేసుకుందామని....”

“సరే, నిన్నెందుకు కాదనాలి? మూడునెలల తరవాత నువ్వు ఇంకా నన్ను చేసుకుంటానని అంటే నేను అభ్యంతరం చెప్పను, సరేనా?”

“ఓ డియర్.” మీదకు వాలిపోయాడు శ్యామ్.

శ్రీనాథ్ ను మరిచిపోయినట్టే మూర్తి ముఖం కూడా మరిచిపోయాననుకుంది జ్యోతి. కలలో మూర్తి అప్పుడప్పుడూ కనపడుతూ ఉండేవాడు. ఇప్పుడు కలలోకూడా శ్యామ్. తనెంత మారిపోయిందీ? ఎంత మారిపోతోందీ?

కొత్త సంవత్సరం దగ్గరపడుతోంది.

న్యూ ఈయర్ గిఫ్ట్ శ్యామ్ కి ఒకటి ఇవ్వాలనుకుంది. ఏమిటి ఇస్తే బావుంటుంది?—చటుక్కున మూర్తి పేవర్ జ్ఞాపకం వచ్చింది. శ్యామ్ కి అలాంటి ఎలక్ట్రిక్ పేవర్ ఇస్తే....

ఆలోచిస్తూ డ్రాఫ్ట్ రాస్తోంది.

మెసంజర్ పోస్ట్ పట్టుకొచ్చి ఎవరి ఉత్తరాలు వాళ్ళకిస్తున్నాడు.

“జ్యోతిగారూ, మీరు కవరు....”

బయట ఫ్రమ్ ఎడ్రస్ లేదు. దస్తూర్ ఫోల్చుకోడానికి చీలుగా లేదు. పెద్ద కవరు. గ్రీటింగ్ లా ఉంది.

కవరు చింపింది.

ఊహించినట్టే గ్రీటింగ్చాలా సింపుల్ గా అందంగా వుంది.

“యు ఆర్ అవుట్ ఆఫ్ మై సైట్. అవుట్ ఆఫ్ మై మైండ్!” కింద సంతకం “రాధాకృష్ణమూర్తి”.

ఈ చమత్కార స్వభావమే తన మతిని పోగొట్టింది.

‘అవుట్ ఆఫ్ సైట్, అవుట్ ఆఫ్ మైండ్’ అని సామెత. అంటే మనిషి ఎదురుగా ఉన్నంతసేపూ జ్ఞాపకం, మనిషి మరుగైతే మరుపేనని.

నువ్ నా ఎదుట లేవు. మరి నాకు మతిపోయింది. సామెతను ట్వీస్ట్ చేశాడు....గ్రీటింగ్ తయారుచేసిన రచయిత.

మూర్తి నవ్వుతున్నట్టు కనపడ్డాడు కాడ్డులో.

కవరులోకి చూసింది ఆశగా.

ఉత్తరమూ ఉంది.

గుండెలు దడదడలాడుతుండగా కాగితం మడత విప్పింది.

“డియర్ దీపం.

ఇన్నాళ్లె ఉత్తరం రాయలేదని కుతకుతలాడిపోతుంటావ్. నాకు తెలుసు. ఆరునెల్లు సావాసం చేస్తే వారు వీరపుతారని సామెత. కాని ఇక్కడ గొడవల్లో ఐదు నిమిషాలు ప్రశాంతంగా లేనంటే నువ్ నమ్మాలి.

సుఖంగా ఎందుకులేనో, రాయడమెందుకులే! బెజవాడనుంచి హైదరాబాదు వెళ్లాను. అనుకున్నట్టే జరిగింది. వడ్డించేవాడు మన వాడే....కాని వడ్డించేవరకూ....

జీవితంలో అర్థం చేసుకుని అభిమానించే వ్యక్తి దొరకటం పూర్వజన్మ సుకృతం. ఉద్యోగం విసుగెత్తుతోంది....శెలవు పెట్టేస్తున్నా....శెలవంటే ఆడదానికి పుట్టిల్లే. మరి నాకు....నువ్వే!

కొత్త సంవత్సరానికి కలిసే ఉందాం.

నీవాడై నీవాడు కాలేకపోయిన

మూర్తి.”

చీ! మూర్తిని తనెంత అపార్థం చేసుకుంది!

జవాబు రాయడం ఎలా? మాటలు వెదుకుతూ డ్రాఫ్ట్ రాయడం పూర్తిచేసి ఏజంటు సంతకానికి పంపించేసింది.

“ఏమిటో చాలా గాఢంగా ఆలోచిస్తున్నారు?”

—శ్యామసుందర్.

“ఆ. ఏముంది మామూలే!”

“నిన్న పూర్తి చేయని ...”

“ఇవాళ పూర్తి చేస్తారా?”

“అంటే మీరు రారా?”

“చూడు శ్యామ్ సాయంకాలం మాటాడుకుందాం.... చూశావా మొహం ఎంత సీరియస్ గా పెట్టేశావో?”

చిన్న నవ్వు నవ్వి వెళ్ళిపోయాడు శ్యామ్.

ముందు ఏజంటుని మంచి చేసుకోవాలి. కొత్త సంవత్సరం ముందు శెలవు తీసుకోడమే సులువు. మళ్ళీ ఫిబ్రవరి నుంచీ పని ఎక్కువగా ఉంటుంది.

బ్యాంకు ఉద్యోగులందరికీ సంవత్సరానికి నెలరోజులు కంపల్సరీ శెలవు ఇస్తేకాని మనసుకి పట్టిన తుప్పు వదిలిపోదేమో! అవే కాగితము, అవే ఫారాలు. అవే టిక్కులు అవే సంతకాలు.

ఐదు గంటలకల్లా లేచి ఏజంటు గదిలోకి వెళ్ళింది.

“రండి, రండి, కూర్చోండి.”

పిలుపు దోరణి వాతావరణం, నిర్మలంగా ఉన్నట్టు సూచించాడు.

ఏజంటుకి దొంగ కారణమేదో చెప్పి నెలవు సంగతి చెప్పి ఒప్పించుకొని బయటకొచ్చేసరికి పది నిమిషాలు పట్టింది.

మెట్లమీదే నుంచుని ఏజంటు గదివైపు చూస్తున్నాడు శ్యామ్.

“అబ్బ! ఇప్పటికై నా వచ్చారు.”

“నాట్యకళ గురించి తలుచుకుంటే కాలం తెలియలేదు.

నాక్కాదు ...” ఏజంటు గదివంక చూపించింది జ్యోతి.

“అలా వెళదాం....”

“నాకు ఇంటిదగ్గర పని ఉంది. రేపు కలుసుకుందాం.”

“అదేమిటి? సాయంకాలం వస్తానన్నావ్?”

“సాయంకాలం ఆలోచిస్తానన్నాను. ప్లీజ్. నాకు పని ఉంది”

ఓ అడుగు ముందుకు వేసింది,

“జ్యోతి నన్నెందుకిలా హింసిస్తావ్?”

“డయలాగ్ వండర్ ఫుల్ గా ఉంది. నాకు పనుందని

చెప్పాడా....వస్తా....బై !”

నవ్వేసి వెళ్ళిపోయింది జ్యోతి.

తెల్లబోయి నిలబడ్డాడు.

జ్యోతి హైమవతమ్మతో ఇంటికి వెళ్ళగానే చెప్పింది. శెలవు పెట్టి దెజవాడ వెళ్ళే ఆలోచన గురించి.

“తాతగారింటికి వెళదామా” హైమవతమ్మ కిరణ్ నడిగింది.

“అమ్మకి శెలవో?” ఎదురు ప్రశ్న వేశాడు.

“అసలు వెళదామా?”

“మరి నా చదువో....శెలవల్లో కూడా మేష్టారు ప్రైవేటు పెడతానన్నారు.”

“అయితే నువ్వు, మామ్మా ఇక్కడ ఉండిపోండి. నేను వెళతాను.”

“అదేమిటీ నీకు శెలవు దొరక్క దొరక్క దొరికితే మేం ఇక్కడ ఉండి ఏం చేస్తాం?”

“నాన్నగారు వచ్చేస్తే?”

“అందుకేగా మిమల్ని ఉండమంటున్నది?”

“సరే నేనూ మామ్మా, ఉంటాం.”

“చూద్దాంలే....ఇంకా పైముందిగా....”

అక్కడికి ఆ ప్రస్తావన ముగిసింది.

తన సీటులో కూచుని ఉత్తరం రాస్తోంది జ్యోతి.

శ్యామ్ వచ్చాడు. ఉత్తరం రాస్తున్నట్టు చూసి వెనక్కు వెళ్ళిపోయాడు. జాలి పేసింది జ్యోతికి.

ఇంతలో ఏజంటు పిలిచాడని కబురువస్తే రాస్తున్న ఉత్తరం ప్యాక్ కింద పెట్టి ఏజంటు గరిలోకి వెళ్ళింది.

తిరిగి వచ్చేసరికి టేబిల్ మీద రాయవలసిన డ్రాఫ్ట్లు ఉన్నాయ్. అవి పూర్తిచేసి ఉత్తరం తీసింది. ఇన్ లెండ్ రెటర్ పూర్తిగా అయిపోయింది. చెప్పవలసిన విషయం పూర్తికాలేదు.

నిట్టూర్చింది జ్యోతి.

రెస్ట్ ఇన్ పెర్సన్ అని చేర్చి ఉత్తరం మడిచి అంటించి

బ్యాగులో పడేసుకుంది వెళుతూ స్వయంగా పోస్ట్ చెయ్యడానికి.

10

డిసెంబరు పదిహేను కింకా పదిరోజులుంది.

తన ఒక్కరే వెళ్ళడమా, అందరూ కలిసి వెళ్ళడమా అన్నది తేలనేలేదు.

“అత్తయ్యా, నువ్వు వస్తే ఓ పదిపదిహేనురోజులుండి రావచ్చు. పెట్టడానికేం నెలరోజులు పెట్టాననుకో!”

“అబ్బాయి తిరిగొస్తాడనిపిస్తోంది. పాలమీద వెన్నా, పుట్టింటి మీది మమకారమూ అన్నారు. నువ్వెళ్ళి ఉండిరా....కిరణ్ కీ చదువుంది. ఎంత చిన్న క్లాసయితే మాత్రం వాడి బరువు వాడికి ఉంది.”

“సరే అత్తయ్యా మీ ఇష్టం. ఓ పదిరోజులుండి వచ్చేస్తా. నీకు కావలసినవన్నీ చూసే వెళతాలే!”

“నువ్వేంచూడక్కర్లా! నేనే చూసుకుంటా!”

“అంతవాడివైతే ఇంకేం కావాలి.”

బ్యాగు మెడలో వేసుకుని బూట్లు టక్ టక్లాడించుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు కిరణ్.

ఆరోజు ఆఫీసులో అనుకోని సంఘటన జరిగింది. లంచ్ రీసెస్ లో శ్యామ్ వచ్చాడు తన గదిలోకి. వచ్చినదే తడవు ఉత్తరం రాయడం పూర్తి అయిందా అని అడిగాడు.

“ఏం ఉత్తరం?”

“యువర్ లవింగ్ ప్రెండ్ కి.”

“ఓహో! అదా, ఇంకొకరి ఉత్తరాలు చదవటం నాగరికమైన అలవాటు కాదు. నాకు చిన్నపుడే స్కూల్లో టీచర్ చెప్పింది.”

“మనుషుల్ని బానిసల్ని చేసుకోడం....” ఎదురుగా కుర్చీలో కూచుంటూ అన్నాడు శ్యామ్.

“నేను చేసుకోవాలనుకున్నంత మాత్రాన ఎవరైనా బానిస రౌతారా?”

“క్యోతీ, అవన్నీ ఎందుకు? నేను చెప్పినది ఏంచేశావ్?”

“.....?”

“అదే, మన పెళ్ళి?”

“సిల్లీజోయ్. ఈరోజు రాత్రి వస్తా.... అనవసరంగా మనసు పాడుచేసుకోకు.”

“బయట వెయిట్ చేస్తుంటా, అయిదయాక.”

“వదు. మెడలో దుమ్ములెందుకు. తినేది ఎలానూ తింటూ; నేనే రూమ్ కి వస్తా.... ఓకే?”

నవ్వుతూ వెళ్ళిపోయాడు శ్యామ్.

అతని మనసుని కష్టపెట్టడమంటే బాధగా ఉంది జ్యోతికి. పాపం! చిన్నవాడు. అమాయకుడు. లోకం తీరు తెలియనివాడు.

మాట నిలబెట్టుకుంది జ్యోతి.

ఇంటినుంచి, అలా వెళ్ళివస్తానని చెప్పి, చెంగల్ రావ్ పేట బయలుదేరింది, వీధిలోంచే ఆహ్వానించి ఆమె లోపలకు వెళ్ళగానే తలుపు గడియపెట్టేశాడు శ్యామ్.

“ఐ డోన్ట్ వాంట్ టు బీ డిస్టర్బ్డ్!” అంటూ.

“ఎన్నాళ్ళయింది మనం కలిసి!”

“ఎన్నాళ్ళయింది. మొన్ననేగా....”

“కాఫీ తీసుకుంటావా?” ప్లాస్క్ తీశాడు. “జస్ట్ ఏ స్నాక్!” బిస్కెట్ పేకెట్టు విప్పాడు.

పరాకుగా చూస్తోంది జ్యోతి.

“ఏమిటో ఆ ఆరోచన?”

“ఆ! అబ్బే, ఏంలేదు.”

శ్యామ్ ముఖం వాడిపోయింది.

ప్లాస్క్ లో కాఫీ కప్పుల్లో పోసి ఒక కప్పు జ్యోతికిచ్చి, ఒక గుక్క తాగి కప్పు కిందపెట్టి సిగరెట్ వెలిగించాడు.

“అబ్బ!” జ్యోతికి దగ్గువచ్చింది.

సిగరెట్ పొగ గదంతా వ్యాపిస్తోంది.

“జ్యోతీ, ఐ లవ్ యూ, వై డోన్ట్ యూ మేరీమీ?”

“మళ్ళీ అదే ప్రశ్న? కొన్నాళ్ళు ఆగి చెప్పమన్నానుగా. ఇప్పుడేం తొందర వచ్చిందీ?”

“నిన్ను ఎవరై నా తాకితే నే చూడలేను.”

“నువ్ మరీ అమాయకుడివి. అదెలా సాధ్యం చెప్పు?”

“అంటే?”

“నేను ఇక్కడికి వచ్చానని తెలిస్తే మూర్తి ఏమంటాడో
యిస్తా?”

“తెలీదు....నాదగ్గరకు వచ్చినట్టే అతని దగ్గరకూ వెళ్ళిం
.....”

“పూర్ డియర్. నీ బాధలో నన్ను నొప్పించాలని ప్రయత్నం
స్తున్నావ్.”

“నీకు మనసు లేదూ?”

“లేకపోతే?”

“జ్యోతి, అన్నీ సులువ్గా తీసిపారేస్తావ్. నువ్ దేన్నీ
రియస్గా తీసుకోవా?”

“తీసుకోకూడదనే నీతో చెప్పాలని ప్రయత్నం. సరియైన
చతు వెదుకుతున్నానంతే!”

“రేపు ఏం జరుగుతుందా అనే ఆలోచన లేదా నీకు?”

“ఆ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పలేను. నాకు ఆలసటగా
ంది. వేగం వెళ్ళిపోవాలి....”

“వద్దు. వెళ్ళొద్దు. ఇలా రా. రిలాక్స్ అవుదువుగాని.”

మంచంమీద వెల్లకిలా పడుకుంది జ్యోతి.

గదిలో శ్యామ్ వెలిగించిన ఊదువత్తుల వాసనని తరిమేసి
కమించుకుంది సిగరెట్టు పొగ.

“మూర్తి దగ్గరకు వెళ్ళిపోతున్నావ్ కదూ. జ్యోతి, నిజం
స్పష్టం.” శ్యామ్ సూటిగానే అడిగాడు.

“నువ్ చెప్పు. ఉత్తరం ఎంతవరకూ చదివావ్?”

“.....”

“నిజం చెప్పు.”

“.....”

“సరే. నే వెళుతున్నా!” చటుక్కున లేచింది జ్యోతి.

“వద్దు. జ్యోతీ. వెళ్ళొద్దు. నువ్ రేకుండా నేను బ్రతకలేను
ఉత్తరం, నేను చూడలేదు. గెస్ చేశానంతే. కాని....”

“సరే, ఆ విషయం మరి మాటాడుకోవద్దు మనం. సరేనా?”

“కాని, కాని....”

“ఏమంటావ్. నేను వేగం వస్తానని ఇంటిదగ్గర చెప్పా
తల్లిగా, కోడలిగా కూడా నాకు కొన్ని బాధ్యతలున్నాయి.”

“సారీ జ్యోతీ. నేను పశువుని కాను, అన్యమనస్కయి
స్త్రీతోని బలాత్కరించలేను. నువ్వన్నట్టు బొత్తిగా అనుభవంలే
వాడిని.... నన్ను చేసుకుంటే నీకు ఏ లోటూ రాకుండా చూస్తాను.

“నా కొడుకునీ, అత్తగార్ని కూడా.... ఇంకా వస్తే....”

“వాళ్ళకి నీ జీతం పంపించెయ్యి.”

“మన పెళ్ళికి మీ అమ్మా, నాన్నా, వస్తారా?”

“వాళ్ళతో ఏం పని, రిజిస్టర్డ్....”

“అవును కాగితం ముక్కయితే చింపి పారెయ్యవచ్చు
అంతేనా?”

“అదికాదు. నీకు దేవుడంటే నమ్మకం ఉంటే గుళ్ళో....”

“ఆ తరవాత?”

“హాయిగా....”

“అవును నువ్ అఫీసునుంచి వచ్చేసరికి నేను మరో :
నిముషాలు ముందే వచ్చి కాఫీ టిఫిన్ తయారుచెయ్యాలి. నే
వండి, వడ్డించి పనులు చూసుకుని సీతోబాటు అఫీసుకు రావో
చూడు శ్యామ్ పెళ్ళిలేకుండా ఇలాగే జీవించలేమా? ఒకసారి చే
తప్పు మళ్ళీ చేస్తామా?”

“పెళ్ళయితే ఒక గాడీలో పడుతుంది జీవితం....”

“వ్వు! మై డియర్ బోయ్! నా జీవితం ఒక గాడీలో భా
మూడు గాడీలలో పడింది. మూడు వంకల్లో వెనక్కి వెళుతున్నా
నేను. నాకు ఇంక దేనిమీదా మోజులేదు. రేపటి గురించి ఆలోచి
ద్దైర్యమూ లేదు. నిన్ను చూసి పొరపాటుపడ్డాను. నాకు తగిన మ
నసుకున్నాను. నాలాంటి వాడివేననుకున్నాను. పొరపాటు. ఈ రక

బంధాలు నాకు సరిపడవు. నీసాలు ఎక్కడా కనపడటంలేదేం....
పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నామని మంచివాడి వయిపోయావేమిటి?"

"నిజమే. నేను ఏకాకిననే కసితోచేసే పనులు ఇంకెలా
చేస్తాను. నేను ఇంక ఏకాకి కాదు. నాకూ ఓ మనసిచ్చిన మనిషి
దొరికింది."

"మనసైతే ఇచ్చిందికాని మనువుకు రానంటే?"

"ఓర్మితో ఏ పనినైనా సాధించగలననే నమ్మకం ఉంది
నాకు."

"నీ నమ్మకం పొగడదగినదే. ఏడున్నర అయిపోయింది.
మావాడి ప్రశ్నలు తట్టుకోవడం కష్టం. ఇక వెళతా!"

"ఉండు."

మెల్లగా వచ్చి మంచంమీద కూర్చుని జ్యోతిమీదకు వంగి
ఆమె కళ్ళలోకి చూశాడు.

"ఏమిటలా చూస్తున్నావ్?"

"జ్యోతీ, నీ కళ్ళలో వెలుగు ఎవరి కళ్ళలోనూ చూడలేదు.
యూ హేవ్ వెరీ పవర్ఫుల్ అయిస్!"

"అవే కొంపమీదకు తెచ్చాం! పొగడ్తలంటే నాకు గిట్టదు."

"ఇది పొగడ్తకాదు నిజం."

నిట్టూర్చి లేచి కూచుంది జ్యోతి.

"మరో రోజు మళ్ళీ వస్తా" లేచి బట్టలు సవరించుకుని జోళ్లు
తొడుక్కుని వెనక్కితిరిగి చూడకుండా వెళ్లిపోయింది.

తను విటుడిగా మొదలై ప్రేమికుడిగా ఎలా మారిపోతున్నాడో
ఆలోచిస్తున్నాడు శ్యామ్.

11

వర్క్ షాప్ లోని పనివాళ్ళు చేతికి కట్టున్న కొత్త వ్యక్తిని
చూసి వింతగా ఆలోచించడం మొదలెట్టారు. కొంతమంది రిజై సిరి
గాడితో శ్రీనాథ్ ని కనెక్ట్ చెయ్యగలిగారు. అతని బట్టలుచూసి
మనిషిని పోలిన మనిషి ఉండవచ్చని మరికొందరి ఆలోచన.

"ఒరేయ్, ఈ ఇంజను దింపాలి. అందర్నీ ఓమారు కేకెయ్!"

ఫోర్మేన్ పిలిచాడు. ఎక్కడి పనులు అక్కడ వదిలేసి వచ్చారు అందరూ. ఇంజనుకూ ఒక కాడికీ పెద్ద మోకులు కట్టి ఒక్క ఉదుటన దింపేశారు, మీదకె త్తిన ఇంజన్ను.

బయట ఒక స్కూటర్ ఆగింది.

“పొగ తెల్లగా వస్తోంది” సూట్ వాలా అన్నాడు ఫోర్మేన్ తో.
“ఎన్నాళ్ళయింది కొని?”

“రెండు వెలలు. మొదటి సర్వీసింగ్ కూడా కాలేదు.”

“చూస్తా?”

పనిముట్లలో ముందుకొచ్చాడు: “పెట్రోల్ కన్సమ్ప్షన్ ఎలా వస్తోంది సార్?”

“పదిహేడూ, పద్దెనిమిదీ....”

“స్పార్కింగ్ చూడాలి.... పోనీ ఓ రెండురోజులు ఆగ కూడదూ. మొదటి సర్వీసింగ్ వరకూ....”

“మీరు ఒకసారి చూడండి.”

శ్రీనాథ్ ఒక విషయం గుర్తించాడు. రిజివాడిని ఒరేయ్ అని పిలిచే ఈ ఊళ్ళో మోటార్ మెకానిక్ ని ఏమండి అంటున్నారు.

“రావోయ్ బావా! నాకంటే ముందెలా వచ్చేశావ్?”

భూషణంగారు వెనకాలే వస్తూ పలకరించారు. శ్రీనాథ్ చెయ్యి చేతిలోకి తీసుకుని వర్క్ షాప్ అంతా చూపిస్తున్నారు.

ఒకదగ్గర వెర్డింగ్ చేస్తున్నారు, మరోదగ్గర మరో రకపు వెర్డింగ్.... టైర్ డి ట్రేడింగ్ సెక్షన్. స్మిత్, కార్పెంట్రీ, వివిధ భాగాలూ చూశారు.

“ఇక రిపేరింగ్ వర్క్స్ మనకి వస్తాయి. రోజూ చిన్నా పెద్దా ఒక పదిపనులు చేస్తూంటాం. వాటికి ఎంతెంత అవుతుందో అది ఎస్టిమేట్....” చెప్తున్నారాయన.

“సార్! నాకు తలకు మించిన పని అవుతుందేమో....”

“సార్ అనకు. బావ అను. వీళ్ళందిరికీ నువ్ మా బావమరిది పని చెప్తాను.... ఎస్టిమేట్ నీకు ఫోర్మేన్ చెబుతాడు. మంచి కాగితంమీద అంకెలు వెయ్యడంవరకే నీ బాధ్యత.”

ఇద్దరు చుట్టూ ఓమారు తిరిగివచ్చి ఆఫీసు గదిలోకి వెళ్ళారు.
ఓ పక్క పెలిఫోన్ ఉంది ఒక ఎత్తు బల్లమీద.

భూషణంగారు కుర్చీలో కూచుని ఎదురుకుర్చీ శ్రీనాథ్ కి
చూపించారు.

“ఆ పెయింటర్ని ఇలా పిల్చుకురా!” అబ్బాయి వెళ్లి పిలుచు
కొచ్చాడు.

“పిలిచారట.”

“ఆ కారు సాయంకాలానికి ఇచ్చేయ్యాలి”

“బాబూ!”

“ఏమిటది?” హుంకరించారు భూషణంగారు.

ఆయన గొంతులో అంత ఆగ్రహం ఎప్పుడూ వినని శ్రీనాథ్
త్రుళ్ళిపడ్డాడు.

“ఏం, ఒళ్ళు పొగరుబలిసి తాగి పడుకున్నావ్. ఆ ఇల్లాలు
లబోదిబో మంటూంటే వినకుండా ఏం నీకు తాగుడేం? సరే మరో
రోజు తైమిచ్చాను. రేపు సాయంకాలానికి చెయ్యకపోతే మక్కెలు
విరిగిపోతాయి....వాళ్ళకు నేను ఎలాగో సర్దిచెప్పాలి.”

తల వంచుకు వెళ్ళిపోయాడు పెయింటర్.

“మనుషుల్ని మనుషుల్లా చూడాలి. కాని ఒక్కొక్కప్పుడు
కొరడాకు మించిన ఆయుధం లేదు. ఈ వెధవ రోజుకి పదిరూపా
యలు తెచ్చుకుంటాడు. అందులో మూడు రూపాయలు తాగుడికే
అయిపోతాయ్. ఈదొచ్చిన పిల్ల పెళ్ళికుంది ఇంట్లో. అతని భార్య
నాదగ్గర కొచ్చి ఏడుస్తుంది. నేనేం చెయ్యను? నా బాధలు ఎవరితో
చెప్పుకోను? నామాటంటేనే భయం. చెయ్యి చేసుకుంటే అసలు
ఊరు వదిలి వెళ్ళిపోతాడని భయం, అప్పుడు ఆ సంసారం బాధ్యత
అంతా నామీదే పడుతుంది.”

శ్రీనాథ్ ని అందరికీ పరిచయంచేసి వెళ్ళారు భూషణంగారు.

శ్రీనాథ్ కి ఉద్యోగం కొత్త. పెద్ద బాధ్యత. ఎవరితోనూ

గట్టిగా మాటాడి ఎరగని మనిషేమో చాలా ఇబ్బందిపడవలసి
వచ్చింది పని బాగా అలవాటు అయ్యేవరకూ.

రోజూ ఏడున్నరకల్లా వర్క్ షాప్ కి రావడం, మధ్యాహ్నం ఒంటిగంటవరకూ ఉండి ఫోర్ మెన్ భోజనంచేసి వచ్చాక వెడుతుండడం జరుగుతుండేది. పని పూర్తి అయేసరికి రాత్రి ఎనిమిదవుతుండేది. పదులూ రాతకోతలూ చాలా ఉండేవి.

ఇంతలో రెండు డిజైలూ రిపేర్ చేయవలసివచ్చింది. ఒకదాని ఫోర్క్ దెబ్బతింటే, రెండోదాని ఫ్రేం విరిగింది.

పెంటయ్యతో చెప్పాడు వర్క్ షాప్ కివ్వమని. ఫోర్ మెన్ చెప్పినట్టు వాటికయ్యే బర్చు తను ఇస్తానని చెప్పాడు.

చిన్న రిపెయిర్లన్నీ చేయించి బళ్ళకు మళ్ళీ మదుపుపెట్టాడు. వాటికయ్యే బర్చుల ఎస్టిమేట్ ఫోర్ మెన్ చెప్పిన ప్రకారం పెయిర్ కాపీచేసి పెంటయ్యకిచ్చి డబ్బు ఇచ్చేయమని వసూలు చేశాడు. సాయంకాలానికి ఆ డబ్బు ఎక్కొంటు పుస్తకంలో జమగాపడింది.

కొత్తలో కొంత కష్టంగా ఉన్న కొత్త ఉద్యోగానికి అలవాటు పడిపోయాడు శ్రీనాథ్.

ఒకనాడు జేబులో డబ్బు పెట్టుకుని మూర్తి ఇంటికి వెళ్ళాడు. అతన్ని చూడగానే అంది వసుంధర : “మీకు కబురు చెయ్యమని చెప్పాను. మేం రేపే బయలుదేరి విశాఖ వెళ్లాలనుకుంటున్నాం. బస్సులో టిక్కెట్లు కూడా చెప్పేశారు. మీవాళ్ళ దగ్గరకి వెళతా. ఏమైనా చెప్పమంటారా?”

“చూశారా. ఈ వర్క్ షాప్ గొడవలో మళ్ళీ రావడానికి వీలు కాలేదు. మీరు ఈ ఐదు వందలూ మా అమ్మకివ్వండి. క్షేమంగా ఉన్నానని చెప్పండి. నేను త్వరలో వచ్చి తీసుకెళతానని చెప్పండి. ఈ పాకలో ఏం ఉండగలదు? మొదటినుంచి సుఖానికి అలవాటుపడ్డమనిషి. ఒకటిరెండు నెలల్లో ఏదైనా ఇల్లు చూసి వెళ్ళి తీసుకువస్తా. కిరణ్ ని బాగా చదువుకోమని చెప్పమన్నానని చెప్పండి.”

“ఉత్తరం ఏమైనా ఇస్తారా?”

“ఉత్తరం ఎందుకులేండి. రైల్వో నే కనిపించి ఇచ్చానని చెప్పండి. వస్తా.”

వర్క్ షాప్ కి చేరగానే భూషణంగారి దగ్గరనుంచి కబురు

వచ్చినట్టు తెలిసింది. వెంటనే ఆయన ఇంటికి వెళ్లాడు.

“రావోయ్ బావా, కూచో!”

చుట్టుపక్కల ఎవరూ లేకపోయినా ఇలా పిలవడానికి కారణం ఏమిటో శ్రీనాథ్ కు అవగాహన కాలేదు.

“అదేమిటీ, ఆ పుస్తకమేమిటీ?”

“ఎకౌంట్ బుక్!”

“అవి చూడడానికి నేను నిన్ను రమ్మనలేదు. నేనంటే అందరికీ అభిమానంకంటే భయమే ఎక్కువ. నన్ను ప్రేమించే మనిషి ఒక్కరే ఉండ్లి. నా భార్య సుబ్బలక్ష్మి.... నువ్వు నన్ను అభిమానిస్తావని ఆశ....”

“మీరు నాకు దైవసమానులు.”

“అంతమాటనకు. నేను నీ అభిమానాన్ని పొందగలిగితే చాలా సంతోషం. నీతో చాలా మాటాడాలని పిలిచాను, రిజైలమీద డబ్బు సరిగా వస్తోందా?”

“ఏం డబ్బు! ఈ రోజే వాటిమీద చాలా మదుపును పెట్టి బాగుచేయించాను.”

“మన వర్క్ షాప్ లో చేయించలేకపోయావా?”

“అక్కడే చేయించాను.”

“ఎంత అయింది?”

ఎకౌంటు పుస్తకం ఇచ్చేశాడు శ్రీనాథ్.

“నీ నిజాయితీ నాకు తెలుసు. పాపాయ్! మామయ్యకి కాఫీ తీసుకురా. నాకున్నదల్లా ఈ అమ్మాయి ఒక్కతే. నాకు ఏ ప్రమాదం జరిగినా దీనిని ఆదుకోవలసింది నువ్వు. మామయ్య అనే చెప్పాను నీ గురించి. నేను ఎవరినీ ఏదీ అడగలేదు. నువ్వు నాకు ఒక ఉపకారం చెయ్యాలి.”

కప్పులు పట్టుకుని వచ్చింది పాప.

“ఈయనేనమ్మా, శ్రీనాథ్ మామయ్య. చెప్పాగా సైన్యంలో పని చేస్తున్నాడని. ఇక మనతోనే ఉంటాడు.”

“పది దాటిపోయిందే, నే వెళతా.” శ్రీనాథ్ లేవబోయాడు.

“కూచో! వెళుదువ్గాని ఈ రోజు మంచిరోజు. ముహూర్తం బావుంది. ఇవాళనుంచీ నీ బసా, బోజనం అన్నీ ఇక్కడే. నేను పోన్చేస్తా. ఫోర్మెన్ అంతా చూసుకుంటాడు. నా ప్రవర్తన నీకు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తోంది. సమంజసమే. నమ్మక మైన, నిజాయితీపరుడైన మనిషి అభిమానాన్ని సంపాదించడం చాలా కష్టం. నిజానికి అల్లాంటిమనిషికోసం చాలా రోజులనుంచీ వెదుకు తూనే ఉన్నాను. ఆ మేనేజర్ ధర్మమా అంటూ నువ్ తారపిల్లావ్. ఏకవచనప్రయోగం చేస్తున్నానని ఏమనుకోకు. ఆత్మీయతకీ, అను రాగానికి, గౌరవవాచకాలకీ పొత్తు కుదరదు.

ఇక నా జీవితం. దీని గురించి నేనెవరికీ చెప్పలేదు. ప్రజలు రకరకాలుగా ఊహగానాలు చేస్తున్నారని నాకు తెలుసు.

స్వయంకృషిమీద భరోసా ఉంది. కష్టపడి పనిచేసేవాళ్ళంటే నాకు చాలా అభిమానం. కారణం నేనూ అలాంటివాడిని కావడమే!

మా నాన్నగారు ధనవంతులే. కాని నాన్నని నాన్నా అని పిలిచే ఆదృష్టం నాకు లేదు. మా నాన్నగారు బుగత్ గారు. మా అమ్మ ఒక పల్లెటూరి మనిషి. బుగత్ గారింట్లో పనిచేపేది. బుగత్ గారికి తనను పెళ్ళిచేసుకునే ధైర్యం లేకపోయినా, నే పుట్టి బట్టకట్టడానికి భయపడ లేదు మా అమ్మ. చాలా చిన్నవయసులోనే తను పాపంచేసిందన్న ప్రజల భావానికి ప్రాయశ్చిత్తంగా కన్నుమూసింది. ఐదేళ్ళవాడిని. బుగత్ గారికి పిల్లలు లేరు, పెళ్ళి చేసుకున్న భార్య ద్వారా. అతని అక్కగారికి ఆయన ఆస్తిఅంతా సంక్రమించింది. ఆ ఊళ్ళోనే ఉండే వారు వాళ్ళు, నేనూ ఆ ఇంట్లోనే ఉండేవాడిని.

బుగత్ గారు ఉన్నన్నాళ్ళూ నాకే లోటూ లేదు. ఆ ఊళ్ళోనే అ, ఆలు నేర్చుకున్నాను. ఆయన పోయిన తరువాత నా కష్టాలు ప్రారంభమయ్యాయి. అప్పటికింకా ఐదో తరగతి చదువుతున్నాను.

అప్పటికి సుబ్బలక్ష్మి ఐదేళ్ళది. నేనంటే దానికి ప్రాణం. బుగత్ గారి అక్క కూతురు.

ఆస్తి చేతచిక్కిందే తడవు సుబ్బలక్ష్మి తల్లీ, తండ్రీ నన్ను ఇంట్లోంచి వెళ్ళగొట్టేశారు. దిక్కులేనివాడికి దేవుడే దిక్కు. పల్లె

వదిలి పట్నం చేరాను. లారీలో పనిలో కుదిరాను. బస్సులు కడిగాను. అనేకమైన ఊడిగాలు చేశాను. కాని సుబ్బలక్ష్మిని మరిచిపోలేదు. దొంగచాటుగా గ్రామం వెళ్ళి ఆమెను చూస్తూండేవాడిని. ఆమె అనురాగమే నా బ్రతుక్కింత సార్థక్యాన్ని చేకూర్చింది. పాశ్చాతీ పురం వచ్చి సుమారు పాతికేళ్ళయింది. మా ఓనర్ చలవ. నా చరిత్ర విని నన్ను పెళ్ళిచేసుకోమని ప్రోత్సహించాడు. సుబ్బలక్ష్మి మాటాడ కుండా నాతో వచ్చేసింది తన అన్ననూ, తల్లినీ, తండ్రినీ, ఆస్తిని, అంతస్తునీ వదిలేసి.

అంతేకాదు. ఈనాటికి కూడా సుబ్బలక్ష్మి వాళ్ళవాళ్ళని తలచుకోలేదు.

దేవుడు దయచూశాడు. ఆస్తిపరుడినయ్యాను. హోదా పెంచు కున్నాను. మనుషుల్ని కొనగలం కాని మనసుల్ని కొనడం సాధ్యం కాదు. మనసిచ్చి పుచ్చుకోవడం సంస్కారం. మేనేజర్ నీ గురించి చెప్పాడు. స్వయంకృషిమీద బ్రతకాలనుకోవడం చాలా గౌరవించ దగిన ఉద్దేశ్యం. అప్పుడే నీకు ఉద్యోగం ఇవ్వాలనుకున్నాను. కాని నిగ్రహించుకున్నాను. నిజంగా నువ్వు వచ్చిన నిశ్చయానికి కట్టుబడి జీవితంలోని మార్పును సహనంతో మలుచుకోగలవా? చూసి మరీ ఉద్యోగమిచ్చి నిన్నొక వరం అడుగుదామనుకున్నాను. వరమనే అడుగుతున్నాను. ఇది నీ మనసులో దాచుకోవాల్సిన విషయం."

గాజుల గలగల....కర్టెన్ వంక చూశాడు శ్రీనాథ్.

"సుబ్బలక్ష్మి ఆరోగ్యం చెడిపోయింది, పాప కడుపులో పడకముందే. నిజంగా ప్రీ ప్రేమకి అద్భుతపరిణామం పురుషుడి అదృష్టమే. ఆమె వేదన చూడలేకపోయాను. ఆమె బ్రతకదు. ఆమెను బ్రతికించాలని పట్టుదల. మా అనుమానం నిజమని డాక్టరు దగ్గర తెలుసుకున్నాం. ఈ చిన్న ఊళ్ళో వైద్యసహాయం, అందులో ఆరోజుల్లో అంతంతమాత్రంగా ఉండేది. ఆమెకు నేనే సర్వస్వమని నచ్చచెప్పాను. అందుకు ప్రతిఫలమే పాప. పాప పుట్టిన తరువాత సుబ్బలక్ష్మి ఆరోగ్యం మరీ క్షీణించడం మొదలైంది. నా అనురాగం, ఆత్మీయతా చూసి ఆమె మైమరిచిపోయింది. తత్పరిణామంగా

ఆమె జబ్బు ముదిరింది.

ఒకవంక వ్యాపారం అభివృద్ధి చెందుతోంది. చేతినింవా డబ్బు. కాని వ్యాధిగమనాన్ని ఆపవచ్చన్నాడు డాక్టర్. మరో రెండు సంవత్సరాలు వైద్యం చేయించాను. వ్యాధిగమనం ఆగింది. తను చెయ్యగలిగిన భీభత్సమంతా చేసి మరి ముందుకు వెళ్ళలేకపోయింది రోగం."

అప్రయత్నంగా శ్రీనాథ్ కర్టెన్ వంక చూశాడు.

గాజుల గలగల వినపడలేదు.

ఇంతకీ సుబ్బులక్ష్మీ చనిపోయిందా? చనిపోతే ఈ గాజుల గలగల ఎక్కడనుంచీ వస్తోంది?

అతని గురించి అనేకమైన కథలువిన్నా. తాను స్త్రీల విషయంలో నిష్పలాంటివాడనే విన్నాడు.

మరి ఈమె ఎవరు?

"మీ కోసం ఎవరో వచ్చారు." పనివాడొచ్చి చెప్పాడు.

"ఉండమను."

"చాలాసేపయింది వచ్చి."

వెంటనే బయటకు వెళ్ళారు "చూసివస్తా?" అంటూ. మరో పదినిమిషాలు తరవాత వచ్చి "నేను ఆఫీసుకు అర్జంటుగా వెళ్ళాలి." బట్టలు మార్చుకుని వెళ్ళిపోయారు భూషణంగారు.

ఆయన చరిత్రవెనక అతని మంచితనం తేటతెల్లమయినా ఆయనకి తను చెయ్యగలిగిన సహాయం ఏమిటో ఎంత ఆలోచించినా బోధపడలేదు శ్రీనాథ్ కి.

మరుసటిరోజు శ్రీనాథ్ స్నానం చేస్తుండగానే కబురొచ్చింది. గలగలా స్నానం ముగించుకొని తుండుగుడ్డతోనే బయటికి వచ్చాడు. వచ్చిన మనిషి చీటీ ఇచ్చాడు.

"నిన్ననే చెప్పాలనుకున్నాను. అసలు విషయం వదిలేసి ఏమిటేమిటో చెప్పాను. లారీలో సామాను వేసుకుని వచ్చేయ్."

తలెత్తి చూసేసరికి ఎదురుగా రోడ్డుమీద లారీ.

"నేవచ్చి మాటాడుతా. లారీ తీసుకుని వెళ్ళిపోమను."

వంట పూర్తిచేసుకుని వర్క్ షాపుకి బయలుదేరాడు శ్రీనాథ్.

వెళ్ళిన మరో అరగంటకి ఫోన్ చేశారు వినయభూషణంగారు.

“లారీ తిరగొట్టేశావెందుకనీ?”

“నాకు లారీ కావలసినంత సామానేం వుందీ? అందుకని ...”

“సామాను తరవాత తెచ్చుకోవచ్చు. భోజనానికి ఇక్కడికి వచ్చేయ్.”

“సరే. వస్తావాని నా కోసం ఎదురుచూడకుండా మీరు ముందు చేసేయ్యండి.”

ఫోన్ పెట్టేశారు భూషణంగారు.

“పూర్ణమ్మా, శ్రీనాథ్ వచ్చాడు వడ్డించేయ్!” తను లోపలికి వస్తూనే చెప్పేశారు.

వెండిపువ్వులున్న పీటలు. వెండి కంచాలు. పక్కనే వెం. మరచెంబుతో నీళ్ళూ. వెండి గ్లాసులూ.

భోజనాల గదిలోనే ఒకవంక ఎత్తుగా దేవుడి తీను.

“నెయ్యి వెచ్చపెట్టారా?” లోపలి గదిలోంచి సన్నటి గొంతు

“పెట్టానమ్మా. కూచోండి బాబూ.”

“ఈమె పూర్ణమ్మగారని. నిజంగా అన్నపూర్ణ.”

“వడియాలూ, అప్పడాలూ వేయించారా?” మళ్ళీ లోపలి గొంతు.

“వేయించానమ్మా.”

శ్రీనాథ్ కి ఇదంతా కలలా తోచింది. భోజనాల తరవాత పక్క గదిలోకి వెళ్ళారు. చిన్న బల్లమీద ఓ వెండి అడ్డాకులో వక్క, ఆకులూ, సున్నం, ఏలకకాయలూ.

మెల్లగా ఆకులకి సున్నం రాస్తూ భూషణంగారు తన మన లోని విషయాన్ని బయటపెట్టారు.

“సుబ్బలక్ష్మి ఇంకెంతో కాలం బ్రతకదు. ఇప్పటికే ఒకసారి రక్తం ఎక్కించడం జరిగింది. బొంబాయిలో. శరీరంలో రక్త పూర్తిగా తీసేసి కొత్త రక్తం ఎక్కించడం ఒక్కసారే సాధ్యమే. ఆమెతో నే కూడా, పాపని చూసుకునే బాధ్యత నీదే. నువ్వే నేను పనిని చేసినీ చెయ్యవద్దని వారించవద్దు. ఎంతో ఆలోచన చెయ్య

నవలనుబంధం

నేను ఏమీచెయ్యను. ఆమె తనకువచ్చిన జబ్బుకంటే అసహ్యంతో ఎక్కువ బాధపడింది. ఆమెను మనిషిని చెయ్యడానికి నేను ఆమెకు మాట ఇచ్చాను. మాట నిలబెట్టుకుంటాను. పాపను ఎవరికి అప్పగించాలా అనే ఆలోచిస్తున్నాను. నా పాపను నీ పాపగా చూసుకుంటావని మాట ఇస్తే పోయేప్రాణాలు తృప్తిగా, సంతోషంగా పోతాయి. ఇక రా లోపలికి వెళదాం."

"సుబ్బలక్ష్మి!"

"ఆ!" మెల్లగా వినిపించింది ఆమె వింటైన గొంతు.

"ఇడుగో, ఇతనే శ్రీనాథ్."

ఆమె మంచంమీద పడుకుని ఉంది. కాళ్ళవరకూ దుప్పటే పట్టి ఉంది. పాలిపోయిన తెల్లని ముఖంలో నల్లటి కళ్ళు శ్రీనాథ్ గురిక చూశాయి.

"నమస్కారం! మిమ్మల్ని ఒకటి అడగాలని చాలారోజులుగా వస్తుకుంటున్నాను. నా తదనంతరం ఆయన్నీ-పాపనీ మీరు ఒక కంట నిశ్చేష్టాలి. ఏనాటి పాపఫలమో ఈ రోగం. మీరు నాకు సోదరులు. ఆయన ఏదో ప్రమాణం చేశానంటున్నారు అది అబద్ధం. ప్రాణం సుకోడానికి ఏ వ్యక్తికీ హక్కులేదు. అలా అయితే ఏనాడో నా ప్రాణం తీసుకునే ఉండును. నేను నిశ్చింతగా మరణించడానికి వ్రతంగా ఉండి ఆ భగవంతుడి పిలుపుకోసం ఎదురుచూస్తున్నాను. మీరు ఆయనకు అసరాగా ఉంటారు కదూ!"

అప్పటికే ఆమె కంఠస్వరం చాలా హీనంగా వినపడుతోంది. ఆమె అలిసిపోయింది. కళ్ళు మూతలుపడ్డాయి. నిద్రపోయినట్టుంది. అనసికమైన అలసట ఆమె శరీరస్థితికి ప్రమాదకరమైనదేమో!

శ్రీనాథ్ తన సమస్యలతోనే సతమతమవుతూ ఉంటే ఇదొకటి, సత దంపతులు, వింత వ్యక్తులు, వింత జీవితాలు.

చనిపోతున్నానని తెలిసి, శరీరంలో శక్తిక్షణక్షణం క్షీణిస్తున్నా, మిలోని ఏమి హుందా! భర్తమీద ఏమి ఆ అనురాగం!

శ్రీనాథ్ ఆమెవంకే చూస్తున్నాడు.

ఇక వెళదాం అన్నట్టు సైగచేశారు వినయభూషణంగారు.

“ఇది నీ ఇల్లనుకో. మేడమీద గది నీ కోసం ఏర్పాటు చేశాను. మీ కుటుంబం విశాఖలో ఉండటం కదా?”

“అవునండీ.”

“పాపా, మావయ్య గది చూపించు” హార్లొకి వచ్చిన పాపకి చెప్పారు.

తన భార్య ప్రస్తావన రానందుకు శ్రీనాథ్ సంతోషించాడు.

12

పాకలో ఉన్న బ్యాగ్ తెచ్చుకోవడానికి వెళ్ళినప్పుడు. అక్కడ ఇంతకాలమూ అత్యీయత చూపినవారిని వొదిలొస్తున్నందుకు చాలా బాధపడ్డాడు శ్రీనాథ్. బ్యాగ్ తన గదిలో పడేసి వర్క్ షాప్ కి వెళ్ళాడు శ్రీనాథ్. అక్కడికి పచ్చాడు రామచంద్రమూర్తి.

“విన్నా, నాకు చాలా అనందంగా వుంది. ‘దేవుడున్నాడు’, ‘అంతా మన మంచికే’ అన్న మాటలు శుష్కప్రియాలు కావు. ఆలోచనమీదా, అనుభవంతోనూ చెప్పినవి. వసుంధర నిన్ను భోజనానికి పిలవమంది. పొద్దున్నే వచ్చింది. విశేషాలన్నీ మాటాడుకో వచ్చు. ఇంటికెళదాం పద!”

“ఒరేయ్ మూర్తి, నేను ఈరోజే భూషణంగారింటికి మకాం మార్చేశాను. వాళ్ళంతా నాకోసం ఎదురు చూస్తుంటారు. ఆయనతో చెప్పకుండా ఎలా?”

“పోనీ, చెప్పే వెళదాం.”

“ఆయన ఏమనుకుంటారో....”

“నే చెబుతాగా పద....”

“వద్దు, నేనే చెప్పి వచ్చేస్తా. నువ్వింటికి వెళ్ళు. ఓ అరగంటలో వస్తా....”

జంక్షన్ దగ్గర విడిపోయారు మిత్రులు.

ముందు పాపతో చెప్పాడు శ్రీనాథ్. తన మిత్రుడి ఇంటికి వెళ్ళాలని. భూషణంగారు ఇంట్లో లేరు. తల్లితో చెప్పమని చెప్పి ఆమె అవునన్నాక మూర్తి ఇంటికి వెళ్ళాడు.

మూర్తి తీరికగా కూచుని వసుంధరతో కబుర్లు చెబుతున్నాడు

శ్రీనాథ్ వెళ్ళేసరికి.

“ఏంరా, భూషణంగారి ఆజ్ఞ అయిందా?”

“ఆ! అయినట్టే! మరేం అనుకోకండి. ఆయన చాలా వింత మనిషి. చెప్పకుండా వచ్చేస్తే బాధపడతారు. అందుకని ...”

“పోనైంది. మీవాళ్ళ ఇంటికి వెళ్లాను. అంతా కులాసాగా వున్నారు. బాబీ బాగా చదువుకుంటున్నాడు. తలుపుతట్టగానే వచ్చి మీ ఆమ్మగారే తీశారు. ఏ నిమిషాన్నైనా వస్తారని చూస్తున్నానట. నన్ను చూడగానే ఒకటే ప్రశ్నలు. త్వరలో ఇంటికి వస్తారని చెప్పాను.”

“మరి జ్యోతి?”

అడగకూడదనుకున్నా ప్రశ్న వచ్చేసింది. ఆ ప్రశ్న తన పెదవులెలా దాటిందో, మనసు ఎంత కొద్దిసేపులో అదుపు తప్పిందో అని కించపడ్డాడు.

“భోజనానికి లేవరా! తీరికగా కూచుని మాటాడుకోవచ్చుగా!” మూర్తి కుర్చీలోంచి లేచాడు.

“వడ్డించేస్తా” అని వసుంధర లోపలికి వెళ్ళింది.

వర్క్సాప్ విషయాలు అడుగుతున్నాడు మూర్తి. యాంత్రికంగా సమాధానాలు చెబుతున్నాడు శ్రీనాథ్. అతని మనసు అతని ప్రశ్నమీదా, తన ఆత్మతకి కారణంమీదా ఉంది.

ముఖావంగా, తల వంచుకుని భోజనం చేస్తున్న శ్రీనాథ్ మనసులో మెదులుతున్న ఊహను తెలుసుకున్న వసుంధర చెప్పింది: “అన్నయ్యగారు ఏదో అడిగితే అడ్డొచ్చారు మీరు. మీ జ్యోతిగారిని నేను కలవనేలేదు.”

“అంటే?”

“నే వెళ్ళేసరికి ఇంటిలో లేరు. సాయంకాలం ఏడింటివరకూ కూచున్నా, ఆవిడ రాలేదు. ఆ మరుసటిరోజు పినిమాహాల్లో కనిపించారు. మాటాడుదామనుకున్నాను. పక్కనెవరో ఉన్నారు. మళ్ళీ వెళ్ళడానికి వీలుపడలేదు. ఆమె ఆరోగ్యంగా ఉన్నారు. మీరేం కంగారు పడనక్కర్లే!”

మరి భోజనం సహించలేదు శ్రీనాథ్ కి.

అంటే జ్యోతి తన స్వభావం మార్చుకోలేదన్నమాట.

మీనంగా ఉన్నాడు కొంతసేపు. ముఖం జేవురించింది.

“పోనీ అంతా క్షేమంగా వున్నారని చెప్పారు అంతే చాలు. ఇక ఈ దాగుడుమూతలు అనవసరం. నే వెళ్ళి వాళ్ళందరినీ తీసుకొచ్చేస్తా.”

అప్పటికప్పుడే ఓ నిశ్చయానికి వచ్చేశాడు శ్రీనాథ్.

భార్య తప్పటడుగు వేసినంత మాత్రాన ఆమె తన భార్య కాకపోలేదు. పరిస్థితులు మనిషిని ఏ స్థితికైనా దిగజార్చివేస్తాయి. తను వివశుడెలా ఆయ్యాడు? ఆమెకు తన ఆశక్తితో, అసహ్యం కలిగించాడు. పైగా ఆర్జనలేని వాడిమీద భార్యకు ఎందుకు గౌరవం ఉంటుందీ? అతని అసమర్థతకు ఆమెను నిందించి ప్రయోజనం వీనుందీ? తన కుటుంబాన్ని పోషించుకునే ఆర్థిక స్తోమతలేని అసమర్థుడు తను!

ఇంతకు ముందే ఉత్తరం రాసి ఉండవలసింది. కొడుకుగా కన్నతల్లిని వార్ధక్యంలో సాకే బదులు ఆమెకు కష్టాన్ని కలిగించాడు.

తప్పు చెయ్యనివాళ్ళూ, వానకి తడవనివాళ్ళూ ఎలా ఉంటారు? క్షమించడం దైవలక్షణమన్నారు పెద్దలు. భానించేవాడు భర్త. భర్త పుణ్యంలో భార్యకి భాగం ఉంది. కాని భార్య పాపంలో భర్త భాగం ఉంది.

“అలిపిపోయా, వెళ్ళి పడుకుంటా!” దంపతులదగ్గర శిలవై తీసుకుని నేరుగా ఇంటికి వచ్చిన శ్రీనాథ్ ను ముందు హాల్లోనే భూషణంగారు పలకరించారు.

మాటల్లోనే అన్నాడు “నా కుటుంబాన్ని తెచ్చుకోవాలనుకుంటున్నాను.”

ఒక్కక్షణం ఆలోచించారు వినయభూషణంగారు.

“సంతోషం. ఎక్కడికో ఎందుకు ఇక్కడే ఉండనియ్యి వాళ్ళనీ. వాళ్ళకి ఏ విధమైనా ఇబ్బంది కలిగినా ఇష్టం లేకపోయినా వేరే ఇల్లు చూసుకోవచ్చు. మరొకమాట. వర్క్ షాపుమీద వచ్చే రాబడి పూర్తిగా నువ్ తీసుకో. అవి నీకు చాలవంటే టాక్సీల ...”

“మీ అభిమానానికి చాలా ధన్యవాదాలు.”

“ఉత్తరోత్తరా ఏమైనా గొడవలు లేకుండా....నాకు ఏదైనా ప్రమాదం జరిగినా గొడవలు రాకుండా వర్క్ షాప్ నీ పేర రాసేస్తాను. ఇది మన ఇద్దరికీ తప్ప మూడో వ్యక్తికి తెలియకూడదు. తెలియ వలసిన అవసరమూ లేదు....లాయర్ని పిలిచి రాయించేస్తా....నువ్ వెళ్ళి పడుకో....”

13

డిసెంబర్ పదిహేను దగ్గరగా వచ్చింది. కొత్త ఏజంటు శేలవు మంజూరుచేసి వెంటనే కాగితం పంపించేశాడు జ్యోతికి. తన పని ఎడ్జస్ట్ చెయ్యడం విషయంలోనూ కావలసిన నిర్ణయాలు తీసుకోడం జరిగిపోయింది.

తృప్తిగా ఆఫీసునుండి ఇంటికి వెళ్ళింది జ్యోతి.

“నాన్నగారి దగ్గరనుంచి డబ్బు వచ్చింది.” కిరణ్ తను ఇంట్లో అడుగుపెట్టగానే చెప్పాడు.

“ఎవరు తెచ్చారు?”

“ఆఁ. అల్లావిడ, ఆరోజు వచ్చారే. ఆవిడ.”

“ఎలా ఉంటుంది?”

“చెప్పాగా పిన్నిలాగానే ఉంటుందని.”

“నువ్ బెజవాడ వస్తావా?”

“నే రాను, చదువుపోతుంది. మామ్మ నేనూ ఉంటాం.”

“పోనీ, నువ్వెళ్ళవే. నేను ఈమధ్య ఎలానూ వెళ్ళి వచ్చానుగా. అబ్బాయి ఇక వస్తాడని నాకు గట్టినమ్మకం ఉంది. ఆవిడతో చెప్పాడట సాధ్యమైనా త్వరలో వచ్చి తీసుకువెళతానని.”

జ్యోతి మరి మాటాడకుండా సూట్ కేస్ సర్దుకుని ఆ సాయం కాలం బస్సుకే వెళ్ళిపోయింది.

ఇంటికి వెళ్ళిగానే ముందు జ్యోతిని ఆశ్చర్యపరచిన విషయం కామాక్షి అక్కడే ఉండడం.

కుశలప్రశ్న అవగానే తల్లి నడిగింది జ్యోతి.

“నీ వంట్లో ఇంత అనారోగ్యం ఉందని నాకు రాశావ్ కాదేం?”

వెంటనే వచ్చేదాన్నిగా!”

“నువ్వెలా వస్తావమ్మా! నీ ఉద్యోగం శెలవు దొరుకుతుంది దొరక్కపోతుంది. అందుకని కామాక్షికి రాశాను. దానిమొగుణి ఒప్పించి అది వచ్చింది. పదిహేను రోజులైంది అప్పుడే!”

చటుక్కున అడిగింది జ్యోతి “నేనూ కామాక్షి విజయనగరం నుంచి వ్రాసిన ఉత్తరం అందలేదా?”

“ఎక్కడో మిస్ అయిపోయి ఉంటుంది. ఇంతకీ గొడవలో ఎడ్రస్ రాశామో లేదో.... పోస్ట్ ముఖ్యవిషయాలేం లేవుగా!”

కామాక్షి మాటాడుతుంటే అలాచూస్తూ ఉండిపోయింది జ్యోతి. ఆ తరవాత కామాక్షి చెప్పింది.

“బావని గురించి వీళ్ళకు చెప్పిమాత్రం లాభమేం ఉంది. అత్తయ్యా చెప్పలేదట, ఆ మధ్య ఇక్కడి వచ్చిందటగా, అప్పుడు: పైగా అమ్మకి హార్ట్ డిసీజ్, పెద్ద ఎటాక్ వచ్చింది. ఆమె ఉద్రేక పడకూడదని డాక్టరు సలహా. అందుకే అలా అనేశాను. జ్యోతి స్ట్రువ్ శెలవుపెట్టావుకదా, అత్తయ్యనీ, కిరణ్ నీ ఎందుకు తీసుకు రాలేదు?”

“వాళ్ళు రాలేదు, నేనేం చెయ్యను?”

“బావ దగ్గరనుంచి ఏమైనా?”

“ఈమధ్య వాళ్ళమ్మకి రెండుసార్లు డబ్బు పంపారు. ఎక్కడ నుంచో తెలియనివ్వలేదు. ఆమెకు రైల్వో కనిపించి డబ్బిచ్చారని ఆమె కథనం? ఎప్పుడూ ఆమెకే ఎందుకిచ్చి పంపాలి? కాని మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తోందంటే, నాకు అనుమానం వేస్తోంది. ఇద్దరూ కలిసి ఒక గోత్ర సంసారం వెలగబెడుతున్నారేమో!”

“ఛప్! ఏమిటక్కా ఆ మాటలు! బావ అలాంటివాడు కాదు. వాలు నీ తెలివితేటలు. డబ్బు పంపుతున్నాడంటే, ఏదో సంపాదిస్తున్నా కన్నమాట, చాలా సంతోషం అక్కా. బావ తప్పకుండా వస్తాడు. కౌందరపడి ఇలాంటి మాటలుమాత్రం అనకు, నీ పుణ్యం ఉంటుంది.”

“నే డాక్టరు దగ్గరకువెళ్ళి అమ్మ స్థితిని గురించి అడిగివస్తా” అని జ్యోతి బయలుదేరింది సాయంకాలం.

తను అనుకున్నవేళకు కనకదుర్గ అలయం దగ్గరకు వెళ్ళి వెయిట్ చేసింది. ఎంతకీ రాలేదు రాధాకృష్ణమూర్తి. అప్పటికే వెళ్ళి కొబ్బరికాయ కొట్టి దర్శనం చేసుకుంది.

పదిహేదో తారీఖు సాయంకాలం అని స్పష్టంగా రాసింది తను ఎక్కడ కలవాలి అన్న విషయం గురించి ఉత్తరప్రత్యుత్తరాల్లో జరిగిన తరవాత.

అరున్నరవుతుండగా ఇంటి ముఖంపట్టింది.

“హలో!” తలవంచుకు నడుస్తున్న జ్యోతికి మూర్తి కంఠ స్వరం వినిపించింది.

“నమస్కారం” ముందు శ్రీదేవీ చేతులెత్తింది.

“నమస్కారం.”

తనలో ఎన్నో ఆశలు రేకెత్తించి భార్యతో అక్కడికి రావడంలో మూర్తి ఉద్దేశ్యం?

“మీరు దర్శనం చేసుకుని వెళుతున్నట్లున్నారు! కాసేపుండండి అందరం కలిసే చెళ్ళిపోదాం. మరోసారి రండి దర్శనం చేసుకుని మిమ్మల్ని ఇంటిదగ్గర డ్రాప్ చేస్తాం.”

“పదండి. ప్రసన్న బాగుందా? కిరణ్ అడుగుతూనే ఉంటాడు. ప్రసన్న పంపిన గ్రీటింగ్స్ అందాయి.” శ్రీదేవితో అంది.

“స్నేహబంధం గొప్పది.”

ప్రదక్షిణచేస్తూ జ్యోతి కాలుతొక్కాడు మూర్తి. అంతే గ్రీటింగ్ కార్డుల గురించి శ్రీదేవికి తెలియదన్నమాట.

ఏమి మాటాడితే ఏం చిక్కోనని మాటాడకుండా ఊరుకుంది జ్యోతి. ప్రదక్షిణ చెయ్యడం అయిన తరువాత లోపలికెళ్ళారు ముగ్గురూ.

అర్చకుడు గోత్రనామాలడిగి అభిషేకం చేశాడు.

“మా ఆడపడచు” పూజానికి చూపించింది జ్యోతిని శ్రీదేవి.

తల తిరిగినట్టయింది జ్యోతికి. కళ్ళు మూసుకుని చేతులు జోడించింది.

దర్శనం అయిన తరవాత అంతా బయటికి వచ్చేవారు. సంద

జ్యోతి

లన్నీ చాటాక రోడ్డుమీద ఒకపక్క పార్క్ చేపి ఉంది కారు.

“రండి. ఈ ఊర్లోనే ఉంటున్నారా? ఏ వీధిలో ఉన్నారు? మీ కెప్పుడు ట్రాన్స్ఫర్ అయిందీ? వచ్చే ముందు మిమ్మల్ని కలుసు కోవడానికి నీలుకానేలేదు.”

ప్రశ్నలన్నీ ఒకేసారి వేసేసింది శ్రీదేవి.

“నాకు ట్రాన్స్ఫర్ కాలేదు. అంతా అధికారుల దయ. చూ అమ్మ జంప్లొ బాగులేదు. అందుకని శెలవ్ పెట్టి వచ్చాను.”

— ఏమీ మాటాడలేని స్థితిలో ఉన్నాడు మూర్తి.

రైలుకట్ట చాటారు.

“ఎడమచేతి పక్క!” అంది జ్యోతి.

మూర్తి ఆపాడు.

“నస్తా, శెలవ్!” జ్యోతి కారు దిగిపోయింది.

“శలవ్ మీద ఉన్నానన్నారుగా. ఇంకా ఉంటే చూ యింటికి

రండి.”

“మీరు రండి ఇంతవరకూ వచ్చారుగా.”

“మరొకరోజు వస్తా. ఉంటారుగా.”

కారు మలుపు తిరిగిపోయాక జ్యోతి మెట్లెక్కింది. కారు వప్పుడు విన్న కామాక్షి అంతా చూసింది.

“ఎవరిదే ఆ కారు?”

“రాధాకృష్ణమూర్తి గారని అక్కడ ఏజంటుగా ఉండేవాడు.”

“ఓహ్ అదా! పనిమీదే వచ్చావన్నమాట!”

మరేం అనలేదు కామాక్షి. మరి మాటాడలేదు జ్యోతి.

“అమ్మా, ఇదిగో కనకదుర్గ ఆలయానికి వెళ్లాను. మంకుషా, ప్రసాదం! వసుంధర దగ్గరకెళ్ళి తల్లికిచ్చింది. కామాక్షికి ఇవ్వబోతుండగా “ఉండవే చేతులు కడుక్కుని వస్తాను” అని లోపలికి వెళ్ళింది.

సాయంకాలం కనకదుర్గ గుడి కెళతానని జ్యోతి అంటే కామాక్షి అక్కలో పరివర్తన వచ్చినందుకు సంతోషించింది. కాని ఆమెలో ఒక వంక దైవచింతన వస్తుంటే మరొకవంక మూర్తితో ఈ స్నేహమేమిటి?

ఎటూ అంతుపట్టలేదు కామాక్షికి.

ఒకరోజు ఉదయం తల్లికి బట్టలు మార్చుతోంది.

బయట కారు హోరన్. “జ్యోతీ, జ్యోతీ!” అంటూ పిలుపు తలుపు తీసిన చప్పుడు.

బట్టలు మార్చడం అయినతరువాత అంది తల్లి “వెళ్ళి చూసిరా! ఎవరో ఏమిటో!” అని.

ద్వారందగ్గర నుంచుంది కామాక్షి. లోపలనుంచి మాటలు స్పష్టంగా వినపడుతున్నాయి.

“చీ, మగాళ్ళంతా ఇంతే!” ఉద్రేకంగా అంటోంది జ్యోతి.

“ఐయామ్ సారీ జ్యోతీ! నేను చాలా జాగ్రత్తగా ప్లాన్ చేశాను. తీరా కారు తీస్తుంటే ఎక్కడికని అడిగింది. చెప్పాను. శుక్రవారంగా నేనూ వస్తానంది. ఇంకేం చెయ్యను.... అందుకే ఆలస్యం అయింది కూడా. అరగంటసేపు ముస్తాబైంది. విన్నా ఊణం తీరికకాలేదు. ఈరోజు పొద్దున్నే స్నేహితుడి ఇంటికి వెళ్తున్నానని చెప్పి వచ్చేశాను.”

“అంటే సాయంకాలం మిమ్మల్ని మీ శ్రీదేవి నమ్మదన్న మాట!”

“పోనీ అను. మాటాడవలసిన విషయాలున్నాయి. ఎక్కడ కలుద్దాం?”

“ఇక్కడ కలిశాంగా.... మీ భార్యదగ్గర మీకు భయం.... ఇంతకీ బరితెగించినదాన్ని నేనేగా.... నాన్నగారు వీధిలోంచి వస్తే నా తల పగలకొడతారు. మీరు దయచేసి వెళ్ళండి.”

“జ్యోతీ!”

“ఇప్పటికై నా కన్ను తెరిచాను. దయచేసి వెళ్ళిపోండి. కట్టు కున్నవాళ్ళ అభిమానానికి గౌరవానికి ఎలానూ దూరమైయ్యాను. కను కున్నవాళ్ళ దృష్టిలో కూడా నన్ను సీచురాలిని చెయ్యకండి!”

మూర్తి ఏదో చెప్పబోయాడు. “నువ్ బ్రతకనేర్చిన వాడివి మూర్తి. చెడినదానిని నేను.... శ్రీదేవిగారిని అడిగాననిచెప్పు! వస్తా.” లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

ఒక్కక్షణం చూసి మూర్తి వెళ్ళిపోయాడు.
ఆ మరునాడే వెళ్ళిపోయింది జ్యోతి.

*

*

*

శెలవు ఉండగానే వచ్చి శెలవు కాన్సిల్ చేసుకుని జాయిన్
అయిపోయిన జ్యోతిని చూసి ఆశ్చర్యపోలేదు శ్యామసుందర్.

మధ్యాహ్నం లంచ్ టైమ్ లో వచ్చి ఎదురుగా కుర్చీలో కూర్చు
న్నాడు శ్యామ్.

“అప్పుడే వచ్చేళారే? మూర్తిగారు కనిపించలేవా? ఆయన
భార్య ఎదురైందా?”

“స్టీజ్ షటప్.”

“ఉన్నమాట అన్నాననా. అంత కోపం!”

“నాతో మాటాడవద్దు.”

“అంత మాటెందుకూ? మై ఆఫర్ ఈజ్ స్టిల్ ఓపెన్.”

“నీతో డెబ్బలాట నా కనవసరంశ్యామ్. నా ఇష్టం నాది. నీ
కిష్టం లేకపోతే మాటాడడం మానెయ్.”

“ఇష్టం కాబట్టే — నిన్ను చేసుకుంటానని నేను ముందుకొస్తే
నీకేమిటి అభ్యంతరం.”

“నాకోసం ఒకరు త్యాగం చెయ్యడం ఇష్టంలేక. విశాలదృష్టి
శాశ్వతం కాదు కాబట్టి. నీకంటే పెద్దదాన్ని చెబుతున్నా విను. నన్ను
మరిచిపో. నువ్ నన్ను ప్రేమిస్తున్నా ననుకోవడం కేవలం భ్రమ.
కళ్ళు తెరిచి ఇందులో ఉరుకుతున్నావని నేను అనుకోలేదు. తెగిన
గానిపటం నా భవిష్యత్తు. కుక్క చింపిన విస్తరి ఈ బ్రతుకు.
నాలాంటిదానికోసం నీ జీవితం పాడుచేసుకోకు. నామీద జాలిపడకు.
నన్ను నీ జీవితంలోంచి గెంటిపారెయ్!”

కళ్ళనిండా నీళ్ళతో తల దించుకుంది జ్యోతి.

“జ్యోతీ నీ జీవితాన్ని గురించిన తర్జనభర్జన నాకు అనవసరం.
ఆరాధిస్తున్న నన్ను కాదనకు.”

“వెర్రవాడివి శ్యామ్. అసలు పెళ్ళి ఆలోచన ఎలా వచ్చింది
నీకు....పడుకున్న ప్రతి జంటా పెళ్ళి చేసుకుంటే ప్రపంచం తల్ల

కిందు లవుతుంది....జ్వరంతో, ఆవేళంతో మాటాడుతున్నావ్. నీకు పాతికేళ్ళు నిండలేదు. నేను పతితురాలిని....భమరానివనుకున్నాను. ఇంతవరకూ చేసినవి చాలు."

"నేను పెళ్ళి చేసుకుంటే అది నిన్నే."

"నేను లేకపోతే...."

"ఎక్కడికి వెళ్ళిపోతావ్ నువ్?"

"నే చచ్చిపోతే?"

"నేనెలా మిగులుతానూ?"

"అంతమాటనకు. పరిస్థితులు ప్రమాదవశాత్తు కలిసిన మనుషులం. అలాగే విడిపోదాం. నువ్ ఇప్పుడు పడుతున్నానని అనుకుంటున్న బాధ పది రోజుల తరవాత ఉండదు."

"అంటే నువ్ మూర్తిని మరిచిపోవన్నమాట!"

"అనుభవం లేనివాడివి శ్యామ్. మూర్తికి నేనెక్కడ జ్ఞాపకం! నీసం నా గురించి ఆలోచించడు. పెళ్ళి అయినవాడు. అతని బాధ్యతలు అతనికి ఉన్నాయి. పార్కులో పుష్పాన్ని నేను. వాసన చూసిపోయాడు. నిన్ను హింసించుకుంటూ నన్నెందుకు హింసిస్తావ్? చేజేతులా జీవితాన్ని నాశనం చేసుకున్నాను. ఇప్పుడు నువ్ నన్ను ప్రేమిస్తున్నానని అనుకుంటున్నట్టే నేనూ మూర్తిని ప్రేమించాననుకున్నాను, అతను నన్ను ప్రేమించాడనుకున్నాను. పెళ్ళికి ప్రేమకి సంబంధం లేదనుకున్నాను. పెళ్ళి విలువ ఏమిటో శ్రీదేవీ, అవిడే మూర్తిగారి భార్య, నాకు బాగా తెలియచెప్పింది. నా కళ్ళు తెరిపించింది."

పచ్చగా పందిట్లోకెళ్ళి పదిమందిలో తాళి కట్టించుకున్న భార్యకి భర్తమీద హక్కు గొప్పదా, పదిరోజులు దొంగతనంగా కళ్ళుమూసుకు తిరిగిన బాంధవ్యం గొప్పదా?

నీతి విషయం అటుంచు. పరపురుషుడితో సహవాసం అవినీతి కాదని నాకు నేను సమర్థించుకున్నాను. లైంగికమైన తృప్తి సర్వస్వమనుకున్నాను. మనసుకు తోచింది మంచిదనుకున్నాను. దాని విలువలు కేవలం శారీరకమైనవి కావు. ఇతరమైన విలువలు కూడా ఉన్నాయి. మూర్తి భార్య దగ్గర పిల్ల. అతని సంసారం. అతని బాంధవ్యం

శాశ్వతమైనవి కాబట్టి, నేను కట్టుకున్నదాన్ని కాను కాబట్టి. మూడు రోజుల వేడీ తగ్గిపోయిన తరువాత అతన్ని వివాహబంధం వూర్తిగా కట్టేసింది. నీకూ నేను నీచురాలిగానే కనిపిస్తాను. అప్పుడు నువ్ లోనయ్యే మానసిక వ్యధను నేను తీర్చలేను. నిన్ను చూస్తూ నేను, నన్ను చూస్తూ నువ్వు ఇద్దరం గడిచిపోయిన కాలాన్ని చెనక్కి తీసుకురాలేక, గతం పరిణామం ప్రస్తుతం మీదపడకుండా చెయ్యలేక సతమతమవ్వాలి—

కొన్ని రోజులు నాతో మాటాడకు. రెండు వారాల తరువాత నీ నిర్ణయాన్ని మార్చుకోకపోతే నిన్ను వెళ్ళి చేసుకుంటా. శలవ్!” కుర్చీలోంచి లేచి బాత్ రూమ్ లోకి వెళ్ళిపోయింది జ్యోతి. శ్యామ్ ఆలోచిస్తూ వెళ్ళిపోయాడు క్యాంటీన్ వైపు.

14

నిప్పుడూ పెలిఫోన్ లో భూషణంగారిని పిలవడం ఆలవాటు లేని శ్రీనాథ్ ఒక రోజు మధ్యాహ్నం భూషణంగారికి ఫోన్ చేశాడు.

“భూషణం స్పీకింగ్.”

“నేనండీ, శ్రీనాథ్ ని. ఈమధ్య మీతో చెప్పానుగా. వైజాగ్ వెళ్ళి కుటుంబాన్ని తీసుకొచ్చేస్తా.”

“ఎప్పుడు వెళుతున్నావ్?”

“వైజాగ్ బండి ఒకటి రిపైర్ చేశాం. డ్రైవర్ తిన్నగా వైజాగ్ వెళ్ళిపోతాడట. నేనూ వెళ్ళి రేపు సాయంకాలానికల్లా వచ్చేస్తా.”

సరే నన్నారు ఆయన.

మరో ఆరగంటలో బయలుదేరిపోయాడు శ్రీనాథ్.

ఇంతకాలానికి ఇంటికెళుతున్నానన్న ఆలోచన అతనికి దారి పొడుగూ ఆలోచనల్లో పడేసింది.

తీరా ఇంటికెళితే షాక్. శ్రీనాథ్ తల్లి, జ్యోతి అక్కడ లేరు. ఆ వూళ్ళోనే లేరు.

“అవును సార్! ఇల్లు ఖాళీచేసేశారు. ఓ వారం పదిరోజుల క్రిందట. ఎక్కడికి వెళ్ళారో నాకు తెలియదు.” చెప్పాడు ఎదురిం

టాయన.

రైల్వేస్టేషన్ కి బయలుదేరాడు శ్రీనాథ్.

తెలతెలవారుతుండగా ఎక్స్ప్రెస్ బెజవాడ చేరింది.

శ్రీనాథ్ అత్తగారు మంచంమీదనుంచే పలకరించింది :

“ఏం బాబూ! బాగున్నావా? అటు అమ్మాయితోనూ రాలేదు. మా వదినగారితోనూ రాలేదు.”

“నేను పార్వతీపురంనించి వస్తున్నా!”

“హైదరాబాదునుంచి పార్వతీపురం ఎప్పుడు వెళ్ళావ్? ఎందుకు వెళ్ళావ్?”

వివరాలన్ని పూసగుచ్చాడు.

హైదరాబాద్ లో విద్యానగర్ బ్రాంచిలో జ్యోతికి ప్రమోషన్ మీద ట్రాన్స్ఫర్ వచ్చిందని తెలుసుకుని, శంకరమఠం కుడిచేతి పక్కవీధిలో మూడో ఇల్లని తెలుసుకుని కబురు కూడా తీసుకుని వెంటనే పార్వతీపురం బయలుదేరిపోయాడు శ్రీనాథ్ అత్తగారూ, మామ్మగారూ ఉండమంటున్నా ఆక్కడ పని వుందని చెప్పి.

జ్యోతిని ఈ విషయంలో నిందించి ప్రయోజనంలేదు. తన ఉనికి తెలియపరచనందుకు తనకు తగిన శాస్త్ర జరిగిందనుకున్నాడు శ్రీనాథ్. రైల్వో కూచుని ఒకటే ఆలోచన. జ్యోతి ఎలా మారి ఉంటుంది? కిరణ్ ఎలా ఉంటాడు? తనని పోల్చుకుంటాడా?

*

*

*

కొత్త ఊరు, కొత్త మనుషులు. జ్యోతికి మొదట కొన్ని రోజులు కంగారనిపించింది.

దగ్గరలో ఇల్లు దొరకడంవల్ల మహాపట్టణమైనా మెల్లగా అలవాటు అయిపోయింది. ఇంటికి ఫర్లాంగు దూరంలో ఆఫీసు.

వచ్చి చేరిన పదవ రోజే ఉత్తరం బెజవాడనుంచి.

శ్రీనాథ్ వచ్చిన విషయం. తన అడ్రస్ తీసుకొన్న విషయం కూడా రాస్తూ “ఇలాంటి విషయాలు మానుంచి ఎందుకు దాచావ్?” అని కూడా రాశారు. అంటే ఆయన అంతా చెప్పేకారన్న మాట!

తనముఖం తనే చూసుకోడానికి అసహ్యం వేస్తోంది జ్యోతికి.

ఈ పరిస్థితుల్లో భర్త తిరిగి వస్తున్నాడంటే ఎందుకో భయం పుట్టింది.

ఒకవంక తన నడవడిని తను ఎలానూ సమర్థించుకోలేక పాపం చేశాననే పశ్చాత్తాపంలో కొట్టుమిట్టాడుతుంటే, ఇప్పుడు భర్త వస్తే తనముఖం ఎలా చూపించడం అనే ఆవేదన మొదలైంది.

శ్రీనాథ్ వచ్చి తనమీద కక్ష తీర్చుకుంటే? తనను నిలుపునా దహించివేసే మాటలంటే? అప్పుడు అతని ముఖం ఎలా ఉంటుంది?

అసలు అతని ముఖం తనకి జ్ఞాపకం ఉందా?

తన రహస్యం తెలిసిపోయిన మొదటిరోజే కొడతాడనుకుంది. కాని శ్రీనాథ్ ఆజాతశత్రువు. కోపం అంటే అతనికి తెలియదేమో! మరి ఎలా పలకరిస్తాడు?

అసలు పలకరించకుండా తప్పుకు తిరుగుతాడా? తన తల్లినీ, కొడుకునీ తీసుకుని వెళ్ళిపోతానంటాడా? అలా జరిగితే కిరణ్ వెళ్ళిపోయిన తరువాత తన జీవితానికి సార్థక్యం ఏమిటి? పోనీ శ్యామ్మకి ఉత్తరం రాస్తే?

మళ్ళీ ఆ రకం జీవితంలోకి వెళ్ళాలి. మంచినిళ్ళు తాగకుండా కోకో కోలా, నూలుచీర కట్టకుండా పట్టుచీర. సంసారబాధ్యతలు లేకుండా, రసీకుడైన ప్రియుడితో కేరింతలు. ఇవి ఎన్నాళ్ళు సాధ్యం?

కినీసం మూర్తికి తనవల్ల నష్టం జరగలేదు. మరి శ్యామ్మకి? శ్యామ్ చిన్నవాడు. అతని జీవితాన్ని మురికికూపంలోకి దిగతాయ్యడం బాధ్యంకాదు. తన జీవితం ఒకవిధంగా నాశనమైంది. మరొక జీవితాన్ని నాశనంచేసే హక్కు తనకులేదు. విలాసంగా శృంగార మందరంలోకి పిలిచింది అతన్ని తనే. పూలు ఎండిపోయి ముళ్ళు మిగిలిపోయే స్థితి వచ్చింది.

బ్రతికినన్నాళ్ళూ సుఖంగా బ్రతికితే పోలా? ఎందుకీ తర్జన భర్జనలు?

మళ్ళీ శ్యామ్మవై పు పోయింది మనస్సు.

ఆఫీసునుంచి వస్తోంది. రైలు బ్రిడ్జిదగ్గర పాకలు. పాకముందు ఒక కుష్టురోగి. కాలికి చేతికి వేళ్ళు. లేకపోయినా పాటపాడుతున్నాడు. మరొకరోగి, అతని భార్య కావచ్చు పొయ్యిలో తగ్రలు ఊదుతోంది.

ఇదీ జీవితం. తన మనసులోని శృంగారం బయట కనపడిన నిజం ఇది!

విలాసం, శృంగారం, ఆనందం, ఇవన్నీ చిరకాలం ఉండే వ్యవస్థలోంచి క్షణంలో వైరాగ్యానికి తీసుకెళ్ళగలిగిన మార్గంలోకి తనెందుకు మళ్ళింది?

తనకు ఇంత హఠాత్తుగా సాప చింత ఎందుకు వచ్చింది?

మనసు క్షణం స్థిరంగా ఉండలేదేమిటే, చిత్రం!

మూర్తి తన భార్యతో హాయిగా ఏం జరగనట్టు సంసారం చేసుకుంటున్నాడు. చెడింది తను. చెరిపింది తన భర్త మనస్సుని.

తను శిక్ష అనుభవిస్తే, అది విధించిన భగవంతుడు మూర్తి కెందుకు శిక్ష వెయ్యడూ?

ఇదంతా బాష్. దేవుడూ లేడు శిక్షలేదు.

అంటే వేలాది సంవత్సరాలుగా కోట్లాదిప్రజలు నమ్ముతున్నది. అంత సులువుగా నాలుగు ఇంగ్లీషు అక్షరాలలో 'బాష్' అనేస్తే చెరిగిపోతుందా? రెండు చేతులూ కలిస్తేనే చప్పట్లు. శ్రీ పురుషులు కలిస్తేకాని అవినీతిపని చేయలేరు లైంగికంగా. మరి ఒకరికి శిక్షేమిటి? మరొకరికి సుఖమేమిటి?

శ్రీ శక్తిస్వరూపిణి. ఆమె పవిత్రతను కాపాడుకుంటే పురుషుడు పతితుడుకాదు. పవిత్రతను కాపాడవలసిన బాధ్యత శ్రీదే. శ్రీదేవి భర్తను పునీతుణ్ణి చెయ్యగలిగే క్షమాగుణం కలిగింది. అందుకే ఆమె గెలిచింది. తను ఓడిపోయింది. పాతివ్రత్యం హైందవ శ్రీ ధర్మం. మరి ఏకపత్నివ్రతం హైందవ పురుషుడి ధర్మంకాదూ? కాదేమో. కానక్కరలేమా?

మరి తప్పుచేశానన్న భావం తనకెందుకు వస్తోంది.

అదే తన రక్తం. అదే ఎముకల్లో జీర్ణించిన సంస్కారం. అదే బట్ట విప్పేసినట్టు విప్పి విసిరేయలేనిది సంస్కృతి.

సంస్కృతి.... సంస్కృతి.... అదే పౌరణం. క్షణికోద్రేకాలకే, మానసిక దౌర్బల్యానికీ, శారీరక రుగ్మతలకీ వ్యక్తిలోని విచిత్ర వక్రత్వాలకీ, అతీతమైన సంస్కారలక్షణం.

శ్యామ్ తనను పెళ్ళి చేసుకుంటానన్నాడు.

ముందు పెళ్ళాడిన భర్తను తనేం సుఖపెట్టిందనీ. యవ్వనం మరుగు, పొందు, వేడి, తాపం, కామం, ఇవీ అతని పెళ్ళి మాటల వెనక నిజాలు. సంస్కృతీ, సభ్యతా, సమాజమూ కట్టుబాట్లూ ఇవి ముసలమ్మ కబుర్లని చెప్పే మూర్ఖత్వం. తనలాంటివాళ్ళు ఉంటున్న కొద్దీ సంస్కృతిమీద మనుషులకుండే విలువ పెరుగుతుందేకాని తరిగిపోదు.

తనమీద తనకు నమ్మకం పోతోంది.

కళ్ళలో నీళ్ళులేవు. గుండె రోడిస్తోంది. అందరికీ తెలియనంత మాత్రాన, తను కొత్తచోటికి వచ్చినంతమాత్రాన బ్రతుకు నలుగురిలో నగుచాట్లు కాకపోవచ్చు. కాని, గుండె బద్దలయిన తరవాత రక్తం బయటికి రాలేదు. రాదూ అనే తృప్తివల్ల ప్రయోజనం?

శ్రీనాథ్ ను చూడాలనే కోరిక ఉప్పెనలా వచ్చింది. దీనివెనక జస్ట్ క్యూరియాపిటీ!

“ఈరోజు ఉత్తరం వస్తుందేమో! నాకు తెలుసు తప్పకుండా వస్తుంది!” హైమవతమ్మ అంది మరుసటిరోజు ఉదయాన్నే.

“నాకు కుడి కన్ను అదురుతోంది. నాన్నగారి దగ్గరనుంచి కబుర్లుస్తుంది.” కిరణ్ కూడా అన్నాడు.

వాళ్ళకున్న నమ్మకం తనకు లేదేం?

తనకోరిక ఎలాంటిది? బలిపశువు కసాయివైపు ఎలా చూస్తాడో

శ్రీనాథ్ చూపులో చూడాలనా?

తను మనిషి స్థానాన్ని పోగొట్టుకుని ఇటు జంతువూ కాలేక మధ్య భూన్యంలో ఊగిసలాడుతోంది.

పోనీ పూర్తిగా జంతువై పోతే?

జంతువుకి ఆలోచించే శక్తి ఉండదు.

అదెలా?

దానికి మాటాడే శక్తి ఉండదని చెప్పగలం కాని, ఆలోచించే శక్తి లేదని ఎలా చెప్పగలం? ఆలోచించే శక్తి అంటే విచక్షణా జ్ఞాన కాదూ! పోనీ తను యంత్రం అయిపోతే....

ఆలోచనలుపడునై న బాకుల్లా మనసును తూట్లుపొడుస్తున్నాయి.
అయోమయపు స్థితిలో అయోమయంగానే ఆలోచిస్తూ కూర్చుండి
పోయింది జ్యోతి.

15

గదిలోకివెళ్ళిన శ్రీనాథ్ చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి వచ్చాడు.
ఆమె ముఖం మొదటిసారిగా చూశాడు. ముక్కుకి బదులు రెండు
కన్నాలు మాత్రం ఉన్నాయి.

ఆమెకు బత్తాయి తొనలు అందిస్తున్నాడు వినయభూషణం
గారు. భార్యమీద ఆయనకెంత అనురాగం!

వివాహం పవిత్రబంధం. మనుషుల్లోని మాలిన్యాన్ని జ్ఞాన
చేసి పునీతులను చేయగలిగిన రాగవల్లరి. చైతన్యప్రసవంతి. ఆనందపు
వెల్లువ.

చిన్నప్పటినుండి చూస్తున్నాడు జ్యోతిని. మనిషిలో చురుకు
ఎక్కువ. నలుగురిలో కలివిడిగా తిరిగే స్వభావం.

ఆమె చిన్నచూపు చూసింది తనను. కాని తన ఇంగిత
మేమైంది?

వెంటనే ఆమెను సరిదిద్దవలసింది. ఆమె తప్పుచేస్తే తను
బుద్ధి చెప్పవచ్చుగా!

ఇకనై నా మునిగిందిలేదు. వెళ్ళి ఆమె కిష్టమైతే ఇద్దరూ
కలిసే జీవించవచ్చు. భూషణంగారు తన మాట కాదనరు. వీలయితే
అక్కడే ఉద్యోగం వేయించగలరు. చి.ఇ.కా. తను ప్రయోజకుడయి
నూడా జ్యోతిచేత ఉద్యోగం చేయించడమా?

ఉత్తరం రాయాలని కాగితం తీసుకున్నాడు.

తీరా కలం కాగితం తీసేసరికి సంబోధించడమెలా
అనిపించింది.

‘శ్రీమతికి’ బాగులేదు—‘డియర్ జ్యోతీ’ ‘డియర్’ అంటే
బ్లెట్టుగా అనిపించింది.

కాగితం చింపి పారేశాడు.

“ఎందుకో వచ్చి వెనక్కి తిరిగి వచ్చావేం?” భూషణంగారే

జ్యోతి

మేడమీదకి వచ్చారు.

“ఏంలేదు. అమ్మగారు అక్కడ ఉన్నారనుకోలేదు.”

“ఓమారు కూచుంటానంది. గంటల తరబడి అక్కడ కూచోడం మాకు అలవాటు ... ఎత్తుకుని తీసుకువచ్చి కూచోబెట్టాను. అమె చాలా నీరసించిపోయింది.... ఇక ఎన్నాళ్ళో బ్రతకదు.... నేనూ....”

“ఉద్రేకంలో అన్న మాటలకు లెక్కేమిటి? పిల్లలు అల్లరి పెడుతుంటే ‘చంపేస్తాం’ అంటాం. నిజంగా చంపేస్తున్నామా?” బరువుగా నిట్టూర్చాడాయన.

“మా అబ్బాయి ఉత్తరం రాశాడు.... నన్ను చూడాలని ఉందని....”

“వెళ్ళావ్ గా...”

“నే వెళ్ళేసరికి వాళ్ళు హైదరాబాద్ వెళ్ళిపోయారు. వెళ్ళి తీసుకురావాలంటే కనీసం నాలుగురోజులు పడుతుంది.”

“శ్రీనాథ్, నీ కుటుంబాన్ని నువ్ తెచ్చుకుంటానంటే వద్దనడం అన్యాయం. వెళ్ళి తీసుకురా. రేపే బయలుదేరు.”

ఆ మర్నాడే బయలుదేరాడు.

రైలు ఎంత వేగం చేరుతుందా అని ఆత్రంగా ఉంది.

తల్లికి కొన్న జరీచీరా, కిరణ్ కి కొన్న బట్టలూ, జ్యోతికోసం చేయించిన రెండు తులాల గొలుసు.... ఇవ్వాలి.

భూషణంగారి ద్వారానే చేయించాడు గొలుసు. తనకేం ఖర్చుందీ? తనతో చెప్పకుండానే మొదటినెల అవగానే తన ఎకౌంట్ లోకి ఎనిమిది వందలు క్రెడిట్ చేయించుకున్నా రాయన.

నిద్ర రావడంలేదు. ఎంతోసేపయి రైల్వోనే కూర్చున్నట్టుంది.

చేతిలో బ్యాగుతో సికందరాబాదులో దిగాడు శ్రీనాథ్. గంట లేటు బండి. ఎనిమిది అయిపోయింది. మూడో నంబర్ బస్సు ఆగే చోట మరో అరగంట నుంచుని మరో అరగంట తరవాత శంకర మఠం ముందే దిగాడు.

అటూ ఇటూ చూసి పక్క సందులోకి వెళ్ళాడు. మూడో

ఇంటికి జ్యోతి నేమ్ ప్లేట్ ఉంది.

మెల్లగా తలుపు తట్టాడు.

“ఎవరూ?” జ్యోతి తలుపు తెరిచింది.

తనను చూసి చటుక్కున ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

“ఎవరూ?” హైమవతమ్మ సావిత్రికి వచ్చింది.

“నాన్నా!....” మజ్జిగ కలుపుకుంటూ బయటకి వచ్చాడు కిరణ్.

“బాబీ!” కాగలించుకున్నాడు తండ్రి.

“ఇన్నాళ్ళూ ఎక్కడికి వెళ్లారు?”

“ఉద్యోగం చెయ్యడానికి.... నీకు మంచి మంచి బట్టలు కొనడానికి.”

“బావుందిరా, ఏం ప్రశ్న వేశావ్....రా నాయనా, స్నానం చేస్తే పడ్డించేస్తా! ఎప్పుడు బయలుదేరావ్?”

“నిన్న పొద్దున్న....”

“ఓరోజు ప్రయాణమన్నమాట....”

“నే మెల్లగా స్నానంచేసి వస్తా. ముందు జ్యోతి పని చూడూ - ఆఫీసుకి టైమ్ అయిపోతోంది.”

“ఆఫీసు దగ్గరేనా?”

“చగరే.”

ఈరోగా జ్యోతి బాత్ రూమ్ లో స్టవ్ మీద వేడి నీళ్ళు పడేసింది.

కాళ్ళు కడుక్కుని పడక కుర్చీలో కూచున్నాడు శ్రీనాథ్.

కాఫీకప్పు తెచ్చింది జ్యోతి.

పెళ్ళయిన కొత్తరోజులు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. తల్లి ప్రత్యేకంగా కాఫీ జ్యోతిచేత పంపించేది గదిలోకి.

కాఫీ కప్పు అందుకుంటూ ఆమె కళ్ళలోకి చూశాడు.

తల వంచుకుని రోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

కిరణ్ భోజనం చేసి బయటకు వచ్చాడు.

“బాగా చదువుకుంటున్నావా! నీ స్కూలు దూరమా?”

“అబ్బో! చాలా దూరం, స్కూల్ బస్ వస్తుంది. శంకర మరందగ్గరే ఆగుతుంది.”

“ఎన్ని గంటలకి స్కూలు?”

“పదకొండుకి పెట్టారు.... నే వెళుతున్నా! సాయంకాలం మెడికల్ ఎగ్జిజిషన్ కు వెళదాం. ఎక్కడికి వెళ్ళిపోకండి!”

“అలాగే! నీకోసం బట్టలు తెచ్చా. సాయంకాలం చూద్దువు గానిలే!”

బూట్లు తొడుక్కుని వెళ్ళిపోయాడు కిరణ్.

తను స్నానంచేసి వచ్చేసరికి జ్యోతి ఆఫీసుకు వెళ్ళిపోయింది.

“అమ్మా, నేను నీతోనై నా చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయాను. ఉత్తరం అందిందా?”

“అందింది. ఎంత బెంగపెట్టుకున్నానో! దేవుడినీల! చల్లగా ఉన్నావ్ అంతేచాలు.”

వినయభూషణం గారికి తను మూర్తిద్వారా ఎలా సన్నిహితుడైనదీ ఆయన తన మీద ఎంత అభిమానం చూపిస్తున్నదీ వివరంగా చెప్పాడు తల్లికి. హైమవతమ్మ సంతోషించింది.

ఆ సాయంకాలమే చిక్కడపల్లిలోని వేంకటేశ్వరస్వామి గుడికి అభిషేకం చేయించడానికి బయలుదేరింది హైమవతమ్మ.

కిరణ్ బడిసుంచి ఇంకా రాలేదు. ఒంటిగా కూచున్నాడు శ్రీనాథ్, జ్యోతి ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఎదురు చూస్తూ.

ముందు కిరణ్ వచ్చాడు.

వస్తూనే తనకి వచ్చిన ప్రెయిజులు చూపించాడు. తనకు తెచ్చిన బట్టలు చూసి మురిసిపోయాడు.

జ్యోతి వచ్చింది.

“అమ్మ చాలా చిక్కపోయింది కదురా బాబీ!”

“నేను టానిక్కు తాగుతున్నా. అమ్మని తాగమంటే తాగదు. మామ్మకి జ్వరంవస్తే డాక్టరు టానిక్కు రాసి ఇచ్చాడు. రెండు రోజులు తాగి మానేసింది. నేనే తాగుతున్నా నాకు మాత్రం అమ్మ నెల నెలా టానిక్కు సీసా కొంటోంది.”

“మామ్మకి జ్వరం వచ్చిందా?”

“చాలారోజులైంది.”

“జ్యోతి, అమ్మ కోవిలకు వెళ్ళింది. టిఫిన్ తయారుచేసి పెట్టింది. నేను తిన్నాను. మీరిద్దరూ తినండి.”

కిరణ్, శ్రీనాథ్ మాటాడుకుంటూ ఉండగా హైమవతమ్మ వచ్చింది. పడక గదివరకూ జ్యోతి శ్రీనాథ్ తో మాటాడలేదు.

రాత్రవుతున్నకొద్దీ జ్యోతి మనసులో ఆరాటం ఎక్కువైంది. పడకగది ఏకాంతంలో ఏం చేస్తాడు? ఏమంటాడు?

“రండి వడ్డిస్తా!” హైమవతమ్మ పిలుపులో భార్యా భర్త లిద్దరూ ప్రస్తుతం లోనికివచ్చారు.

“ఎలా తింటున్నావో, ఎలా వుంటున్నావో, ఎప్పుడూ కష్టం ఎరగని వాడివి!” హైమవతమ్మ వడ్డిస్తోంది.

“నేనేం కష్టపడడంలేదు. చంటమనిషి వేళకి వడ్డించేస్తుంది. కనీసం కూరలైన తీసుకురానక్కరలేదు. దానికొక బండ్రోతున్నాడు. ఆ సుబ్బలక్ష్మిగారు మనిషికాదు. దేవత. కష్టం సుఖం తెలిసిన మనిషి. లక్ష్మీదేవి లాంటిది. ఆమెకు తగిన భర్త వినయభూషణంగారు. పాప నన్ను క్షణం వదలదు ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ. మావయ్యా అది చెప్పు ఇది చెప్పు అని అడుగుతుంది. నాకు చదువురాదంటే వినదు. ఇంగ్లీషు మీడియం స్కూల్లో చదువుతోంది. గాజుబొమ్మలా ఉంటుంది.”

మాటాడుతూ ఆగిపోయాడు. శ్రీనాథ్. విచిత్రం. అక్కడ ఉన్నంతసేపూ ఇంటిమీద ఆలోచన. ఇక్కడివస్తే పాపమీదకీ, భూషణంగారిమీదకీ ఆలోచనపోతోంది.

“వెళ్ళి పడుకోండి. అలిసిపోయిఉన్నారు” హైమవతమ్మ అంది.

భోజనం చేసి శ్రీనాథ్ గదిలోకివచ్చి పడకకుర్చీలో కూచున్నాడు. మరో అరగంటకి కొంచెం పనులు సాయంచేసి జ్యోతి వచ్చింది మరచెంబుతో నీళ్ళు పట్టుకుని.

“జ్యోతి చాలా మూర్ఖంగా ప్రవర్తించానని అనుకుంటున్నా

నీమో! నన్ను ఉమించు నీ మనసుకి కష్టం కలిగించాను."

"....."

"ప్రయోజకుడి నౌదామని ధైర్యం చేసి ఎవరికీ చెప్పకుండా పట్టాను. రిజి లాగినా వ్యక్తిత్వాన్ని నిలబెట్టుకున్నాను. నా కాళ్ళమీద నీను నిలబడగలిగాను. అమ్మ గొలుసు అమ్మేశాను. ఇంకొకసారి చూసుకుని అమ్మకి గొలుసు చేయించేస్తా. ఇదిగో నీ గొలుసు. రలు కొనడం నాకు తెలియదని పాపను తీసుకెళ్ళా. ఇది నీకు నచ్చు ఉందని తీసింది. నా చేతులతో నీకు చీరకొని ఎన్నాళ్ళయిందో."

"....."

"మానంగా ఉన్నావ్, నా మీద కోపం వచ్చిందా? మగవాడిగా అంటుంటాన్ని పోషించవలసిన బాధ్యతనాది. ఇన్నాళ్లా నిన్ను కష్ట పట్టాను. జరిగేదేదో జరగనే జరిగింది. ఇకనైనా సుఖంగా బ్రతుకుదాం."

జ్యోతికి తల వేదెక్కిపోతోంది.

'జరిగినదేదో జరిగిపోయింది.' తన ఘాతుకమైన ప్రవర్తన పట్టికలా అంటుంటే ఏమనుకోవాలి?

పోయిన పవిత్రత మరి తిరిగిరాదని ఎన్నాళ్ళకు తెలిసింది. వాకులు పుచ్చుకున్న భార్య కన్య అయిపోగలదా? నడిబజారునపడ్డ ను పవిత్రత కాగలదా? 'ఇకనైనా సుఖంగా బ్రతుకుదాం!' ఎలా? ను పతితనని ఎలా చెప్పడం? ఏమి జరగనట్టు మళ్ళీ భార్యగా తను స్వీంచగలదా? నటనకాక నిజంగానే ఉండగలదా? అసాధ్యం. మలిన పోయింది. తను ఇక పవిత్రమెలా అవుతుంది? నలిగిపోయిన వ్యవస్థ మళ్ళీ వికసించగలదా? శ్రీనాథ్ తనను శిక్షించాలి. అతని తో తను చనిపోవాలి. అదే తగిన ముగింపు. పశ్చాత్తాపం పాపాన్ని కగగలదు. కాని తన అహంకారానికి నిష్క్రమిలేదు.

"ఏంటో ఆలోచిస్తున్నావ్! నువ్వనుకున్నట్టు నే స్వార్థపరుణ్ణి. నీకు ఇష్టంలేకుండా" చిన్నదీపం వెలిగింది. లైటు ఆర్పేసి తన చుట్టూ మీదకు వెళ్ళి పడుకున్నాడు.

జ్యోతి కన్నీళ్ళమీద పడుతున్న దీపం ఆరిపోయింది.

విస్త్రాంతో పక్క మంచంమీద వాలి తలగడలో తలదూర్చింది. తలగడ ఆమె దుఃఖాన్ని ఆపలేకపోయింది. వెక్కిరించి ఏడుస్తోంది.

“ఎందుకు బాధపడతావ్ జ్యోతి! జరిగినదంతా ఓ పీడకల. పొరపాట్లు అందరూ చేస్తారు. గతంకోసం కుంగిపోయి ప్రస్తుతాన్ని విస్మరించడం, దుఃఖమయం చేసుకోడం అవివేకం. పట్టుదలతో ఏదైనా సాధించవచ్చు. రిక్తవాడిగా ఆరునెలలు గడిపాను. జీవితం అంటే ఏమిటో తెలుసుకున్నాను. మనుషుల మమతలకీ వాటి సాంఘిక స్థాయికీ సంబంధంలేదు జ్యోతి! పెంటయ్యకు భార్య మీద వున్న అనురాగానికీ, వినయభూషణంగారికి భార్యమీద ఉన్న మమతకీ విలువ ఒకటే. కాని డబ్బుతో కొనుక్కోలేనిది ఒకటి మనిషిమనసు నిన్ను నేను సరిగా చూడలేకపోయాను. భర్తగా నా విధిని నేన నిర్వర్తించలేకపోయాను. ఇకనైనా మనం కలిపి కిరణ్ ను బాగా చేసుకోగలిగితే కన్నందుకు మన కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించినట్టే.”

జ్యోతి ఏం మాట్లాడలేకపోతోంది. చెలరేగే ఆలోచనలన ఆపనూలేకపోయింది.

శ్రీనాథ్ కి నిద్రపట్టింది. జ్యోతిలో పొంగుకొస్తున్న దూర అలలు శాంతిస్తున్నా. లోపలి నిశ్చయం మాత్రం క్షణక్షణానికి శిలా సదృశమాతోంది.

ఒక నిశ్చయానికి రాగానే ఇట్టే నిద్రపట్టేసింది.

తెల్లవారు గూమున లేచాడు శ్రీనాథ్. చిన్న దీపం వెలుతురులో భార్య ముఖం చూశాడు. మత్తుగా నిద్రపోతోంది. మీదకు వ. ఆమె బుగలు నిమిరాడు.

“సార్!” బయట తలుపుచప్పుడు.

వెళ్ళి తలుపు తీశాడు.

“ఇంటినంబర్ ఇవ్వకుండా ఎక్స్ ప్రెస్ తెలిగ్రామ్స్ ఇస్తారు ఇల్లు వెదుక్కోలేక ఇబ్బందిపడాలి. ట్రిపుల్ ఎక్స్, జేరకపోలే మొదల ఇరవై ఆరుసార్ సంతకం.”

అతను అందించిన పెన్నిల్ ముక్కతో సంతకం గిలి తెలిగ్రాం కవరు చింపాడు ఆతృతగా శ్రీనాథ్.

‘సుబ్బలక్ష్మి చనిపోయింది. భూషణం పరిస్థితి అందోళన
రంగా ఉంది. పాప నీ ఎడ్రస్ ఇచ్చింది. లాయరు సుదర్శనం నీకు
టెలిగ్రాం ఇమ్మన్నారు. విమానంలో విశాఖవస్తే కారు పంపిస్తాను.
సాపకోసంరా క్షణాలు కూడా ముఖ్యమే ...డాక్టర్.’

— పాపం! సుబ్బలక్ష్మి మహా భయంకరమైన రోగాలతో బాధ
నా మనసులోని మార్దవాన్ని ఎండిపోకుండా ఉంచుకోగలిగిన
కుగువ. వెన్నలాంటి మనసు. ఏ జన్మలో చేసిన పాపమో! ఆమె ఈ
జన్మలో చేసినదయి ఉండదు. భర్తమీద మమతే ఆమె ఇన్నాళ్ళు
బతకగలగడంలోని రహస్యం. పాపం! భూషణంగారు ఎలా
న్నారో! కొంపదీసి ఆయన ఏదైనా మందు తాగెయ్యలేదు కదా!

వారు తనకి చేసిన ఉపకారానికి, వాళ్ళ కష్టసమయాలలో తను
అదుకోలేకపోయాడు. మరి సుబ్బలక్ష్మిగారి కిచ్చినమాట.

హైమవతమ్మ బయటికివచ్చి అడిగింది.

“టెలిగ్రాం ఎక్కడనుంచి?”

“పార్వతీపురంనుంచి, వినయభూషణంగారి భార్య చనిపోయిం
నట. ఆయన ప్రమాదస్థితిలో ఉన్నారట. వెంటనే రమ్మని కబురు.
సాపను ఎవరు చూసుకుంటున్నారో, చిన్నపిల్ల. నే వెళ్ళిరావాలమ్మా.
విమానంలో వెళ్ళాలి. డబ్బు....”

“అబ్బో! చాలా కావాలేమో!”

“అదేనమ్మా. నీ గొలుసు అమ్మిన మొత్తం.... తీసుకొచ్చా.
గొలుచూసి నీకు చేయిద్దామని.... కాని....”

“కష్టకాలంలో ఆదుకున్నవాడు భగవంతుడు. మన ఎదుటకి
ప్రత్యక్షంగా రాడు. ఆ డబ్బు తీసుకెళ్ళు. ఎప్పుడు వెళ్ళాలి?”

“వెళ్ళి హోటల్ నుంచి ఫోన్ చేస్తా. సాయంకాలానికై నా
కేరాలి. టిక్కెట్టు విషయం కనుక్కోవాలి.”

తన ఎడ్రసు ఒక కాగితంమీద వ్రాసి మరో అరగంటలో
యలుదేరిపోయాడు శ్రీనాథ్.

ఒక బాటను నడవవలసిన జీవితాలు విడిపోగానే దారులూ
సీరయ్యాయి. భార్య మమత లొకవంక వెళుతుంటే భర్త, బాధ్యతలు
వలానుబంధం

ఇంకొకవైపు నడుస్తున్నయ్య.

మళ్ళీ ఇద్దరి జీవితాలూ కలుస్తాయా?

లేచి అద్దంలో ముఖం చూసుకుంటున్న జ్యోతికి ప్రతిబింబం తన ముఖంలా కనపడలేదు.

16

ఎయిర్ పోర్ట్ లో దిగేసరికి వర్క్ షాప్ ఫోర్ మెన్ కనిపించాడీ శ్రీనాథ్ కి. రెండున్నర గంటల్లో వచ్చేశారు భూషణంగారి కారులో పార్వతీపురం.

కళ్లు మూసుకుని నిద్రపోతోన్నట్టుంది సుబ్బలక్ష్మి. ఆమె ముక్కు వరకూ కప్పే ఉంది. నుదుట కుంకుమబొట్టు. కొయ్యపెట్టె అయిస్ లో ఉంచారు ఆమె భౌతిక కాయాన్ని.

పాపవచ్చి కొగలించుకుంది: “మావయ్యా, అమ్మ చచ్చి పోయింది.”

ఏమనడానికి తోచలేదు శ్రీనాథ్ కి. మరి దేనికై నా సమాధానం చెప్పవచ్చు.

‘చచ్చిపోయింది’ ఈ మాటకు సమాధానం ఏమిటి?

“డాక్టరుగారూ, భూషణంగారెలా ఉన్నారు? ” ఇవతలికొచ్చి అడిగాడు.

“ఆమెను సాకుతూ తన ఆరోగ్యం పాడుచేసుకున్నారు చెబుతూనే ఉన్నాను. ఆమెకు రెండూ అలాంటి జబ్బులే వచ్చాయి లెప్రసీ, బ్లడ్ క్యాన్సర్. మొదటిది చాలా రోజులనుంచీ ఉన్నా రెండవది ఈ మధ్యనే వచ్చింది. భూషణంగారికి హార్ట్ ఎటాక్ వచ్చింది. ఆమె కడక్షణాలలో ఆయన నేనిచ్చిన ఇంజక్షన్ మత్తులో నిద్రపోతున్నాడు. మీరు వెళ్ళిన తరవాత నాకు ఫోన్ చేశారు. మీరు వెళ్ళిన వెంటనే సుబ్బలక్ష్మిగారి పరిస్థితి విషమించింది. అప్పటినుంచీ నేనిక్కడే ఉన్నాను. ఆస్తి విషయాల్లో లాయర్ సుదర్శనంగారు మీతో ఏవో మాటాడాలన్నారు. పాపా.... నేను ఇంటికి వెళతా. నాన్నగారికి తెలివివచ్చాక ఫోన్ చేయండి. ఆయన్ని మంచంమీద నుంచి లేవనివ్వకండి.”

ఫోర్ మెన్ వచ్చాడు: “బాబూ, ఇలా రండి. అమ్మగారికి అంత్యక్రియలు చేసేయ్యాలి. డాక్టరుగారు, ఆయన మగతలోనే ఉండగా చేసేయ్యాలన్నారు....”

“మరిచాను. ఇదిగో ఉత్తరం.” శ్రీనాథ్ కి అందించారు ఒక ఉత్తరం.

భూషణంగారి దస్తూరిలో ఉంది ఉత్తరం. తను వెళ్ళిన గంటకో గడియకో రాసి ఉండాలి ఉత్తరం.

“శ్రీనాథ్.

కిందటి సంవత్సరం ఈ రోజుల్లో నువ్వెవరివో నాకు తెలియదు. కానీ నీమీద నమ్మకం ఏర్పడింది. నువ్వులక్ష్మి నిన్ను తమ్ముడనే ప్రేమిస్తోంది. ఆమె నేను చనిపోవడం ఒకేసారి జరగాలనీ, జరుగుతుందనీ, అనుకుంటున్నాను. ఈ అస్తికి వారసురాలు పాప. దానిని పెంచి పెద్ద చేసే బాధ్యత నీదే. లాయరు సుదర్శనంగారి నడిగితే నేను చట్టబద్ధంగా రాయించి రిజిస్ట్రీ చేయించిన వీలునామా నీకు అందుతుంది.

ఎవరికి ఎలాంటి అనుబంధం ఏ క్షణంలో ఏర్పడుతుందో! నువ్వు పట్టుదలా, అభిమానమూ, కార్యదీక్ష ఉన్నవాడివన్న విశ్వాసంతో నీమీద ఇంత బాధ్యతను పెడుతున్నాను. విశాలమైన మనస్సున్న నీకు ఇది పెద్ద బాధ్యతగా తోచదనే నా నమ్మకం.

వినయభూషణం.”

శ్రీనాథ్ ఉత్తరం చదువుతుండగా హడావుడిగా భూషణంగారున్న గదిలోకి పరిగెత్తాడు.

“రెండు రాత్రులు ఉంచడం అసాధ్యం. వెంటనే పని ప్రారంభించాను.”

ఫోర్ మెన్ చెప్పాడు.

గదిలోంచి డాక్టరుగారు వచ్చారు.

“ఆయన స్థితి ఇంకా ప్రమాదకరంగానే ఉంది. ఆయనకు తెలివిరాకముందే ఈ పనిని పూర్తిచేయ్యాలి. మీ మాటకోసమే ఎదురుచూస్తున్నారు షీశ్వంతా.”

ఒక్కనిముషం ఆలోచించాడు శ్రీనాథ్.

“కర్మ చేయడానికి నేను పూనుకుంటున్నా!”

అతని మాటవిని బయటికి వెళ్లాడు పోర్ మెన్.

సూర్యాస్తమయం అయ్యేసరికి అంతా జరిగిపోయింది. ఎక్కడి వాళ్లు అక్కడికి వెళ్లి పోయారు.

వంటమనిషి, పాప, శ్రీనాథ్ ముగ్గురూ భూషణంగారి దగ్గరే ఉన్నారు. పాప పుస్తకంలో పేజీలు తిరగవేస్తున్నాడు శ్రీనాథ్.

చిన్నతనంలో తను చదువుకున్న పద్యం కనపడింది. టెన్నిసన్ వ్రాసిన “హోమ్ దే బ్రాట్ హెర్ సోల్జర్ డెడ్!”

ఏనాడో చదువుకున్నది. మళ్ళీ కళ్లు చెమర్చాయి. రాత్రంతా అలానే కూచున్నాడు. ప్రశాంతంగా నిద్రపోతున్నారు భూషణంగారు.

తెల్లవారుతుండగా ఆయనకు తెలివివచ్చింది. ఫోన్ చేస్తే డాక్టర్ గారు వచ్చారు.

“మీరు మాటాడకండి. పూర్తి విశ్రాంతి కావాలి మీకు.”

పది పదకొండు రోజులకర్మ యధావిధిగా జరిపించబడింది. గోదానమూ, భూదానమూ, హిరణ్యదానమూ, పురోహితులు చెప్పినట్టు చేయించేశాడు శ్రీనాథ్.

పూర్తిగా తెలివి వచ్చినా భూషణంగారు మాటాడలేదు. శ్రీనాథ్ కాని పాపకాని సుబ్బలక్ష్మి ప్రస్తావన చెయ్యలేదు ఆయన దగ్గర.

రాత్రి ఎనిమిదయింది.

పాప పుస్తకం పట్టుకొని శ్రీనాథ్ దగ్గరకు వచ్చింది.

“మావయ్యా, పాఠం చెప్పవా?”

“నాన్నగారు నిద్రపోతున్నారమ్మా! మెల్లగా మాటాడు. ఏ పాఠం చెప్పమంటావ్? ఇంతకీ నాకు అట్టే చదువురాదు.”

“నీకొచ్చు. ఈ పద్యం చదివి అర్థంచెప్పు. ఇది ఇంటి దగ్గర చదువుకోమని పిస్టర్ పెరిసా చెప్పారు. నేను చదివాను నాకు అర్థం కాలేదు.”

“సరే చెబుతా, రా!” మెల్లగా పద్యం చదివాడు.

క్రిస్టియన్ మిషనరీ స్కూల్లో ఫాదర్ చెప్పిన పాఠం చదవడం

లోనే కరుణరసం ఒలికిస్తూ చదివించారాయన. ఇప్పటికీ ఆయన ముఖం కళ్ళకు కట్టినట్టుంది.

పద్యం చదివి క్లుప్తంగా కథ చెప్పాడు.

“యుద్ధంలో మృతిచెందిన ఒక వీరుణ్ణి ఇంటికి తీసుకొచ్చారు. అతని భార్య స్పృహతప్పింది. ఆమె గుండె పగిలింది, దుఃఖంతో దిగ్భాంతి చెందింది. ఆమె కంట కన్నీరొలకకపోతే ఆమె కూడా చనిపోతుంది.

అనేకమైన ప్రయత్నాలు చేశారు.

లాభంలేకపోయింది.

చివరకు ఆమె పసికూనను దాది తీసుకొచ్చింది. వెల్లువలా ఆమె దుఃఖం పొంగుకొచ్చింది. పాపా, నీ కోసం నేబ్రతుకతానంది.

ఈ పద్యంలోని సారాంశం విడమర్చడం ప్రారంభించాడు శ్రీనాథ్. యోధుడు చనిపోయిన దుఃఖంతో అతని భార్య చనిపోతుందని అందరూ అనుకున్నారు. భర్తపోయిన తరువాత భార్యకి వైరాగ్యం కలగడం సహజం. జీవితంమీద విరక్తి పుడుతుంది, కాని యోధుని భార్య చనిపోతే, ఆమె బిడ్డను చూసేదెవరు? ఆమె తన బిడ్డ కోసం బ్రతికిందని చెప్పడంకోసం కవి ఈ పద్యం చెప్పాడు.”

గది ముందు శ్రీనాథ్ చెబుతున్న మాటలు విని భూషణంగారు మంచందిగి గది ద్వారం వరకూ మెల్లగా వచ్చి పాపవంక చూస్తున్నారు.

శ్రీనాథ్ కదలిక గుర్తెరిగి తలపక్కకి తిప్పిచూశాడు. ఆయనను ఓదార్చే శక్తి తనకు లేదు. కొన్ని సమయాల్లో ఓదార్పు మాటలు ఊరటనియ్యవ్ సరికదా. మనస్సుకి ఇంకా బాధను కలగ చేస్తాయి.

శ్రీనాథ్ మౌనం, పాప అతనిమీద చూపిస్తున్న గౌరవం, అభిమానం చూపి ఊరట చెందారు భూషణంగారు. మాటాడకుండా వెళ్ళి మంచంమీద పడుకున్నారు.

*

*

*

మెల్లమెల్లగా వర్క్‌షాప్ పనిచూసుకోవడం ప్రారంభించాడు

శ్రీనాథ్. రోజులూ, వారాలూ గడుస్తున్నాయి.

“నాన్న పిలుస్తున్నారు నిన్ను” శ్రీనాథ్ దగ్గరకు పరిగెత్తి వచ్చి చెప్పింది పాప. ఎందుకో అని ఆత్రంగా వెళ్ళాడు.

“శ్రీనాథ్ నువ్వు నన్ను క్షమించాలి. కష్టం నా మనసులో స్వార్థాన్ని నింపిందేమో! చావనూ లేక బ్రతకనూలేక ఇలా పడి వున్నాను. నువ్వు నీ కుటుంబాన్ని వెంటనే వెళ్ళి తీసుకుని వచ్చేయ్. నువ్వు నా దగ్గర ఉంటే నాకెంతో తృప్తి, ఆనందమూ! నీ కుటుంబానికి నువ్వు దూరమవుతుండడం ఇక నేను సహించను. నువ్వు రేపే బయలుదేరివెళ్ళు. వర్క్ షాప్ పని నే చూసుకుంటా.”

“అందుకే నేవెళ్ళను. మీ ఆరోగ్యం ఇంకా కుదుటపడలేదు. ఓ రెండు నెలలుపోయాక వెళ్ళి వాళ్ళను తీసుకొచ్చేస్తా?”

“పోనీ. నేను వర్క్ షాప్ కి వెళ్ళను. నువ్వు వెళ్ళు. పోర్ మెన్ అన్నీ చూసుకుంటాడు. ఎన్నిరోజులు. మూడు నాలుగు రోజుల్లో వచ్చేయ్యవచ్చు. నేను మాట ఇస్తున్నా. నేను ఇల్లు కదలను. మంచం దిగను. సరేనా?”

“వద్దు నన్ను వెళ్ళమనకండి.”

“ఎందుకని?”

“మీకు పూర్తిగా స్వస్థత చిక్కేవరకూ నేను ఉరువదలను.”

“నువ్వు పొరపాటు పడుతున్నావ్! నేను ఆత్మహత్య చేసుకుంటానేమోనని భయపడుతున్నావ్. ఆ క్షణం దాటిపోయింది. ప్రాణం తీసుకోడం అంత సులువైన పనికాదు. ఆ యోధుడి భార్య ఎందుకు బ్రతికింది. నేనూ అలానే బ్రతకుతాను. అది నా నిశ్చయం. నువ్వెళ్ళి వెంటనే నీ కుటుంబాన్ని తెచ్చుకో. పాపా నేనూ నీ కోసం, నీ వాళ్ళకోసం ఎదురుచూస్తూ ఉంటాం.”

17

మూర్తి ఉత్తరం రాకాడు జ్యోతికి నిన్ను చూడాలని ఉందంటూ.

“మీమీద నాకు అసహ్యం వేస్తోంది. మిమ్మల్ని నేను కోరే కడపటి కోరిక, మీరు నాతో మాటాడకండి. ఉత్తరాలద్వారానయినా

సరే....నాకోసం ఆలోచించకండి. లక్షణంగా సంసారం చేసుకోండి. చెడితే బాగుపడలేనిది ఒక్కటే — ఆదది. చెడినవానిని చెడినట్టు వదిలెయ్యండి. మీ శ్రీదేవీగారికి నేనెంతో ఋణపడి ఉన్నాను. ఎప్పుడైతే నా వీలు చూసుకుని ఆమెకు చెప్పండి. నా ధన్యవాదాలు. నా కళ్ళు తెరిపించిందామె. శేలవ్.”

జ్యోతి వెంటనే బదులు రాసేపింది.

మూర్తి తన జీవితంలోంచి ఎప్పుడో వెళ్ళిపోయాడు. కాని తన జీవితంలోకి మళ్ళీ రావాలనుకుంటున్న శ్రీనాథ్ తను ఇప్పుడు గలిగినదేమిటి? తనని తను మోసం చేసుకుని, భర్తనూ మోసం చేసి ఏదీ ఒరగనట్టు జీవితాన్ని పాత రాస్తాలోకి తీసుకువెళ్ళడం సాధ్యమేనా?

ఆలోచనలు నలుదిక్కులా మనసుని లాగుతున్నాయి. ఎటూ ఓ నిశ్చయానికి రాలేకపోతున్నది. ఒక క్షణంలో పరిష్కారం ఎదురుగా కనిపిస్తోంది. మరుక్షణంలో మళ్ళీ సందేహం.

శ్రీనాథ్ తనమీద చూపుతున్న ఆపేక్ష మరి బాధాకరంగా ఉంది. తను చూపించిన నిర్లక్ష్యవైఖరికి ఇది ప్రతీకారమా? అయితే చాలా శక్తివంతమైనదే!

అతని ఆపేక్షలోని అంతర్యం ఏదైనా, తనేమనుకున్నా, తను ఏం చేసినా, పోయిన తన అర్హతను తిరిగి సంపాదించడం అసాధ్యం. లోకం శంకించినంత మాత్రాన మహా పతివ్రత అగ్ని ప్రవేశం చేసింది. మరి తనో, అదే సంస్కృతికి వారసురాలు — అక్కడే పుట్టిన మనిషి. శీలం, నడవడి, మానం, కేవలం చూటలో అనుకుంది శీలం పోయేవరకూ. వ్యక్తికి సుఖపంతోషాలను అనుభవించే హక్కు ఉందని, అది జన్మతః వచ్చినదనీ తన జీవితం ఇప్పుడు వచ్చినట్టు మలుచుకునే శక్తి అర్ధికంగానూ, మానసికంగానూ ఉందనీ సంఘం నడవడికి సంబంధించి చేసిన కట్టుబాట్లను లెక్క చేయనక్కరలేదనీ అనుకుంది. అహంకారంతో విర్రవీగింది.

శ్రీనాథ్ తనను హింసిస్తే తన పాపానికి నిష్కర్ష ఉంటుందేమో! కాని శ్రీనాథ్ సజ్జనుడు.... ఆరోజు ఎలాగో తప్ప

పోయింది. తను ఎదురుచూసిన సంఘర్షణ. మళ్ళీ ఆ సందిగ్ధ స్థితి
ఎదురవక తప్పదు. మరి ఎలా?

గోరుచుట్టు, రోకలిపోటు....మనసు పీకు.

తనను వెదుక్కుంటూ వచ్చాడు శ్యామ్.

“జ్యోతి, నిన్ను మరిచిపోలేక పోతున్నాను. ఆరునెలలు
ఆగాక, మూడునెలలే ఆగనున్నావ్—అప్పటికీ నన్ను చేసుకుంటా
నంటే సిద్ధమేనన్నావ్. నువ్ నీ మాట నిలబెట్టుకుంటావని వచ్చాను.
నువ్ లేకుండా నే బ్రతకలేను....”

భగవాన్, ఇదేం పరీక్ష!

తన రూపం చూసి ఇలా వెంటపడుతున్నాడు. ఈ వెర్రి
బాగులవాడు. అతనికేం సమాధానం చెప్పాలి? ఎలా చెబితే అతను
నింటాడు?

మహాశయా, నా భర్త వెనక్కి వచ్చాడు. ఆయనదగ్గర
నిద్రాకులు తీసుకోకుండా నేను మిమ్మల్ని పెళ్ళాడడం అసంభవం.
భర్తకిద్దరు భార్యలుండకూడదన్న నియమంలోనే భార్య కిద్దరు భర్త
లుండకూడదన్న ఆంక్ష అంతర్లీనమై ఉంది.

నేను ఎలాంటి సుగుణశీలినో నా భర్తకు తెలుసు. నా పత
నానికి ఆయన అసమర్థత కారణమని ఆయన విశ్వాసం. సమర్థత
పరూపించుటకు తిరిగివచ్చారు.

ఒకవంక నువ్వు, మరో వంక మూర్తి. ఇంకోవంక కట్టు
బన్న భర్తా ముగ్గురూ నన్ను పంచుకోండి.

పాపపుణ్యాలు నిర్ణయించేది ఒక స్త్రీయే తరువాత ఘనం
అదు. శిక్షలూ, బహుమానాలూ మన చేతుల్లో లేవు. ఆత్మనిగ్ర
హమూ, స్వయం సంయమనమూ, ఇవే మన చేతిలో ఉన్నవి.

ఇవన్నీ ఆ శ్యామ్ అర్థం చేసుకోలేని జ్వరంలో ఉన్నాడు.
క్కడక్కడ తన నిర్ణయాన్ని చెప్పింది జ్యోతి.

“రేపు సాయంకాలంవరకూ నాకు వ్యవధి కావాలి.”

ఆ మాటకే సంబరపడి వెళ్ళాడు శ్యామ్.

రెండురోజులు ఆలోచించుకోవాలనుకున్న జ్యోతికి అంత

సమయం కూడా దొరకలేదు. ఆ మరునటిరోజు ఉదయాన్నే వచ్చాడు శ్రీనాథ్.

వచ్చినదే తడవు తనను శెలవు పెట్టమనీ, చెప్పవలసినవీ, చెయ్యవలసినవీ చాలా ఉన్నాయనీ చెప్పాడు. ఎలా కాదనాలో తెలియ లేదు జ్యోతికి.

“ఈరోజు వెళ్ళి రేపటినుంచి శెలవ్ పెడతా!”

హైమవతమ్మతో చెప్పి ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోయింది.

శ్రీనాథ్ శరీరం గగుర్పాటు చెందింది. బొత్తిగా చిన్న తనంలోలా రక్తం ఉరకవేసింది. జ్యోతి తన భార్య. అది ఎన్నటికీ మారని సత్యం.

ఆఫీసునుంచి నాలుగింటికే ఇంటికి వచ్చిన జ్యోతి తలనొప్పిని పడుకుంది.

కిరణ్ తో బజారుకు వెళ్ళివచ్చి తల్లి వడ్డిస్తుంటే మాటాడుతూ తాపీగా భోజనం చేసి గదిలోకి వచ్చిన శ్రీనాథ్ ఆమెవంక ఓసారి చూసి తుళ్ళిపడ్డాడు. జ్యోతి పడుకోవడంలో ఏదో అసహజత్వం కనపడింది. ఖంగారుగా జ్యోతిని తట్టిలేపేందుకు ప్రయత్నంచేశాడు. మత్తుగా మూలిగింది తప్ప కదలలేదు జ్యోతి. ఆందోళనగా జ్యోతిని బలంగా కుదుపుతూ లేపసాగాడు. ఆ కదలికలో దిండు క్రిందనుంచి జారిపడింది భాళీగా వున్న స్లీపింగ్ పిల్స్ సీసా. దాంతో సాట ఓ కవరూ.

తల్లని పిలిచి తను టాక్సీకోసం పరుగెత్తాడు శ్రీనాథ్.

డాక్టరు జ్యోతిని పరీక్షించి ఖంగారులేదని చెప్పాడు. స్ట్రెస్ వాష్ చెయ్యాలని చెప్పాడు. బాధతో విలవిలలాడుతూ జ్యోతి పెడుతున్న కేకలు రూంలోంచి వినపడుతుండగా వణుకుతున్న చేతుల్తో జేబులోని కవరు విప్పాడు శ్రీనాథ్.

శ్రీవారికి!

చివరిసారిగా ఇలా అనడానికి అనుమతిస్తే నన్ను మీరు క్షమించినట్టే!

పందికొక్కును ఎలా చంపుతాం? విషమిచ్చి.

నవలానుబంధం

విషం తాగి వెళ్ళిపోతున్నా! నేచేసిన పాపంకంటే తియ్యగా ఉంది. ఈ శిక్ష చాలదేమో!

నా గురించి దుఃఖించకండి. కనీసం విచారించకండి, పంది కొక్కను చంపితే ఉబ్బసరోగం వస్తుందంటారు. చంపరు. నేనే చంపుకుంటున్నా!

పోలీసువాళ్ళకి, ఈ, నా చావుకి బాధ్యులెవరూ కారని ఉత్తరం రాసిపెట్టా.

చేదు మనసుకెక్కి విషం తాగాలనిపించింది.

ఇక మనమాట!

నన్ను మీరు పూర్తిగా మర్చిపోండి అంటే కృతకంగా, పెలవంగా నాటకంలా ఉంటుంది. నాటకాలే నిజమేమో! లేకపోతే నిజమే నాటకమా? నిజ జీవితంలో మనుషులు చేసే పనులు నాటకాల్లో హాత్రలు చెయ్యవు.

నా మాటకి మీరు ఏనాడు ఎదురుచెప్పలేదు. అది నామీద భూమానం వల్లననీ, అనురాగంవల్లననీ నేను తెలుసుకొనేసరికి చాలా అన్యం అయిపోయింది. పరిస్థితి చెయిజారిపోయింది. నాకడ కోరిక ఉదనకండి.

నా శరీరానికి శాస్త్రోక్తంగా దహన సంస్కారాలుచేస్తే నేను నిత్యురాలినై పోతాను. అదివద్దు.

ఆశించడానికై నా అర్హతలు ఉంటాలిగదా. నాన్నగారికికాని, ముక్కికాని, కామాక్షికాని, నా మరణవార్త తెలియపరచకండి. నాతోని మనిషిగా చెయ్యండి.

క్షమించమని అడిగే శక్తిలేని

మీ భార్య

జ్యోతి

ఉత్తరం చదివిన శ్రీనాథ్ జ్యోతిపై జాలిపడ్డాడు. అతనికి పంలేదు. సాయంత్రానికి జ్యోతి ఇంటికి తీసుకెళ్ళారు. పోలీసుల డవలేకుండా షీల్డ్ చేశాడు జాలిపడ్డ డాక్టరు.

రాత్రి గడిచింది. తెల్లవారింది. మరోగంటకి ఎండావచ్చింది.

ది. 'న వచ్చింది. ఒక పక్క ఎండ మరోపక్క వాన.

ఈ ఒక దగ్గరనుంచుని రోడ్డువంక చూస్తోంది జ్యోతి.

వానను లెక్కచెయ్యకుండా వడివడిగా నడుస్తున్నాడు ప్రజలు.

చిన్నా. పెద్దా. ఆడా. మగా విచక్షణలేకుండా అందరి మీద కురుస్తోంది వాన. మనుషుల మనసులోని ఆలోచన వానకి అనసినరం. బ్రతుకు వచ్చిన వాళ్ళందరినీ తడిపివేయడమే వాన ధర్మం. తన ధర్మం తాను నిర్వహిస్తోంది.

వాన పెద్దదైంది. తలుపు చప్పుడవగా ఆటు చూసింది జ్యోతి. వచ్చింది శ్రీనాథ్. అతన్ని చూడలేకపోయింది. చేతుల్లో ముఖం పెట్టుకొని కుమిలిపోయింది. శ్రీనాథ్ జ్యోతిదగ్గరకొచ్చాడు. ప్రేమగా ఆమె తలపై చేయివేసి నిమిరాడు తట్టుకోలేకపోయింది జ్యోతి. "నన్నెందుకు చావనివ్వలేదు" అంటూ మొల్లుమంది. ఆమెను సొదివి పట్టి తన కౌగిలిలోకి చేర్చుకొన్నాడు.

రోడ్డుమీద క్షణంకాలం నిలిచిన నీటిలో దబ్బుదబ్బున పడుతున్న చినుకులతో బుడగలు లేస్తున్నాయి.

పడమటనుంచి పడుతున్న సూర్యకాంతిలో నీటి బుడగలు అంత ఎత్తున లేచి నీటి కిరీటాల్లా జిగ్గున విచ్చుకుంటున్నాయి.

భర్త కౌగిట కొంచెం ఊరడిల్లింది జ్యోతి. బైటికి చూపిస్తూ అన్నాడు శ్రీనాథ్.

"చూశావా జ్యోతి! నీటిలోపడ్డ వాన చినుకు బుడగలాలేచి కిరీటంలా విడిపోవడంలేదూ! అవే నీటి కిరీటాలు. ఎంత జిగ్గుమంటున్నాయో! జీవితంలో మన చేతుల్లోలేని కొన్ని పరిస్థితులు వాన చినుకుల్లా మనజీవితాలలో పడుతుంటాయి. దాని ఫలితంగా చెయ్యగూడని పనులనే బుడగలు లేస్తుంటాయి. కాని శాశ్వతమైన జీవితాన్ని, అశాశ్వతమైన బుడగల కారణంగా అంతం చేసుకోవడం తప్పుకదూ!" వాన ఉధృతం తగ్గింది. అయినా పెద్ద పెద్ద చినుకులు పడుతున్నాయి.

భర్తవంక చూసిన జ్యోతి ఆవేశం ఆపుకోలేకపోయి
భర్త కాళ్ళపైకి జారిపోతూ నాకు పునర్జన్మనిస్తున్నారు. మీరు న
భర్తేకాదు. నాకు ప్రాణమిస్తున్న దైవం మీరు...." అంది.

దైర్యం చెబుతున్నట్లు ఆమె భుజంపైన చెయ్యివేశాడ
శ్రీనాథ్.

ఆ మర్నాడే హైదరాబాద్ నుంచి బయల్దేరిన రైలులో జ్యోతి,
కొత్త జీవితంవైపు బయల్దేరింది—ప్రక్కన భర్త, ఒడిలో కొడుకు
ఎదురుగా ప్రేమగా చూస్తున్న అత్తగారూ ఉండగా.



మార్చి 1977 సంచిక



పూర్తి నవల

విబంధ

రచన

వెంపా



మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA133M104
పుస్తకం పేరు	జ్యోతి
తారీఖు	31/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	129
విద్య సైజు పేజీలు	NO
భాగ పేజీలు	NO
లేవి పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	okshaya
పేజీలు విడదీసినది	Rukshana
స్కాన్ చేసినది	ch Rukshana
పరీక్ష చేసినది	PRATHYUSHA
పేజీలు పరిచూసినది	
ప్రింటింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	Good